

Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

43978

1969.

AVE MARIA
KOLEDAR
1969

AVE MARIA KOLEDAR

1969

56. letnik koledarja

Uredili in izdali *slovenski frančiškani*

Lemont, Illinois, ZDA

NUMBER 10 b

OCTOBER 1968

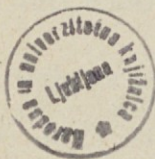
VOLUME 60 (AMK 56)

AVE MARIA - Nabožni slovenski mesečnik - 60. letnik - Urejajo in izdajajo
SLOVENSKI FRANČIŠKANI v ZDA - St. Mary's Seminary, Lemont, Illinois.
Naslov - Address: AVE MARIA, P. O. BOX 608, Lemont, Illinois - 60439
Naročnina - Subscription rate: Za ZDA in Kanado 2.50 - za inozemstvo 3.00

Published once monthly - twice in October - by the Slovene Franciscans Fathers,
Lemont, Illinois in the interests of the Commissariat of the Holy Cross. Entered
as second class matter at the post office of Lemont, Illinois, under the act of
of March 3, 1879. Acceptance of mailing at special rate of postage provided for
in section 1103 act of October 1917. Authorized July 14, 1945. "Second Class
Postage Paid at Lemont", Illinois". Printed by Ave Maria Printery, Lemont, Ill.

+II 43978

II 43978

Z 997/1973

Tiskarna AVE MARIA, Lemont, Illinois

Januar

- 1 S Osmina Gospodovega rojstva - Odilo
- 2 Č bogoslužni delavnik - Makarij, opat
- 3 P bog. d. - Genovefa, d. - Bertilia, vd.
- 4 S bog. d. - Gregorij, škof
- 5 N Presveto Ime Jezusovo - Telesfor
- 6 P Razglašenje Gospodovo
- 7 T bog. d. - Lucijan Antiohijski, m.
- 8 S bog. d. - Apolinarij, š.
- 9 Č bog. d. - Marcijana, d. in m.
- 10 P bog. d. - Janez, š - Agaton, p.
- 11 S Marijina sobota - Higin, p. in m.
- 12 N Sveta Družina - Viktorijan, o.
- 13 P Spomin krsta n. G. J. K.
- 14 T Hilarij, š. in cer. u. - Feliks
- 15 S Pavel, puščavnik - Maver, o.
- 16 Č Marcel, p. in m. - Gerard in t. m.
- 17 P Anton, o.
- 18 S Marijina sobota - Priska, d. in m.
- 19 N 2. po Razglašenju Gospodovem
- 20 P Fabijan, p., in Sebastijan, m.
- 21 T Neža, d. in m.
- 22 S Vincencij in Anastazij, m.
- 23 Č Rajmund Penafortski, sp.
- 24 P Timotej, š. in m. - Felicijan, š.
- 25 S Spreobrnjenje sv. Pavla apostola
- 26 N 3. po Razglašenju Gospodovem
- 27 P Janez Zlatousti, š. in cer. u.
- 28 T Peter Nolasko, sp.
- 29 S Frančišek Saleški, š. in cer. u.
- 30 Č Martina, d. in m. - Hijacinta, d.
- 31 P Janez Bosko, sp. - Marcela, vd.

Februar

- 1 S Ignacij, š. in m. - Brigita, d.
- 2 N 1. predpostna - Svečnica
- 3 P bog. d. - Blaž, š. in m.
- 4 T Andrej Korzini, š.
- 5 S Agata, d. in m. - Peter in t., jap. m.
- 6 Č Tit, š - Doroteja (Rotija), d. in m.
- 7 P Romuald, o. - Rihard, sp.
- 8 S Janez iz Mathe, sp.
- 9 N 2. predpostna
- 10 P Sholastika, d. - Viljem, pušč.
- 11 T Lurška Mati božja - Lazar, š.
- 12 S Sedem ustanoviteljev servitov
- 13 Č bog. d. - Katarina de Ricci, d.
- 14 P bog. d. - Valentin (Zdravko), m.
- 15 S Marijina sobota - Favstin in Jovita
- 16 N 3. predpostna
- 17 P bog. d. - Silvin, š.
- 18 T bog. d. - Simeon, š. in m.
- 19 S Pepelnica - Konrad, sp.
- 20 Č bog. d. - Silvan, š. in m.
- 21 P bog. d. - Irena (Miroslava), d.
- 22 S Stol sv. Petra - Marjeta Kortonska
- 23 N 1. postna
- 24 P Matija, apostol
- 25 T postni bog. d.
- 26 S kvatrna - Matilda, d.
- 27 Č postni bog. d. - Gabrijel od Ž. M. b.
- 28 P kvatrni - Hilarij, p. - Roman, o.

"In mir Kristusov naj kraljuje v vaših srcih, h kateremu ste bili tudi poklicani v enem telesu; in hvaležni bodite. Beseda Kristusova naj v obilju prebiva med vami; v vsej modrosti drug drugega poučujte ter opominjajte in s psalmi in duhovnimi pesmimi hvaležno prepevajte Bogu v svojih srcih. In vse, kar delate v besedi ali v dejanju, vse storite v imenu Gospoda Jezusa in po njem se zahvaljajte Bogu in Očetu."

(Kol 3, 15 - 17)

Marec

- 1 S kvatrna - Albin, š.
- 2 N 2. postna
- 3 P postni bog. d. - Kunigunda, vd.
- 4 T postni bog. d. - Kazimir, sp.
- 5 S postni bog. d. - Janez Jožef od Križa
- 6 Č postni bog. d. - Perpetua in Felicita
- 7 P postni bog. d. - Tomaž Akvinski, cer. u.
- 8 S postni bog. d. - Janez od Boga, sp.
- 9 N 3. postna
- 10 P postni bog. d. - 40 svetih mučencev
- 11 T postni bog. d. - Terezija Marjeta R.
- 12 S postni bog. d. - Gregorij Veliki, p., c.u.
- 13 Č postni bog. d. - Nicefor, š.
- 14 P postni bog. d. - Matilda, vd.
- 15 S postni bog. d. - Klemen M. Dvorak, sp.
- 16 N 4. postna
- 17 P postni bog. d. - Patricij, š.
- 18 T postni bog. d. - Ciril Jer., š. in cer. u.
- 19 S Jožef, ženin prebl. Device Marija
- 20 Č postni bog. d. - Mučenci iz Mar Saba
- 21 P postni bog. d. - Benedikt, o.
- 22 S postni bog. d. - Benvenut, sp.
- 23 N 1. nedelja trpljenja (tiha nedelja)
- 24 P pasijonski b. d. - Gabrijel, nadangel
- 25 T Oznanjenje prebl. Device Marije
- 26 S pasijonski b. d. - Tekla, m.
- 27 Č pasijonski b. d. - Janez Damaščan
- 28 P pasijonski b. d. - Janez Kapistran
- 29 S pasijonski b. d. - Ciril, m.
- 30 N 2. nedelja trpljenja (cvetna n.)
- 31 P p. velikega tedna - Modest Krški

April

- 1 T t. velikega tedna - Valerij, o.
- 2 S s. velikega tedna - Atanazij, š., C.U.
- 3 Č VELIKI ČETRTEK
- 4 P VELIKI PETEK
- 5 S VELIKA SOBOTA
- 6 N Velika noč
- 7 P velikonočni p. - Herman, sp.
- 8 T velikonočni t. - Albert, š.
- 9 S s. po Veliki noči - Marija K.,
- 10 Č č. po Veliki noči - Mehtilda, m.
- 11 P p. po Veliki noči - Gemma Gal.
- 12 S s. po Veliki noči - Lazar, m.
- 13 N velikonočna osmina (bela nedelja)
- 14 P Justin, m. - Valerijan, m.
- 15 T bog. d. - Helena, vd.
- 16 S bog. d. - Benedikt J. Labre, sp.
- 17 Č bog. d. - Anicet, p. in m.
- 18 P bog. d. - Apolonij, m.
- 19 S Marijina sobota - Leq IX., p.
- 20 N 2. povelikonočna
- 21 P Anzelm, š. in cer. u. - Konrad. Prazh.
- 22 T Soter in Kaj, papeža in muč.
- 23 S bog. d. - Jurij, m.
- 24 Č Fidelis, m. -
- 25 P Marko, evangelist, prošnji dan
- 26 S Klet in Marcellin, p. in m.
- 27 N 3. povelikonočna
- 28 P Pavel od Križa, sp.
- 29 T Peter, m. - Jožef Cottolengo, sp.
- 30 S Katarina Sienska, d. - Maksim, m.

"Isto mišljenje naj bo v vas, ki je tudi v Kristusu Jezusu. Daši je bil namreč v božji podobi, ni imel za plen, da je enak Bogu, ampak je sam sebe izničil, podobo hlapca vzel nase, postal podoben ljudem in bil po zunanosti kakor človek. Ponižal se je in je bil pokoren do smrti, smrti na križu. Zato ga je tudi Bog povišal in mu dal ime, ki je nad vsa imena, da se v imenu Jezusovem pripogne vsako koleno... in da vsak jezik prizna, da je Jezus Kristus Gospod, v slavo Boga Očeta."

(Fil 2, 5 - 11)

Maj

- 1 Č Jožef, delavec - Jeremija, prerok
- 2 P Atanazij, š. in cer. u.
- 3 S Marijina sobota - Aleksander in dr. m
- 4 **N 4. povelikonočna**
- 5 P Pij, p.
- 6 T bog. d. - Dominik Savio, sp.
- 7 S Stanislav, š. in m. - Gizela, redovnic
- 8 Č bog. d. - Viktor, m.
- 9 P Gregor Nacianški, š. in cer. u.
- 10 S Antonin, š. - Gordian in Epimah, m.
- 11 **N 5. povelikonočna - Materinski dan**
- 12 P Nerij in drugi m. - prošnji dan
- 13 T Robert Bellarmin, š. in cer. u. - pr. d.
- 14 S bdenji dan - prošnji dan
- 15 **Č Vnebohod Gospodov**
- 16 P Ubald, š. - Janez Nepomuk, m.
- 17 S Pashal Bajlonski, sp.
- 18 **N nedelja po Vnebohodu**
- 19 P Peter Celestin, p. - Pudencijana, d.
- 20 T Bernardin Sienski, sp. - Plavtila
- 21 S bog. d. - Andrej Bobola, m.
- 22 Č bog. d. - Julija, d. in m.
- 23 P bog. d. - Deziderij, š.
- 24 S bdenji dan - MARIJA POMAGAJ
- 25 **N Binkošti**
- 26 P binkoštni p.
- 27 T binkoštni torek - Beda, sp. in cer. u.
- 28 S kvatrna - Avguštin, š.
- 29 Č č. po binkoštih - Marija Magdalena P.
- 30 P kvatrni - Ivana Orleanska, d. in m.
- 31 S kvatrna - Marija Kraljica

Junij

- 1 **N Presveta Trojica**
- 2 P bog. d. - Marcellin in drugi m.
- 3 T bog. d. - Prik. M. b. na Sveti gori
- 4 S Frančišek Caracciolo, sp.
- 5 Č Presv. Rešnje Telo
- 6 P Norbert, š. - Bertrand Oglejski, š.
- 7 S Marijina sobota - Robert, o.
- 8 **N 2. pobinkoštna**
- 9 P bog. d. - Primož in Felicijan, m.
- 10 T Marjeta, kraljica
- 11 S Barnaba, apostol
- 12 Č Janez Fakundski, sp. - Bazilid in t.m.
- 13 P Presv. Srce Jezusovo - Anton Pad.
- 14 S Bazilij Veliki, š. in cer. u.
- 15 **N 3. pobinkoštna - Očetovski dan**
- 16 P bog. d. - Beno, š.
- 17 T Gregor Barbarigo, š.
- 18 S Efrem, cer. u. - Marko in Marcelijan, m.
- 19 Č Julijana, d. - Gervazij in Protazij, m.
- 20 P bog. d. - Silverij, m.
- 21 S Alojzij Gonzaga, sp.
- 22 **N 4. pobinkoštna**
- 23 P bdenji dan - Agripina, d. in m.
- 24 T Rojstvo Janeza Krstnika
- 25 S Viljem, o.
- 26 Č Janez in Pavel, m.
- 27 P bog. d. - Ema Krška, vd.
- 28 S bdenji dan
- 29 **N Peter in Pavel, ap. - 5. pobinkoštna**
- 30 P Spomin sv. Pavla, apostola

"Ako me ljubite, ohranite moje zapovedi. In jaz bom prosil Očeta in dal vam bo drugega Tolažnika, da ostane pri vas vekomaj, Duha resnice, ki ga svet ne more prejeti, ker ga ne vidi in tudi ne pozna; vi pa ga poznate, zakaj pri vas prebiva in bo v vas. Ne bom vas zapustil sirot, prišel bom k vam. Še malo in svet me ne bo več videl; vi pa me boste videli, zakaj jaz živim in vi boste živeli. V tistem času boste spoznali, da sem jaz v svojem Očetu in vi v meni in jaz v vas. Kdor ima moje zapovedi in jih spolnjuje, ta je, ki me ljubi." (Jan 14, 15...)

Julij

- 1 T Predragocena Kri n. G. J. K.
- 2 S Obiskovanje prebl. Dev. Marije
- 3 Č Irenej, š. in m.
- 4 P bog. d. - Berta, vd.
- 5 S Anton M. Zaccaria, sp.
- 6 N 6. pobinkoštna**
- 7 P Ciril in Metod, apostola Slovanov
- 8 T Elizabeta, kraljica in vdova
- 9 S bog. d. - Nikolaj in dr. gork. m.
- 10 Č 7 svetih bratov ter Rufina in Sekunda, m.
- 11 P Pij I., p. in m. - Olga, vd.
- 12 S Janez Gvalbert, sp. - Mohor in Fortunat
- 13 N 7. pobinkoštna**
- 14 P Bonaventura, š. in cer. u.
- 15 T Henrik, cesar, sp.
- 16 S bog. d. - spomin Karmelske Gospe
- 17 Č bog. d. - Aleš, sp.
- 18 P Kamil de Lellis, sp. - Sinforosa in s., m
- 19 S Vincencij Pavelski, sp.
- 20 N 8. pobinkoštna**
- 21 P Lavrencij Brindiški, cer. u. - Prakseda,
- 22 T Marija Magdalena, spokornica
- 23 S Apolinarij, š. in m. - Liborij, š.
- 24 Č bog. d. - Kristina, d. in m.
- 25 P Jakob, apostol - Krištof, m.
- 26 S Ana, mati prebl. Device Marije
- 27 N 9. pobinkoštna**
- 28 P Nazarij, Celzij, Viktor, Inocenc, m.
- 29 T Marta, d. - Feliks in dr. m.
- 30 S bog. d. - Abdon in Senen, m.
- 31 Č Ignacij Lojolski, sp.

Avgust

- 1 P bog. d. - Makabejski bratje, m.
- 2 S Porcijunkula - Alfonz, š. in cer. u.
- 3 N 10. pobinkoštna**
- 4 P Dominik, sp.
- 5 T Marija Snežna
- 6 S Spremenjenje Gospodovo - Sikst in dr. m.
- 7 Č Kajetan, sp. - Donat, š. in m.
- 8 P Janez Marija Vianej, sp.
- 9 S Marijina sobota - Roman, m.
- 10 N 11. pobinkoštna**
- 11 P bog. d. - Tiburcij in Suzana, m.
- 12 T Klara, d.
- 13 S bog. d. - Hipolit in Kasijan, m.
- 14 Č bdenji dan - Evzebij, sp.
- 15 P Vnebovzetje prebl. Device Marije**
- 16 S Joahim, oče prebl. D. M. - Rok, sp.
- 17 N 12. pobinkoštna**
- 18 P bog. d. - Agapit, m.
- 19 T Janez Eudes, sp.
- 20 S Bernard, o. in cer. u.
- 21 Č Ivana Frančiška, vd.
- 22 P Brezmadežno Srce Marijino
- 23 S Filip Beniti, sp.
- 24 N 13. pobinkoštna - Jernej, apostol**
- 25 P Ludvik, kralj, sp.
- 26 T bog. d. - Zefirin, p. in m.
- 27 S Jožef Kalasancij, sp.
- 28 Č Avguštin, š. in cer. u. - Pelagij, m.
- 29 P Obglavljenje Janeza Krstnika - Sabina
- 30 S Roza iz Lime, d. - Feliks in Adavkt, m.
- 31 N 14. pobinkoštna**

"Spominjam vas pa, bratje, evangelija, ki sem vam ga oznanil. Vi ste ga tudi sprejeli in v njem vztrajate. Po njem se tudi zveličujete, ako se ga tako držite, kakor sem vam ga oznanil; drugače ste zamanj vero sprejeli. Zakaj izročil sem vam predvsem to, kar sem tudi prejel, da je Jezus Kristus za naše grehe umrl, kakor je v pismih; in da je bil pokopan in da je tretji dan vstal, kakor je v pismih; in da se je prikazal Kefu in potem dvanajsterim; potem se je prikazal več kot petsto bratom hkrati..."

(1 Kor 15, 1 - 6)

September

- 1 P bog. d. - Egidij, o. - Delavski dan
- 2 T Štefan, kralj, sp. -
- 3 S Pij X., p. - Evfemija, Tekla, Doroteja
- 4 Č bog. d. - Rozalija (Zalka), d.
- 5 P Lavrencij Justinijan, š.
- 6 S Marijina sobota - Petronij, š.
- 7 N 15. pobinkoštna**
- 8 P Rojstvo prebl. Device Marije
- 9 T Peter Klaver, sp. - Gorgonij, m.
- 10 S Nikolaj Tolentinski, š.
- 11 Č bog. d. - Prot in Hijacint, m.
- 12 P Sveto ime Marijino
- 13 S Marijina sobota - Notburga, d.
- 14 N Povišanje sv. Križa - 16. pobinkoštna**
- 15 P Marija sedmerih žalosti
- 16 T Kornelij in Ciprijan, m. - Ljudmila
- 17 S bog. d. - Rane sv. Frančiška
- 18 Č Jožef Kupertinski, sp.
- 19 P Januarj in tov. m.
- 20 S Marijina sobota - Evstahij in tov. m.
- 21 N 17. pobinkoštna - Matej, apostol**
- 22 P Tomaž Vilanovski, š. - Mavricij in t.m.
- 23 T Lin, p. in m. - Tekla, d. in m.
- 24 S kvatna - Marija, Rešiteljica jetnikov
- 25 Č bog. d. - Avrelija, d.
- 26 P kvatni - Janez Brebeuf in tov. m.
- 27 S kvatna - Kozma in Damjan, m.
- 28 N 18. pobinkoštna**
- 29 P Mihael, nadangel
- 30 T Hieronim, cer. u.

Oktober

- 1 S bog. d. - Remigij, š.
- 2 Č Angeli varuhi - Teofil (Bogoljub), sp.
- 3 P Terezija Deteta Jezusa, d.
- 4 S Frančišek Asiški, sp. - Edvin, sp.
- 5 N 19. pobinkoštna**
- 6 P Bruno, sp.
- 7 T Rožnovenska Mati božja - Marko I., p.
- 8 S Brigita, vd. - Sergij in drugi m.
- 9 Č Janez Leonardi, sp. - Dionizij in dr. m.
- 10 P Frančišek Borgia, sp.
- 11 S Materinstvo bl. Device Marije
- 12 N 20. pobinkoštna**
- 13 P Edvard, kralj, sp.
- 14 T Kalist I., p. in m.
- 15 S Terezija Avilska, d.
- 16 Č Hedvika (Jadviga, Vika), vd.
- 17 P Marjeta Marija Alakok, d.
- 18 S Luka, evangelist
- 19 N 21. pobinkoštna**
- 20 P Janez Kancij, sp.
- 21 T bog. d. - Uršula in tov. m.
- 22 S bog. d. - Vendelin, o.
- 23 Č Anton M. Claret, š.
- 24 P Rafael, nadangel
- 25 S Izidor, kmet, sp. - Krizant in Darija, m.
- 26 N Kristus Kralj - 22. pobinkoštna**
- 27 P bog. d. - Silvester, o.
- 28 T Simon in Juda, apostola
- 29 S bog. d. - Narcis Jeruzalemski, š
- 30 Č bog. d. - Klavdij in tov. m.
- 31 P bog. d. - Volbenk, š.

"Prenavljajte se po duhu svojega mišljenja in si oblecite novega človeka, ki je po Bogu ustvarjen v resnični pravičnosti in svetosti. Zatorej opustite laž in govorite vsak s svojim bližnjim resnico, ker smo udje med seboj. Če se jezite, nikar ne grešite; sonce naj ne zajde v vaši jezi in ne dajajte prostora hudiču. Kdor je kradel, naj ne krade več, marveč naj se trudi z delom svojih rok za kaj dobrega, da bo model deliti potrebnemu."

(Ef 4, 23 - 28)

November

- 1 S Vsi sveti
- 2 N 23. pobinkoštna
- 3 P Spomin vernih duš
- 4 T Karel Bor., š. - Vital in Agrikola, m.
- 5 S bog. d. - Zaharija in Elizabeta, s. J. K.
- 6 Č bog. d. - Leonard, sp.
- 7 P bog. d. - Ernest, o.
- 8 S Marijina sobota - Štirje kronani muč.
- 9 N Posvetitev lateranske bazilike
- 10 P Andrej Av., sp. - Trifon in dr. m.
- 11 T Martin, š. - Menas, m.
- 12 S Martin, p. in m. - Emilijan, sp.
- 13 Č Frančiška Kabrini, d. - Didak, sp.
- 14 P Jozafat Kunčevič, š. in m.
- 15 S Albert Veliki, š. in cer. uč.
- 16 N 25. pobinkoštna (6. po Raz. G.)
- 17 P Gregorij Čud., sp. - Hugon, š.
- 18 T Posvetitev bazilik sv. Petra in Pavla
- 19 S Elizabeta, vd. - Poncijan, p. in m.
- 20 Č Feliks Valoaški, sp.
- 21 P Darovanje Dev. Marije
- 22 S Cecilija, d. in m.
- 23 N Zadnja pobinkoštna
- 24 P Janez od Križa, cer. uč. - Krizogon
- 25 T Katarina, d. in m.
- 26 S Silvester, o. - Peter, š. in m.
- 27 Č bog. d. - Zahvalni dan
- 28 P bog. d. - Katarina Laboure, d.
- 29 S Marijina sobota - Saturnin, m.
- 30 N 1. adventna

December

- 1 P adventni bog. d. - Marijan in t. m.
- 2 T Bibijana, d. in m. - ad. bog. d.
- 3 S Frančišek Ksaverij, sp. - ad. b. d.
- 4 Č Peter Krizolog, š. in c. u. - ad. b. d.
- 5 P adventni bog. d. - Saba, o.
- 6 S Nikolaj (Miklavž), š. - ad. b. d.
- 7 N 2. adventna
- 8 P Brezmadežno Spočetje Dev. Marije
- 9 T adventni bog. d. - Valerija, m.
- 10 S adventni bog. d. - Melkijad, p. in m.
- 11 Č Damaz I., p. - ad. b. d.
- 12 P Naša Gospa Gvadalupska - Amalija, m.
- 13 S Lucija, d. in m. - ad. b. d.
- 14 N 3. adventna
- 15 P adventni bog. d. - Adela, d.
- 16 T Evzebij, š. in m. - ad. b. d.
- 17 S kvatrna
- 18 Č adventni bog. d. - Gracijan, š.
- 19 P kvatni - Teja, m.
- 20 S kvatrna
- 21 N 4. adventna
- 22 P adventni bog. d.
- 23 T adventni bog. d. - Viktorija, d. in m.
- 24 S bdenji dan - sveti večer - Adam in Eva
- 25 Č Rojstvo našega G. J. K.. Božič
- 26 P Štefan, prvi mučenec
- 27 T Janez Evangelist, apostol
- 28 N nedelja med božično osmino
- 29 P bog. dan med osmino - Tomaž, š, m.
- 30 T bog. dan med osmino
- 31 S Bog. dan med osmino - Silvester, p.

"Meni pa je prav malo mar, da me sodite vi ali človeško sodišče, pa tudi sam se ne sodim: nič sicer nimam na vesti, vednar s tem še nisem opravičen: Gospod je, ki me sodi. Zatorej ničesar ne sodite pred časom, dokler ne pride Gospod, ki bo tudi osvetlil, kar je v temi skritega, in bo razodel misli src: in takrat bo vsakdo hvalo prejel od Boga."

(1 Kor 4, 2 - 5)

1100-letnica Cirilove smrti

Dr. Franc Grivec

Smrt sv. Cirila

Pred odhodom k Moravanom je Ciril tožil, da je "truden in telesno bolan." Vendar se ni branil dela in truda. Misijonska pota na Velikem Moravskem in v Panoniji ter težave potovanja v Rim so še bolj zrahljale njegovo šibko zdravje. "In zadele so ga mnoge težave, in padel je v bolezen... In ko je trpel bolezen mnogo dni, je rekel: Odslej nisem niti cesarju sluga, niti nikomur drugemu na zemlji, ampak samo Bogu vsemogočnemu. Naslednji dan pa se je v sveto meniško obleko oblekel in luč k luči prejel in si nadel ime Ciril. In v tej obleki je ostal petdeset dni."

Tukaj je povedano, da Ciril prej ni napravil meniških obljub, ker je bil kot profesor cesarske univerze nekako dolžan, služiti državi za diplomatska in verska poslanstva. Ko je v tej službi obnemogel, je petdeset dni pred smrtjo napravil meniške obljube in si nadel samostansko ime Ciril, grški Kyrillos, ki se po bizantinskem običaju začenja z isto črko kakor njegovo osebno ime Konstantin. Krščanski Grki so samostanske obljube imeli za drugi krst, krst pa so imenovali luč (phos, photismos). V tem smislu je Ciril "luč k luči prejel". (38) S tem je

spolnil svojo davno željo po meniškem življenju, od katerega ga je zadrževala zavest dolžnosti do države.

Na bolniški postelji je Ciril svojega potrtega brata tolažil in bodril, naj vztraja v misijonskem delu. Misli so jima poletavale tja na vzhod v domovino in na meniško goro Olimp. Metod je bratu potožil, da sam ne bo mogel nadaljevati tako težavnega misijonskega dela in da se bo vrnil v samoto ob Olimpu. Toda umirajoči Ciril ga je prosil in rotil:

"Glej, brate,
tovariša (39) sva bila
in eno brazdo orala;
in jaz na lehi padam,
svoj dan sem skončal.
Ti pa močno ljubiš goro, (40)
a nikar zaradi gore ne zapuščaj
učenja (41) svojega,
saj s tem se še prej zveličaš."

Ciril je bil pesnik v stihih in v življenju. Tako se je še na smrtni postelji v globoko občutenih pesniških stihih poslavljal od svojega brata.

Od svojih učencev pa se je poslavljal v molitvi, prepleteni s pesniškimi svetopisemskimi oblikami, kakor beremo v njegovem staroslovenskem življenjepisu:

In ko se je približala ura, da

38. Gl. R A II (1944), 189 - 193.

39. V izvirniku "soproga" skupaj vprežena.

40. Olimp, sveta gora, kakor so Izraelci ljubili goro Sion.

41. Učiteljska, apostolska služba. RA II, 179.

prejme pokoj in se preseli v večna prebivališča, je povzdignil k Bogu svoje roke in molil s solzami, rekoč tako: "Gospod moj Bog, ki si vse angelske vrste in breztelesne moči sestavil, nebo razpel in zemljo utrdil (42) in vse stvari iz nebivanja v bivanje privel, (43) ki vedno uslišuješ tiste, ki spolnjujejo tvojo voljo in se tebe boje in spolnjujejo tvoje zapovedi, poslušaj mojo molitev, in tebi zvesto čredo ohrani, ki si njej na čelo postavil mene, nesposobnega in nevrednega služabnika svojega; reši jo brezbožne in poganke zlobe tistih, ki bogokletno govore proti tebi. In pogubi trijezično herezijo in pomnoži svojo Cerkev z množtvom in zberi vse v edinosti in stori, da bo izredno ljudstvo (44) složno v tvoji pravi veri in pravilni veroizpovedi, in vdihni v njih srca beseda tvojega učenja. Tvoj je namreč dar, če si nas nedostojne sprejel za oznanjevanje evangelija tvojega Kristusa, ki se podvizajo k dobrim delom in delajo, kar je tebi všeč. Tiste, ki si mi jih dal, kot tvoje tebi izročam, vladaj jih s svojo močno desnico in pokrij jih z varstvom svojih peruti (Ps 60,5), da vsi hvalijo in slavijo tvoje ime, Očeta in Sina in svetega Duha. Amen."

In je vse poljubil s svetim poljubom in rekel: Blagoslovljen Bog, ki nas ni dal v plen zobem nevidnih naših

sovražnikov, ampak strl njihovo mrežo in nas rešil pogube (Ps 123, 6-7). In tako je zaspal v Gospodu 42-leten, dne 14. februarja, v drugi indikciji, leta 6377 od stvarjenja tega sveta. - To se ujema z letnico 869. (45)

Ob Cirilovem pogrebu se je očitno pokazalo, kako so ga Rimljani cenili in slavili, čeprav je bil Grk in slovan-ski blagovestnik. V opisovanju pogrebnih slovesnosti se ujemata dva verodostojna sodobna vira očitvidcev, staroslovensko Žitje Konstantina in latinska Italska legenda o prenosu sv. Klementa. Ta latinski vir, spisani v Rimu ali bližnji okolici najkasneje deset let po Cirilovi smrti, ko je bil spomin na ta dogodek še svež, je celo natančnejši in pohvalnejši kakor istočasni staroslovenski vir: "Ukazal pa je sveti apostolik (papež), da naj vsi rimski in grški kleriki pridejo k njegovemu pogrebu s psalmi in spevi, s svečami in kadihom, in mu skažejo pogrebne časti tako kakor samemu apostoliku."

Tedaj je njegov brat Metodij stopil k svetemu papežu, mu padel k nogam in rekel: "Vredno in potrebno se mi je zdelo tvoji Svetlosti, apostolski Oče, povedati tole: Ko sva šla z našega doma v službo, ki sva jo z Gospodovo pomočjo izvršila, naju je mati z mnogimi solzami rotala, da, če bi se primerilo, da bi kateri od naju umrl,

42. Se ponavlja v psalmih 101 in 103 i. dr.

43. Iz vzhodne liturgije.

44. 1 Petr 2, 9 in v liturgiji.

45. Ker mu je bilo ob smrti 42 let in je umrl l. 869, je bil rojen 826 ali 827. Za nadaljno kronologijo daje oporo prihod v Rim na koncu l. 867 ali prve dni l. 868. V Moravski je deloval 40 mesecev (ŽK 15) ali okroglo tri leta in pol (ŽM 5). Ni pa gotovo, koliko časa se je mudil v Panoniji in v Benetkah. Bizantinsko štetje računa od stvarjenja sveta do Kristusa 5508 let. Rimska indikcija je letni krog 15 let; šteje se od konca l. 312 in se vsakih 15 let zopet šteje od začetka.

Josef Mánes, Sv. Cyril

preden se vrneva, naj živi brat umrlega prenese s seboj v samostan ter ga tam z dostojno in primerno častjo pokoplje. Naj torej vaša Svetlost blagovoli meni dovoliti to opravilo, da ne bom kaj nasprotoval nujnim maternim prošnjam."

Apostoliku se ni zdelo (prav), da bi se uprl taki prošnji in želji, dasi se mu je zdelo nekoliko težko. Tedaj se je rimska duhovščina obenem s škofi in kardinali in plemiči rimskega mesta posvetovala in so prišli k apostoliku in začeli govoriti: "Zelo nepristojno se nam zdi, častiti oče in gospod, da tolikega in tako uglednega moža, po katerem je naše mesto in cerkev dosegla, da je nazaj dobila tako dragocen zaklad, in katerega je Bog iz daljnih inozemskih pokrajin in po svoji nezasluženi dobrotljivosti blagovolil k nam privesti in celo od tod v svoje kraljestvo sprejeti, (nepristojno je) da bi iz kateregakoli razloga dovolili prenestiga v druge dežele. Primerneje je namreč, da ga tukaj častno pokopljemo, ker je tudi zelo pristojno, da tako slaven mož, v tako preslavnem mestu dobi slaven grob." Ta svet je bil apostoliku všeč in sklenil je, da ga polože v cerkvi sv. Petra, namreč v njegov lastni grob.

Ko je Metodij videl, da je njegov predlog že padel, je zopet prosil rekoč: "Prosim vas, gospodje moji, ko ste že sklenili, da moje skromne prošnje ne izpolnite, pa naj bo pokopan v cerkvi blaženega Klementa, čigar telo je z velikim svojim trdom in prizadevanjem našel in sem prinesel."

Tej prošnji je sveti papež ustregel in zbrala se je zelo velika množica duhovščine in ljudstva in so ga obenem z marmornato rakvijo silno radostno

in z velikim spoštovanjem položili v zato pripravljen grob v cerkvi blaženega Klementa na desni strani njegovega oltarja, in so se s slavo-spevi in hvalnicami obilno zahvaljevali Bogu, ki na prav tem kraju dela mnoge čudeže, v hvalo in slavo svojega imena, po zaslugah in molitvah svojih svetnikov, ki je blagoslovljen in slaven na veke vekov.

V latinski legendi o prenosu sv. Klementa je naravnost povedano, da sta se sveta brata želela iz Rima vrniti v samostan ob Olimpu. V osmem poglavju poudarja, da sta "s seboj vzela nekatere svojih učencev, ki sta jih imela za vredne škofovske časti." Tu (v 11. poglavju) pa izrečno omenja, da nista imela namena trajno ostati v Veliki Moravski, temveč sta se hotela vrniti v samostan. V staroslovenskem življenjepisu je ta misel obsežena v trditvi, da sta šla k Slovanom kot učitelja, da pripravita ustanovitev slovanske cerkvene pokrajine (zgoraj 18. poglavje). V Rimu sta morala iti, da so bili tam njuni izbrani učenci posvečeni v duhovnike. A v Rimu niso mogli nobenega izmed učencev posvetiti za škofa. Za slovanskega škofa so odločili Cirila in Metoda. Zato je Ciril na smrtni postelji tako vzpodbujal Metoda, naj se vrne med Slovane, da začeto misijonarsko delo ne bi propadlo.

K opisu Cirilovega pogreba je staroslovanski pisec dodal, da so Rimljani nad grobom naslikali Cirilovo podobo in prižigali luči, da so gorele noč in dan. Ta starinska slika je še danes ohranjena, a obledela in nekoliko poškodovana.

Papež Leon XIII. takole opisuje Cirilov pogreb: "Po božji previdnosti

pa se je zgodilo, da je Ciril dne 14. februarja leta 869 v Rimu končal tek življenja, bolj zrel po kreposti kakor po letih. Javno in tako slovesno, kakor je pri rimskih papežih v navadi, so ga nesli k pogrebu. Ker rimsko ljudstvo ni hotelo, da bi se sveto truplo rajnega preneslo v Carigrad, je bilo preneseno

k sv. Klementu ter pokopano blizu njegovih ostankov, katere je Ciril toliko let spoštljivo hranil. In ko so ga med slovesnim prepevanjem psalmov ne v mrtvaškem, marveč v slavnem obhodu nesli po mestu, se je zdelo, da je rimsko ljudstvo svetemu možu prineslo prvi dar nebeškega češčenja.”

Apostolik. V zadnjih dveh poglavjih staroslovenskega Cirilovega življenjepisa (Žitje Konstantina) se papež kar šestkrat imenuje *apostolik*. Isto ime se sedemkrat ponavlja v Metodovem življenjepis (Žitje Metodija), osemkrat pa v latinski Italski legendi. To ime je nastalo iz rimskega naslova *apostolski prestol* (apostolica sedes) kot poudarek, da je papež naslednik *apostola* Petra. V tej zvezi so papeža nagovarjali z naslovom *apostolski gospod* (apostolicus dominus), od 6. in 7. stoletja dalje pa kar kratko *apostolik* (apostolicus). To izražanje se je udomačilo v papeški pisarni ter v rimskih latinskih in grških samostanih, potem pa tudi zunaj Rima. Ruski učenjaki Gorski, Voronov i. dr. zatrjujejo, da ta blaglasni staroslovenski naslov izraža spoštljivo vdanost. V Metodovem staroslovenskem življenjepis se ta *apostolski* naslov ponavlja v pripovedovanju za rešitev nadškofa Metodija iz nemškega ujetništva. Obšimeje o tem glej v latinski knjigi Constantinus et Methodius (Zagreb 1960), str. 212, posebno pa AAV 1937, str. 187 - 193.

France Gorše: Pogreb sv. Cirila

Grob škofa Gregorija Rožmana na samostanskem pokopališču v Lemontu. 16. novembra 1969 bo desetletnica njegove smrti, 23. novembra pa desetletnica njegovega pogreba v Lemontu.

Rev. Luka Možina

„V posebnem zavoju Vam danes pošiljam obljubljeni življenjepis našega misijonarja Luke Možine za prihodnji Ave Maria Koledar. Sicer se mož tukaj ni proslavil z velikimi deli, ker ga je Bog zgodaj k Sebi poklical. Toda bil je pripravljen žrtvovati vse svoje lepe talente za širjenje božjega kraljestva na zemlji, kajti posvetil se je bil popolnoma praktičnemu dušnemu pastirstvu, katero je smatral za svojo življensko nalogo med mnogojezičnimi naseljenci Amerike.“

Omaha, Neb. 11. junija 1968

J.L. Zaplotnik

Luka Možina se je rodil 6. oktobra 1846 v vasi Dolenčiče št. 5 v župniji Javorje nad Škofjo Loko. Njegovi starši so bili Ignacij Možina in Jera rojena Kokelj. Ukvarjali so se s poljedelstvom in si s težkim delom služili vsakdanji kruh. V ljudsko šolo je fantič hodil najbrž v Škofji Loki, v nižjo gimnazijo pa v Kranju. Nato je bil sprejet v Alojzijevišče v Ljubljani, kjer je obiskoval višjo gimnazijo in l. 1869 maturiral. Bil je mož energije in se dobro učil. Izmed sošolcev so nekateri postali odlični možje, npr. Anton Jeglič ljubljanski škof, Franc Ločnikar opat v Minnesoti, Janez Pavlin misijonar pravtam, Jožef Marinko pisatelj. Nato se je Luka vpisal v ljubljansko semenišče in dokončal prvo leto bogoslovja.

L. 1870 se je s škofom Mrakom odpravil v Ameriko. Bilo je po sklepu prvega vatikanskega zbora med prusko-francosko vojno. Zaradi bojev od zapadni Nemčiji sta potovala okoli Evrope po Sredozemskem morju. Vozila sta se v angleškem tovornem parniku iz Trsta v Glasgow. Možina je po prihodu v Milwaukee pot 11. novembra takole opisal:

“Dne 2. kimavca zvečer ob osmih smo odpluli iz tržaške luke proti Benetkam, kamor smo prišli zjutraj

ob sedmih. Ko je škof Mrak odmaševal v cerkvi sv. Marka, sva se do poldne vozila v gondoli po mestu ter si ogledala to ‘čudo uboštva’ sedanjega časa. Zvečer ob sedmih 3. septembra smo to mesto zapustili in cincali prav zložno v barki dalje do Sicilije. Jaz nisem imel drugega opraviti kot angleško slovnico pregledovati, jesti, spati in pa molčati, če se nisva s škofom kaj pogovarjala; kajti razumel nisem žive duše, temveč sem bil v družbi mutast kot božji vlek. Jest pa sem znal z Angleži takoj prvi večer; težava je le bila, ker nisem vedel, kdaj imam zadosti. Strežnik mi je toliko časa nalival čaja, da sva se že oba naveličala, jaz piti in on nalivati; bolj ko sem mu namreč mugal z glavo, da imam dosti, bolj mi je nalival, kakor bi ga bil prosil.”

“6. septembra je bil prvi vetrni dan na morju! Takoj sem šel na krov gledat, kakšno je nemirno morje. Ladja se je zibala po morju prav kakor vinski brat po kamniti poti; zdaj se je nagnila na to, zdaj na ono stran. Ogledoval sem to guganje tako dolgo, da me je parkrat dobro opralo in osolilo, nakar sem se vrnil v svoje gnezdo. A tak veter se imenuje še dober, to še ni nič...”

“Do Sicilije smo prisopihali s

parnikom 7. septembra zvečer. Drugi dan sva šla s škofom v mesto Likata, ki je nekako v sredi južne sicilske obale. Tu je škof maševal in po dobljenem dovoljenju tudi birmoval. Na šmarni dan popoldne sva šla na bližnje višave pri mestu. Spotoma sva naletala na ljudi, ki so nama ponudili kaktusovo sadje. Prav dobro je, samo jesti ga moraš znati, ker je vse pokrito z bodicami. Prinesli so tudi grozdje, kakršnega še živ dan nisem videl; jagode so bile debele kakor orehi, a prav sladke in okusne.”

“Ko sva se vrnila v mesto, so naju meščani peljali v čitalnico in se tam s škofom pogovarjali. Jaz sem bil seveda povsod le nem gledalec in spremljevalec. Mnogokrat me je kdo kaj po laško vprašal, pa sem se mu odrezal: ‘Io no capisco italiano.’ Latinski sem najbolje govoril in nekoliko sem se tudi po francosko silil, ker nemščine ni znal nihče, čeravno se z nemško ‘špraho’ povsod pride!”

“Ljudje so splošno katoliškega duha, a bolj nevedni in premalo snažni. V cerkvi so pogosto videti prav domači, ker se ne vedejo nič kaj spoštljivo. Imajo stole, ki se lahko sem in tja prenašajo. Torej morejo z njimi hoditi od človeka do človeka ter se tako pogovoriti zdaj s tem zdaj z onim. Nekateri to razvado pridno porabljaajo in se prijetno kratkočasijo v cerkvi. A drugi pa se prav pošteno obnašajo. Vedeli so se pa tudi spotikati, ko sem ogledoval slikarije in druge naprave po cerkvah.”

“Dne 16. septembra smo bili v Gibraltarju. Drugi dan sva šla s škofom v mesto. Tam so se ljudje v cerkvi obnašali tako čedno in spodobno,

kot še nikjer nisem videl. Po maši sva se peljala na kaj čudnem vozu h gibraltarskem škofu, ki je videti pravi mož.”

“Gibraltar je strašanska trdnjava. Dvojno silo močno obzidje ga obdaja proti morski strani, kamor zija polno topovskih žrel. Znotraj pa je natrpan z vojaštvom in bojnimi napravami, topovi, krogami itd. Le od morja se je mogoče približati mestu, ki čepi v znožju skalnatega griča in ima samo en vhod.”

“Opoldne 17. septembra smo pluli med Španijo in Afriko, ki je bila štiri ure oddaljena od nas.” Mudilo se jim očitvidno ni, ker je potekel cel teden, preden so se prigugali v Glasgow na Škotskem, oziroma v reko pred tem mestom. “Ne da bi stopili na suho, smo šli na parnik Anglia, ki je ravno odhajal v Ameriko.” Tako je pisal škof Mrak 8. oktobra iz New Yorka. “Potovanje je bilo vseskozi srečno glede viharja. Možina ni prav nič trpel za morsko boleznijo, čeravno je nekajkrat močno pihalo. Na ladji je bilo menda 700 popotnikov.”

“S hrano pa je bilo prav slabo. Živežu nimam nič ugovarjati, ako bi bila le posodo imela. Ker je bil v lističu za 2. razred obljubljen živež in postelja, se za to nisva nič oskrbela in se tudi nisva mogla, ker nisva bila nič na suhem. Imela nisva ne krožnika, ne sklede, ne žlice. Prvi večer je prišel strežnik v kajuto z veliko posodo čaja; vsi so mu nastavljal kozarce, midva pa sva se morala s kruhom zadovoljiti, ker posode nisva imela. Drugo jutro je bilo ravno tako, ker se od strežnika ni dalo nič dobiti, tudi za denar ne.”

“Po, naključju pa je prišel neki

Irec, ki me je precej spoznal, da sem duhoven; pravil sem mu, kako se nama godi. Ker je imel veliko družino s seboj, je bil precej pripravljen nama z vsem pomagati; prosil sem ga torej za pločevinasto skledo in žlico. To je bilo vse najino namizje, miza pa najina skrinjica, ki sva jo na srečo vzela v kajuto, sicer bi se ne bila imela kam vnesti. Najini sosede niso bili tako srečni; morali so po tleh posedati. Tako smo - eden drugemu na poti - pojedli, kar so nam prinesli; bilo nas je 11 na prav majhnem prostoru. Za posteljo so nam služile suknje in plašči."

Možina pa je svoj zgoraj navedeni potopis takole nadaljeval: "Na ladji je meni najbolj dišal krompir in suhor, ki je bil v sodu v našem oddelku vsakemu na razpolago. Kadar sem se nadenj spravil, ni bila majhna nesreča zanj. Druge jedi mi niso dišale in kdor le količkaj snažnosti zahteva pri jedi, ne bi bil nič drugega okusil, ker so bile posode zelo zanemarjene. Prav zavoljo nesnažnosti nekateri to ladjo imenujejo pig (svinjsko), namesto big (veliko)."

"Ženske in otroci so v začetku kar popadali za morsko boleznijo; tudi moških je več obolelo kot ne, eni bolj drugi manj. Midva s škofom sva se pa ves čas dosti dobro imela. Pogovarjala sva se o raznih stvareh večkrat do devetih ali pol desetih zvečer; jaz sem mu pripovedoval o slovenskih ali slovanskih zadevah ali kar je že bilo. Škof je pa meni o misijonu ali kaj drugega. Tako je čas dovolj hitro potekal, čeprav je na morju enolično življenje, katero samo vihar more spremeniti; tega, se reče, pravega pa vso pot ni bilo."

"6. oktobra popoldne smo dospeli do New Yorka. Šla sva v mesto k nemškim redemptoristom, ki so naju dobro sprejeli. Hodila sva nekaj dni po New Yorku, večidel po starem mestu, kjer sva imela opravke. Mesto je v vsakem oziru ameriško. Tako lepa poslopja dobiš le malokje drugje, a se mestoma tudi slabih lesenih kajžur ne manjka. Široke ulice in ceste drže na vse strani, a so brez lepega tlaka. Najbolj všeč mi je bilo to, ker se človek lahko cele ure vozi po nizki ceni; New York je sedem ur dolg in poldrugo uro širok."

"Odrinila sva 12. oktobra iz mesta po železnici in prišla 13. zvečer v Chicago, kjer sva v krčmi prenočila. Zvečer, ko sva šla spat, sem rekel: 'Da bi le uši ne bilo v postelji.' 'O', je rekel škof, 'na kaj takega se je pa že treba pripraviti; pri Indijancih jih ima vsak.' Zjutraj ob osmih sem se odpeljal proti Milwaukee, škof pa ob desetih v Marquette. Opoldne sem prišel v semenišče ter sem se šel takoj k vodji dr. Salzmannu zapisat."

"Šolsko leto se je tukaj začelo s septembrom kakor po navadi. Skušnjo iz moralke sem z drugimi vred opravil 5. novembra... Bogoslovcev nas je blizu 90 in smo od vseh vetrov in za vse okoliške škofije. Največ je Nemcev in Angležev, nekaj tudi Francozov. Osem nas je iz Avstrije," (med njimi tudi Janez Pavlin, ki je nekoliko dni prej prišel v semenišče.)

"Red imamo tale: ob petih vstanemo, čez pol ure je jutranja molitev in premišljevanje, ob četrtni uri šest sv. maša, po maši kosilo. Je se tukaj povsod prav po ameriško. Mislite si kmečko pojedino in vse jedi obenem na mizi; ljudje prisedejo vsak

k svojemu krožniku s potrebnim priborom. Vsak vzame ene ali vseh jedi, kolikor hoče po okusu in slasti, in potem je. Nobeden ne utegne govoriti, tako urno gre ta reč. Ko odmerjeni čas preide, se vstane, brez ozira, če so tovariši že dokončali ali ne. Ob osmih se pri nas začno šole, ki trajajo do večerje... Po jedi gremo vselej, razen zjutraj, v kapelo; ob osmih zvečer se moli rožni venec. Ob devetih gremo spat. Prepovedano je učiti se ponoči čez določeno uro."

Sledečo pomlad 9. aprila 1871 je Možina pisal iz semenišča dolg list svojim staršem. Opisal jim je nadrobno kmečke in delavske razmere v Ameriki ter prišel do zaključka: "Slovenec in vsem Slovanom bi jaz ne svetoval semkaj." Navedel je za to mnogo razlogov, od katerih sta najvažnejša neznanje jezikov in težave z življenjem po veri.

Tri mesece potem jim je zopet pisal. Bilo je v začetku šolskih počitnic, katere je še v semenišču začel. Sonce je že pripekalo, a se je šel lahko hladit v bližnje Michigansko jezero, komaj pet sto stopinj daleč. Nadaljeval je takole:

"Sedaj me je povabil na počitnice slovenski duhovnik č. g. Janez Vertin. Kakor mi piše, pride k njemu č. g. J. Čebulj za nekaj časa kakor navadno vsako leto. Ponudil mi je tudi, da imam lahko pri njem novo mašo."

"Škof Mrak mi je poslal brevir rajnkega blagega škofa Barage kot drag spomin na neprecenljivega moža božjega, kar me zelo veseli. Prav zadovoljen sem, da sem šel s škofom (v Ameriko). Ko bi bilo v njegovi moči, bi mi ničesar ne manjkalo. Nadlegujem ga, manj ko morem, ker

mi tako da več, nego je dolžan v svojih razmerah. Dijaki in bogoslovci tod več potrebujejo na leto kot pri vas na dunajskem vseučilišču, namreč po 300 dolarjev, če zmerno ravnaajo."

Na počitnice pa Možina ni šel k župniku Vertinu, ampak k škofu Mraku v Marquette. Pri njem je bival izza julija in ga včasih spremljal pri birmovanju po škofiji. Sicer pa se je podnjegovim vodstvom in nadzorstvom učil in vežbal v raznih panogah bogoslovja ter se pripravljaj za svoj bodoči poklic. Škof Mrak je bil izkušen profesor. V šestih mesecih je mislil, da je svojega učenca dovolj izučil in v adventu ga je hotel posvetiti. Vzrok, da ga ni, je bil deloma Možina sam, ki je škofa prosil, naj še malo počaka, da se bo mogel še bolj izuriti v deželnih jezikih, deloma pa dijak Oliver Comtois, kanadski Francos, ki se je tudi tam pripravljaj za duhovski stan, a tudi ni bil še popolnoma gotov za ordinacijo.

Prišla je kvatrna sobota v postu, 24. februarja 1872, ko je škof Mrak podelil sv. mašniško posvečenja obema aspirantom v svoji stolnici. Slovesno novo mašo je Možina obhajal pri č. Vertinu v Negaunee na tretjo nedeljo v postu dne 3. marca. Škof mu je tedaj v spomin podaril marsikatero stvari iz zapuščine rajnkega škofa Barage ter mu s tem zelo ustregel.

Kmalu nato ga je škof poslal v Hancock za kaplana župniku Viljemu Dwyerju, da mu je par mesecev pomagal oskrbovati ondotne Nemce, Francoze in Irce. Tudi za Houghton sta skrbela.

Potem ga je škof postavil za župnika v Eagle Harboru na severnem koncu Keweenawskega polotoka med

irskimi, nemškimi in francoskimi rudarji. To je bil drugi najstarejši "beli misijon" v škofiji. Tam je Možina najdalje služil, od 9. junija 1872 do konca julija 1877. Misijon se je raztezal čez 30 milj ter obsegal tri cerkve in tri postaje. Cerkev so imeli kraji Eagle Harbor, Cliff Mine in Delaware. V prvih dveh je slednjo nedeljo izmenoma maševal. Služba je bila naporna. Potovati je moral vsakikrat dvajset milj daleč in to večidel peš in tešče pri vsakršnem vremenu. Držal se je strogo reda. Tudi otroke je redno učil krščanskega nauka in pri tem rabil katekizem, spisan od jezuita Franca Ks. Weningerja. Tega slovečega misijonarja je tudi povabil, da je 1. 1874 pridigal ljudski misijon v njegovi fari. Pri tem mu je pomagal tudi škof Mrak, ker je tam živelo tudi nekoliko Indijancev. Weninger je bil rojen na spodnjem Štajerskem in se je šolal tudi v Ljubljani ter svoj čas baje znal tudi slovenski.

Poleti 1. 1877 je škof Mrak dovolil Možini osem mesecev dopusta. Gospod se je odpravil v domovino ter obiskal svoj dom in prijatelje, potem pa potoval v Palestino in Rim, kjer si je ogledal svete kraje in mesta. V februarju 1878 je zopet odšel v Ameriko. Pred odhodom se je zahvalil po Zgodnji Danici slovenskim duhovnikom in drugim za prijazno sprejemanje ter rekel, da zase ne sprejema darov, ker ne deluje med divjimi Indijanci. Potoval je skoz Milan, Pariz in London v New York. Morska vožnja je trajala 24 dni. "Na ladji," je potem pisal prijateljem, "je bilo drugače še dosti dobro, samo žganje so preveč pili in zavoljo tega je

bila ladja vsako noč v nevarnosti, da bi je ne zažgali, ker so v pijanosti pobijali svetlike in razlivali olje." Dne 27. marca se je zdrav srečno vrnil v Marquette.

Precej nato ga je škof poslal za župnika v Champion, kjer so železni rudniki. Tam je bival nekako od 1. aprila do 1. oktobra 1878. Kraj mu je prav ugajal. Oskrboval je tudi poltretjo uro oddaljeno podružnico Michigamme, kamor je redno vozila železnica. Toda na žalost so bili ljudje spačeni. Okužil jih je tako zvani trusteeism, ki je zmešal cerkvene zadeve ali razmere. Medtem ko zadnja dva meseca niso imeli duhovna, so se namreč farni ključarji polastili vsega cerkvenega imetja. In ko je Možina tja prišel, so se mu branili kako stvarco izročiti. To je gospod naznanil škofu in ga prosil, naj ga kam drugam premesti, ker pod danimi razmerami v Championu ne more misijonske službe opravljati. O uspehu svoje prošnje je Možina vedel tole povedati v pismu, napisanem 22. oktobra 1878 javorske-mu župniku:

"Škof me je poslal v drug kraj, ki je 50 ur daleč od Championa in se imenuje Fayette. Ta misijon je na enem največjih polotokov v Michigan-skem jezeru in ima velike železne plavže. Oskrbovati moram dve cerkvi (v Fayetteu in Gardenu) in še neki drugi kraj (Manistique), ki je kakih deset ur od glavnega kraja. Cerkvi sta dobre tri ure narazen. Katoličani so večinoma kanadski Francozi, nekaj je Ircev, Belgijcev in Čehov."

"Število katoličanov je sicer majhno (700), a vendar je duhovnik tukaj silno potreben. Proti vzhodu imam kakih 60 ur do bližnjega duhovna

(v St. Ignacu) po jezeru, proti zahodu pa 14 ur tudi po jezeru (v Escanabo); na severu so starodavni gozdi in močvirje kakih 40 ur na široko, v katerih ni drugega kot divji Indijanci in zveri. Jeseni in spomladi smo čisto brez zveze z drugimi kraji, dokler se led ne naredi okoli božiča, in spomladi, dokler se ne raztaja. Imam tudi kakih 16 indijanskih katoliških družin, s katerimi morem po tolmaču občevati.”

“Morebiti je samo en kraj v škofiji bolj reven kakor tale. Pred dvema letoma še ni bilo duhovna tukaj; le sem ter tja je bližnji duhovnik prišel ljudi obiskat. Postal sem tedaj novošegni puščavnik. Pred hišo ali puščavnico imam sedem centov težak zvonček, ki ga je škof cerkvi daroval, a ljudje nimajo toliko, da bi zvonik napravili. Nikoli še nisem videl tako ubožnih cerkva kakor tukaj, kjer ni drugega od cerkve kot ime. Kraj je sam na sebi eden izmed najbolj samotnih. Morebiti me še kak medved obišče, ker jih je dokaj po okolici. Pred kratkim so že 16 kosmatinov postrelili, pa pri njih ni dobili dosti mesa, ker so preveč izstradani.”

Komaj se je Možina v Fayettu malce udomačil, že je počil glas, da je škof Mrak resigniral in da je papež odpoved sprejel. Še večje razočaranje pa je našega misijonarja zadelo nekaj mesecev pozneje. Dne 31. marca 1879 je namreč pisal v domovino, da sta mu 10. svečana, ko ga ni bilo doma, po zanikrnosti nekega delavca pogoreli v Fayettu cerkvice in tudi stanovanje; samo sv. zakramenti so bili obvarovani. Sam je imel okoli sto dolarjev škode. Poslej je moral maševati ob

delavnikih v zasebni hiši, ob nedeljah pa v drugoverskem templju.

Lahko si mislimo, da je ta nesreča hudo zadela ne le župnika, ki je naenkrat prišel ob vse, ampak tudi farane, kajti poslopje, ki jih je ogenj uničil, še tri leta niso bila stara. Povrh je pa še vedno siromaštvo trlo ljudi. Župnik se je torej moral zelo potruditi, da jih je osrčil in pripravil, da so se dela zopet lotili ter cerkev in župnišče znova postavili. Z združenimi močmi so to še isto leto storili. V jeseni se je prejkone tudi g. Možina udeležil konsekracije novega škofa Jáneza Vertina v Negaunee.

V postu 10. aprila 1880 je novi škof Možina prestavil v Calumet, kjer so se nahajali baje največji bakreni rudniki na svetu. Mesto je imelo še samo eno katoliško cerkev, posvečeno presv. Srcu Jezusovemu, kamor so spadale še vse ondotne katoliške narodnosti. Fara je bila tako obširna, da sta jo oskrbovala dva duhovnika. O veliki noči pa je enega (Janeza Burnesa) škof zaradi nereda odpoklical. Tako je Možina sam ostal za vse opravke v mnogojezični fari, obsegajoči Irce, Francoze, Nemce, Poljake, Lahe, Slovence in Hrvate. Tožil je posebno, da ljudje sicer dobro zaslužijo, a žive preveč razkošno in samopašno ter se prav malo ali celo nič ne menijo za dolžnosti samozatejevanja, ker jih obilno posvetno premoženje brani skrbeti za to, kar je najbolj potrebno: iskanje božjega kraljestva in njegove pravice. Ostal je tam vsaj do 10. avgusta 1880.

Nato je v jeseni kake tri mesece upravljal faro sv. Janeza v Ishpemingui med odsotnostjo ondotnega župnika, pozimi pa pomagal župniku fare sv.

Jožefa v Escanabi. V februarju l. 1881 je nekaj tednov vodil irsko župnijo sv. Janeza v Menominee, kjer so bile velike žage.

Dne 15. maja 1881 je Možina prišel za župnika fare Device Marije v Norway v Menominskem gričevju, kjer so kopali izvrstno železno rudo, hematit imenovano. To je bila njegova zadnja postaja.

Ker je bil mož zelo vesten in

natančen v službi ter je rad tuhtal, se mu je v začetku leta 1882 omračil um, nakar so ga okrog srede februarja prepeljali v zavetišče sv. Jožefa v Dearbornu pri Detroitu, kjer je 19. aprila 1882 umrl, star samo 35 let šest mesecev in 13 dni. Njegovo faro je za njim nekaj tednov upravljal upokojeni škof Mrak, ki ga je bil pred desetimi leti posvetil v mašnika.

Pri sestavljanju te črtice so služile tele knjige: *Amerika in Amerikanci*, spisal J. M. Trunk, Celovec 1912; *Catholic Directories 1873 - 1883*; *History of the Diocese of Ste. Marie and Marquette*, by A. I. Rezek, Houghton 1906 - 1907; *Nadškof Jeglič*, spisal Jože Jagodic, Celovec 1952; *Zgodnja Danica*, Ljubljana 1869 - 1883. Ostalo je iz privatnih virov.

Domislice:

„Ali imate kaj otrok.“

„Tri.“

„Ali stanujejo v vaši hiši?“

„Še ne, še niso poročeni.“

Prometni stražnik: „Zakaj si tako gotov, da si vozil samo dvajset milj na uro?“
Vozač: „Ker sem bil na poti k zobozdravniku.“

Sodnik: „Zakaj ste udarili ženo?“

Mož: „Hrbet je imela obrnjen proti meni, bila je sklonjena, ponev je bila pri roki in vrata na dvorišče so bila odprta. Pa sem porabil priliko.“

Oznanilo v famem bulletinu:

„V sredo zvečer ima matemo društvo razprodajo starih predmetov. Žene, sedaj imate priliko, da se znebite neporabnih predmetov, ki se vam zdijo predobri, da bi jih vrgli stran. Pripeljite s seboj može.“

Ako ti nobeden ne oporeka, ne pomeni, da imaš vedno prav. Morda pomeni, da ne preneseš mnenj drugih ljudi.

Prebrisan Janezek: „Če bi padel z drevesa, ali bi bila vesela, ako bi se pobil in zlomil noge?“

Mama: „Zakaj tako čudno vprašuješ. Raje bi videla, da bi strgal hlače.“

Janezek: „Saj prav to se je zgodilo.“

Delomrznesh: „Ko sem zaprosil za službo, me je oskrbnik vprašal, če imam kako dobro lastnost, da bi me priporočil gospodarju.“

„In kaj si mu povedal?“

„Da še nikoli nisem prišel prepozno na delo.“

Pri tebi

Kako so lepi večeri,
mir in samota -
zvezde rose blagoslov
na steze in pota.

Dobro je biti pri tebi,
draga mati,
kdo le, če ne ti,
nas zna varovati.

Svet je nemiren
in poln zlobe,
sreča in mir rosi
iz tvojih rok, tvoje podobe...

Varuj nas, mati,
težko je danes živeti,
vse je premalo, premalo
prave ljubezni na sveti...

M. Jakopič

Tudi jaz molim. Vsi v družini molimo. Molimo zlasti zjutraj; molim pa tudi, če sem v letalu, ko vozim avto ali ko čakam na avtobus. Moj pogovor z Bogom je zelo preprost. Ne prosim ga za velike stvari. Prosim ga predvsem za to, da bi mogel na kar najboljši način nadaljevati svoje delo. Prosim ga tudi, naj varuje mojo ženo, moja otroka, vso mojo družino. Nekateri so že rekli, da bi bilo bolje, če bi bil v takem poklicu, kot je moj, človek sam, brez družine. Ne, odgovarjam, družina je steber in nadaljevanje nas samih. In otroci? Otroci so najlepše darilo, ki ga življenje lahko da človeku.

Kirurg BARNARD, ki je izvršil prvo transplatacijo srca.

Zgodovinsko ozadje pokristjanjenja Slovencev

Predavanje v jeseni 1967 v dvorani cerkve sv. Cirila v New Yorku

Lansko leto smo praznovali 1200 letnico pokristjanjenja Slovencev. Ob tem jubileju se spodobi, da vsaj približno spoznamo zgodovinsko ozadje pokristjanjenja slovenske zemlje.

Če pogledamo na sedanje slovensko ozemlje z zgodovinskega vidika pokristjanjenja, moramo prav za prav ugotoviti, da je bilo naše ozemlje pokristjanjeno dvakrat, prvič v dobi, ko je bilo ozemlje Slovenije del rimskega cesarstva in drugič po prihodu Slovencev na to ozemlje.

RIMSKA DOBA

V dobi Rimljanov je bilo ozemlje sedanje Slovenije osvojeno za rimsko cesarstvo ravno v prvih letih po Kristusovem rojstvu. Ekspanzija starega Rima na naše ozemlje se je prav za prav pričela z ustanovitvijo kolonije Aquileia (Ogleja) leta 181. pr. Kr. in v prvem stoletju pred Kristusom je bila odporni sila keltskih plemen na sedanjem slovenskem ozemlju že strta. Upor kraških Japodov je moral streti sam Oktavijan - poznejši cesar Avgust, za čigar vlade se je v Palestini rodil naš Odrešenik. "Kako Metulum se Avgustu brani" beremo pri Prešernu in res so tedaj vse alpske in predalpske dežele prišle do leta 15. po Kristusu pod rimsko gospodstvo, ki se je v naslednjih desetih letih razširilo do mej na Donavi.

Sedanje slovensko ozemlje so Rimljani uvrstili v upravni sistem svoje države in ozemlje prepojili s svojo kulturo in civilizacijo, kljub temu, da keltsko-ilirsko prebivalstvo ni povsem podleglo romanizaciji, kar nam pričajo še danes razna zemljepisna imena ilirskega porekla na slovenskem ozemlju. Od prejšnjih prebivalcev imamo namreč še sedaj imena kot so Kranjska, Koroška, Kras, Karnske Alpe, ki verjetno prihajajo od ilirske besede *Kar*, ki je pomenilo gorato deželo, kakor tudi imena nekaterih rek kot Sava, Drava itd.

Prve sledove krščanstva na sedanjem slovenskem ozemlju najdemo že iz 2. stoletja, več jih pa je iz 3. stoletja, polno pa jih je iz 4. in 5. stoletja, ko je v Rimu s Konstantinovým ediktom krščanstvo zmagalo kot državna vera. Za cesarja Dioklecijana, znanega preganjalca krščanstva, imamo podatke tudi o preganjanju na današnjih slovenskih tleh, ko je med drugimi tudi škof Viktorin iz Poetovije - sedanjega Ptuja - dal svoje življenje za krščansko vero. Ko je krščanstvo postalo svobodno, si je organiziralo celo vrsto škofijskih sedežev. Od panonske strani se je v 4. stoletju širilo tudi krivoverstvo arijanizma, toda koncem tega stoletja se je celotno ozemlje pokristjanilo. Glavni odpor poganjskih kultov je proti koncu te dobe predstavljal kult boga Mitre, ki so ga

rimski vojaki in trgovci prinašali iz Orienta.

DOBA PRESELJEVANJA NARODOV

Ta red se je podrl z vpadi raznih narodov v Panonijo, ki je postala zbirno torišče narodov vpadajočih od 4. do 10. stoletja proti zapadnemu in vzhodnemu Rimu. Velike obrambne naprave, ki jih je gradila rismka država od Dioklecijana dalje ni mogla za stalno ustaviti teh narodov. Preko današnjega slovenskega ozemlja so vodili poglavarji napadalcev svoja krdela v Italijo: Huni, Vzhodni Gotje in drugi so rušili ne samo mesta, ampak tudi cerkve in odrinili krščanski vpliv na ozek pas ob Jadranskem morju, kamor so se umaknili tudi nekateri škofje iz notranjosti, niso pa popolnoma uničili krščanskega prebivalstva.

Zadnji narod pred naselitvijo Slovencev na našem ozemlju so bili germanski Langobardi, ki so, kot nam je znano iz virov slovenske zgodovine, odšli proti Italiji leta 568.

Slovenci so v teku prodiranja na današnje ozemlje prišli v zavezništvo Obrov okoli 580. Že na ozemlje tedanjih škofij Celeje (Celja), Emone (Ljubljane) in Virunuma (Gospe Svete), kakih deset let pozneje pa tudi že do Teurnije (blizu Spittala na Koroškem) in Aguntuma (blizu Lienza na današnjem Vzhodnem Tirolskem). Škofje teh mest so se pred pritiskom morali umikati proti morju in Italiji. Zadnji emonski škof Patricij in celjski škof Joanes sta živela kot begunca, eden pod zaščito oglejskega patriarha, drugi v Istri, odkoder je moral tudi pozneje pobegniti na Sicilijo.

Kršćanstvo je bilo tako v teku preseljevanja narodov do konca 6. stoletja na našem ozemlju dejansko uničeno. Tudi struktura prebivalstva se je bistveno spremenila, ko so se nekako v sedmem stoletju Slovenci ustalili na tem ozemlju.

V tem času je bila krščanska vera z naselitvijo poganskih Slovencev dejansko izrinjena z ozemlja. Ostanki neslovanskih kristjanov so se verjetno ohranili med Slovenci, saj še danes pravijo služkinji na Krasu "kršenca", to je krščena oseba v nasprotju z višjimi sloji, ki so bili poganski.

POKRISTJANJENJE SLOVENCEV

Pokristjanjenje Slovencev v naslednji dobi je bil dogodek velikega zgodovinskega pomena, ne samo z vidika, da so Slovenci kot prvi slovanski narod prišli v stik s krščanstvom, ampak tudi z vidika, da si je krščanstvo pridobilo vpliv na tako važnem geopolitičnem prostoru in da so si Slovenci s pokristjanjenjem pridobili zgodovinsko legitimacijo za obstanek. Brez pokristjanjenja bi Slovence verjetno v naslednji dobi doletela usoda polabskih slovanskih pelemen ali starih Prusov.

Ko govorimo o pokristjanjenju Slovencev se seveda oziramo na celotno slovensko ozemlje tedanje dobe, ki so ga Slovenci, ali če hočemo biti bolj natančni, alpski Slovani, naselili v prvih stoletjih svojega bivanja v novi domovini. To je ozemlje, ki danes pripada ne samo jugoslovanskemu delu Slovenije, ampak obsega večji del današnje Avstrije, zapadne dele Madžarske in obmejne predele Italije.

DOBA LJUDSKEGA PRESELJEVANJA
EVROPA PO RAZPADU ZAPADNORIMSKE DRŽAVE L. 476

Roman Pavlovčič: Zgodovinski atlas Slovenije

Geopolitični položaj slovenskega ozemlja je bil in je seveda ostal v vsem zgodovinskem času križišče evropskih narodov. Tu je bilo in je ostalo križišče poti med vzhodom in zahodom, severom in jugom ne samo za evropske trgovske poti od pradednine, ampak tudi za vojaške premike in za kulturne in verske stike. Ozemlje je bilo v starem veku prednja straža rimskih legij prav v dobi, ko so predniki Slovencev prehajali preko Donave in dalje časa ni bilo jasno, ali se bo ozemlje nagnilo na vzhod ali na zahod. Obmejno

ozemlje je to ozemlje ostalo skozi ves srednji vek in prav tako je ponovno to ozemlje razmejitev ali pa zveza med sedanjim stanjem v Evropi.

Doba pokristjanjenja je bila za Slovence usodna za celotno zgodovino. Zapadni Rim se je prav v tej dobi razkrajal pod navalom novih narodov in germanski imperij se je začel snovati v Evropi ter dosegel meje vpliva Bizanca v Podonavju in na Jadranu. Od starega Rima je ostala samo velika dediščina krščanske cerkve, ki je bila od Konstantina dalje glavna predstavica zapadno-rimske

kulture. Vprašanje je ostalo odprto, kako bosta zapadni in vzhodni Rim znala zavarovati to dediščino. Ali si jo bosta razdelila, ali se izživila v sporih ali združeno nadaljevala. V času pokristjanjenja Slovencev se je odločila usoda, da je zapadni vpliv pod političnim vodstvom germanskih narodov izrinil politični in verski vpliv Bizanca in je slednji moral priznati svoj umik na vzhod.

Doba pokristjanjena Slovencev je doba, ko so slovanske prednje sile naletele na odpor in na ekspanzijo germanskih sil, ki so slednjič obdržale vpliv nad alpskimi Slovani na ozemlju evropskega križišča in v dobi velikih sprememb evropske zgodovine. Pokristjanjenje Slovencev se ni izvršilo po nobenem enotnem načrtu in ne pod enotnim verskim vodstvom kakor n. pr. pokristjanjenje Frankov s Clovisovim krstom, Ircev v času sv. Patrika, Poljakov s krstom kneza Mieszka itd. Tudi ni bilo posledica vojaškega nasilja kot se je to dogajalo pri Saksih in polabskih Slovanih, pa kljub temu ni potekalo povsem mirno ne da bi izključevalo kakršno koli rabo sile.

Za pokristjanjenje Slovencev je značilno, da je potekalo iz treh središč, od katerega je vsako delovalo na svoj način in je vsako zase vtisnilo svojskost slovenskemu krščanstvu.

TRI MISIJSKE BAZE

Ako pogledamo tri silnice, ki so vsaka zase delovale na slovenskem ozemlju, moramo ločiti med germansko misijonsko bazo s središčem na Bavarskem in pozneje v Salzburgu, romansko misijonsko bazo s središčem v Ogleju in slovansko misijonsko bazo

s središčem ob Blatenskem jezeru. Končni rezultat teh misijskih akcij, ki so se začele v 8. stoletju in so se končale lahko rečemo po madžarskem vpadu v 10. stoletju je bil, da je bilo ozemlje zopet pridobljeno za krščansko vero, toda etnična struktura celotnega ozemlja se je bistveno spremenila.

Ozemlje, ki je bilo zaupano nemškimi misijonarjem med Donavo in Dravo je postopoma postajalo nemško kolonizacijsko ozemlje. Slovenci so se počasi umikali in ostajali kot jezikovni otoki v bolj odročnih in goratih predelih, dokler niso v teku naslednjih stoletij izgubili svoje etnične identitete pod pritiskom fevdalnega političnega in socialnega reda, ki je zavladal na ozemlju.

Ozemlje, ki je bilo zaupano oglejskim misijonarjem je v glavnem ohranilo etnično strukturo razen manjših otokov, kjer so se pozneje naselili nemški kolonisti.

Najstrašnejše je trpelo ozemlje slovanske misijonske baze svetih bratov Cirila in Metoda. Madžarski naval v Panonijo je povzročil skoraj popolno uničenje slovanskega življa v Panoniji in tudi v krajih, ki danes tvorijo vzhodne predele Štajerske v Avstriji.

Zgodovinar slovenskega pokristjanjenja se bo vprašal, kaj se je zgodilo med Donavo in Dravo, da je tam pokristjanjenje imelo praktično za posledico raznarodovanje. Zakaj se to ni zgodilo južno od Drave? Zakaj so nemški salzburski misijonarji v teku pokristjanjenja bili tako sovražno razporejeni do slovanske misijonske baze, ki je razumela jezikovne probleme v modernem smislu - skoraj lahko rečemo pokoncilskem - in je bila

EVROPA PO LETU 568 (naseljevanje Slovencev)
Roman Pavlovčič: Zgodovinski atlas Slovenije

slovesno potrjena od rimskega papeža?

MISIJONARJI IZ SALZBURGA

Misijonska akcija iz Salzburga je bila v začetku pod vodstvom škofa Virgila, velikega Irca, ki ga je Pipin poslal na Bavarsko z namenom, da bi vzdrževal ožje zveze med frankovsko in bavarsko cerkvijo. V času svojega delovanja je Virgil poslal sedem misijonskih odprav v Karantanijo, ki so pripravile tla za delovanje med Slovenci. Virgil sam ni mogel priti v

Karantanijo, pač pa je poslal okoli leta 757. pod vodstvom kornega škofa Modesta štiri duhovnike in nekaj klerikov, ki so vsi bili Irci. Prišli so do prestolice karantanskih knezov pri Gospe Sveti, kjer je bila tudi posvečena prva cerkev za Slovence na razvalinah rimskega mesta Virunum.

Zanimiva je v tej zvezi teorija dr. Metoda Turnška, da je prvi slovenski krščanski knez Gorazd identičen z osebnostjo legendarnega sv. Domcijana na Koroškem, ki je pometal malike v Millstattsko jezero. Dr. Turnšek je to teorijo razlagal v

“Našem tedniku”, toda Dr. Maks Miklavčič ga je v Bogoslovnem vestniku (Leto XXVII št. 1/2, 1967) str. 159–160 zavrnil, da se ne opira na zgodovinsko resnico. Pripomnil bi samo, da se bodo naši zgodovinarji morali še ukvarjati s to dobo, saj so se nekateri zadovoljili s tem, da so to dobo odpravili na nekaj straneh svojih zgodovinskih spisov, medtem ko je šele pokojni dr. Kuhar posvetil tej dobi dve knjigi.

Značilno je, da po smrti kornega škofa Modesta ni bilo nobenega naslednika za škofa v Karantaniji, ki bi se lahko razvila v večje slovensko versko središče. Vzrok za to moramo iskati v znanem uporu Slovencev, oziroma v Tassilovem zatrtju upora, ker je slednji gledal na Karantanijo ne več kot na misijonsko akcijo irskih misijonarjev, ampak je v njej videl podjarmljeno deželo odprto kolonizaciji in nadvladi ter hotel sam nadzorovati tudi cerkvene akcije.

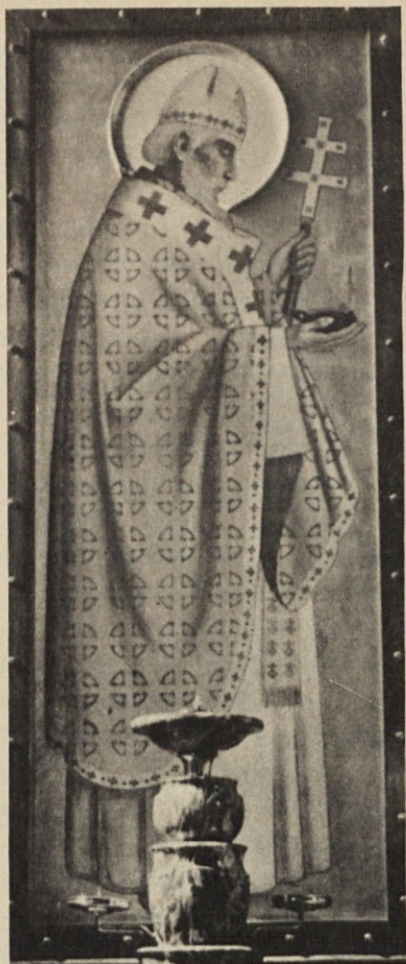
Med leti 776 in 796 so se zgodile za Slovence pomembne stvari. Prejšnja vojvodina Bavarska, langobardsko kraljestvo in prejšnja obrska država v Podonavju so prišli pod vrhovno oblast Frankov. Novi problemi se pojavljajo za Karla Velikega z ozirom na novo pridobljeno ozemlje, ki so se rešili v tem smislu, da je bilo ozemlje razdeljeno na dve polovici, katerega severni del naj bi predstavljala Bavarska s središčem verjetno v današnjem St. Poeltenu ob Donavi, in v južni del s središčem v Furlanski marki z glavnim mestom v Forum Juliji (današnjem Čedadu). Ta razdelitev je imela za Slovence usodno posledico, kajti meja obeh mark je tekla po Dravi in tako razdelila

slovensko ozemlje na dve vplivni področji. Ta politično-upravna razdelitev je vplivala tudi na Karlovo odločitev leta 811., s katero je isto mejo potrdil za cerkveno področje salzburske škofije in oglejskega patriarhata.

Zadnjič v zgodovini govore frankovski viri o Slovencih kot narodu leta 817. Pozneje govore frankovski viri samo še o deželi “Sclaviniji” namesto o narodu. Vzrok temu je bila kazen od strani Frankov za slovensko sodelovanje pri uporu Ljudevita Posavskega proti frankovskemu gospostvu. Po zmagovitem zatrtju upora 823. so se Franki vrgli z vso silo na kolonizacijsko delo ozemlja v Alpah in odstavili vladno domačin knezov. Odtlej je dajal vladar velika fevdna posestva nemškim plemenitašem in samostanom, na katerih so naseljevali svoje koloniste. Misijonarji so seveda, kljub temu, da so bili v veliki meri tujci, še vedno uporabljali vsaj za osnovni verski pouk domačo besedo. Dokaz zato so vsaj naši Brižinski spomeniki iz desetega stoletja.

SLOVANSKA MISIJONSKA BAZA

Slovanska misijonska baza se je začela v času, ko je salzburska baza delovala že nad pol stoletja in ko se je oglejska baza, čeprav počasneje, uveljavila na ozemlju južno od Drave. Slovanska baza je za nekaj časa potisnila obe prejšnji akciji proti zahodu z novo obliko uveljavljanja jezika v bogoslužju. S to akcijo se je odprlo novo poglavje v zgodovini slovanskih narodov. Sv. brata Ciril in Metod sta bivala med Slovani v Panoniji samo nekako deset let in se

Sv. Metod

Sv. Ciril

APOSTOLA SLOVANOV

Na obeh straneh oltarja v cerkvi sv. Cirila in Metoda - Bežigrad, Ljubljana.

od tega sta dve leti zamudila s potovanjem v Rim in dve leti je sv. Metod prebil v zaporu nemških škofov.

Rastislavovo poslanstvo v Carigrad leta 962. proseč misijonarjev, ki bi razumeli jezik prebivalstva, je nadvse zanimivo. Zanimiva je tudi priprava sv. bratov na misijonsko akcijo, ko sta hotela popreje ostvariti knjižni jezik za Slovane, ker pač tega še ni bilo. Ta primer je kaj podoben

Baragovemu misijonu med Indijanci devetsto let pozneje, ki je bilo treba tudi knjižni jezik Otavanov in Očipvejev šele ustanoviti.

Čeprav je ta misijonska akcija pozneje doživela neuspeh zaradi navala Madžarov, je cirilo-metodijska akcija odprla nove možnosti za Slovane. Medtem ko se Salzburgu v tem času ni posrečilo ustanoviti nobene nove škofije, se je sv. Metodu

posrečilo ustanoviti nadškofijo, ki je bila pravno nadaljevanje sirmijske nadškofije pred uničenjem rimske države. V dokaz, da sta sv. Ciril in Metod našla kristjane na ozemlju Panonije, je vrsta besed, ki sta ju sprejela v jezikovni zaklad cerkvene slovanščine. To so besede v cerkveni slovanščini, ki nikakor niso mogle nastati pred prihodom na to ozemlje, ker so bile sprejete iz latinščine. Iz njih so nekateri znanstveniki, med njimi naš Kopitar, zmotno mislili, da so prevodi cerkvenih del nastali šele po prihodu na to ozemlje in ne pred prihodom. Šele slavist Vatroslav Jagić je končno razvozljal to uganko s svojo teorijo, da so te besede bile sprejete pozneje.

PRIHOD MADŽAROV

Madžarski naval pomeni prelomnico v zgodovini slovenskega pokristjanjenja. Med leti 896 do 900 so Madžari tako opustošili Panonijo, da ni ostala niti ena cerkev na ozemlju. Prebivalstvo je ali izginilo v sužnosti ali pa pobegnilo na zahod v bolj gorate predele, kjer se Madžari niso mogli tako hitro premikati na svojih konjih. Celotna misijonska prizadevanja knezov Pribine in Koelja so bila uničena. Cerkve, ki jih je posvetil salzburški nadškof pred letom 870. in so služila slovanskemu bogoslužju, so postale ruševine.

Madžari so bili znani tudi kot trgovci s sužnji in mnogo Slovencev je bilo prodanih grškim, judovskim in beneškim trgovcem za azijske trge. Navali Madžarov na samostane so uničili tudi mnoge dokumente in morda tudi slovenske rokopise, ki bi nam

služili za osvetlitev zgodovine tiste dobe. Samo v bolj odročnih goratih predelih je življenje redno potekalo.

Za Slovence je madžarski naval pomenil etnično uničenje panonskih Slovencev in uničenje slovanske misijonske baze. Slovenski živelj pa je trpel zaradi teh navalov tudi v Karantaniji, Kranjski in v podonavskem Noriku. Izven Panonije je bilo prebivalstvo uničeno v sedanjih provincah Nižja Avstrija, srednja Štajerska in Gradiščanska. Ko se je naval polegel, je bilo zato nemško kolonizacijsko delo veliko lažje, posebno ker so mnogi Slovenci bili prisiljeni zateči se pod zaščito nemškega fevdnega gospoda.

Nemška proti-ofenziva proti Madžarom je imela trojni značaj: politični, kolonizacijski in verski. La na ta način se je lahko formirala v Podonavju Avstrija v svojem zametku in preostalo slovensko ozemlje se je razdelilo v obmejne marke.

Če danes pogledamo na zgodovino slovenskega pokristjanjenja, moramo predvsem uvideti, da je s slovenskega stališča bila napravljena največja napaka v tem, da vsa dežela ni bila postavljena pod enotno versko upravo. Za uspešno enotno cerkveno poslovanje bi bila potrebna ureditev škofije, ki jo pa v slovenskem primeru ni bilo. Kratkotrajni uspeh slovanske misijonske baze ni mogel biti trajen ravno zaradi tega, ker ni imela za sebe močnejše politične zaslombe, ki je bila popolnoma uničena po smrti kneza Koclja. Nekaj časa je kazalo, kot da bo Karantanija s središčem na Gosposvetskem polju nudila pogoje za versko središče, toda tudi tam je razbitost ozemlja in predvsem od-

stranitev domačih knezov vse to preprečila. Zaradi tega se je središče slovenske verske aktivnosti preneslo iz Karantanije in Panonije v predele

južno od Drave, kjer so se Slovenci ohranili v teku nadaljnjih stoletij svoje zgodovine do danes.

VIRI IN LITERATURA

Conversio Bagoarierum and Carantanorum. Uredil Milko Kos. Ljubljana, Znanstveno društvo, 1936.

Dvornik, Fr. *Les Slaves, Byzance et Rome au IXe siecle.* Paris, Champion, 1926.

Grivec, Franc. *Slovanska blagovestnika sv. Ciril in Metod.* Celje, Mohorjeva družba, 1963.

Grivec, Franc. *Slovenski knez Kocelj.* Ljubljana, Jugoslovanska knjigarna, 1938.

Grivec, Franc. *Zarja stare slovenske književnosti.* Ljubljana, Ljudska knjigarna, 1942.

Grivec, Franc, ured. *Žitja Konstantina in Metodija.* V Ljubljani, Univerza, 1951.

Kos Milko. *Zgodovina Slovencev od naselitve do petnajstega stoletja.* V Ljubljani, Slovenska matica, 1955.

Kuhar, Aloysius L. *The conversion of the Slovenes and the German-Slav ethnic boundary in the Eastern Alps.* New York-Washington, Studia Slovenica, 1959. Ponatis 1967.

Kuhar, Aloysius L. *Slovene medieval history; selected studies.* New York-Washington, Studia Slovenica, 1962.

Mal, Josip. *Probleme aus der Fruehgeschichte der Slowenen.* Ljubljana, Nova založba, 1939.

Vondrak, Vaclav. *Frisinske pamatky.* Praha, 1896.

Zwischen Rom und Byzanz. Uredil Josef Bujnoch. Graz, Styria, 1958.

Domislice:

Fantek je vodil oslička na vrvi mimo vojašnice.

„Zakaj pa tako držiš vrv?“ je vprašal vojak.

„Da osliček ne bi ušel k vojakom.“

Fant dekletu v poletni vročini: „Povej mi kaj sladkega!“

Dekle: „Sladoled.“

Fant očetu svoje neveste:

„Upam, da me nimate za premladega, da bi se poročil z vašo hčerko.“

„Nikakor ne, ker vem, da se boš hitro postaral.“

Gospodar veletrgovine upravniku:

„Janez je popolnoma oglušil. Moramo ga odpustiti.“

„Ne bo potrebno. Ravno je prazno mesto v oddelku za pritožbe.“

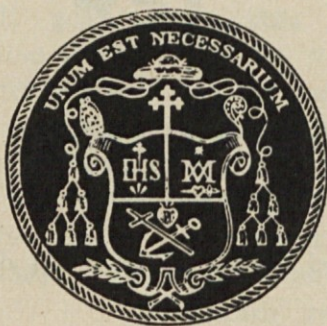
BISHOP BARAGA

From far Slovenia the apostle came:
his heart responsive the the Redskin's call,
unheeding what of danger might befall,
with love of God and blood-bought soul aflame.

He would the savage lake-shore hordes reclaim.
Midst these he toiled; of rugged life and fare
with cheerfulness partook; his daily care,
which luster lends to his undying fame.

The Algonquian speech, the rich Ojibwa tongue:
he chose it for his own; he gave it life
in lexicon and books of prayer and praise,
that by it heavenly mercies might be sung
and hearts uplifted be, in peace, in strife,
till fleeting time shall run to endless days.

Ta pesem je bila prvič objavljena v reviji indijanskih misijonarjev "*Indian Sentinell*" v številki za januar 1917, ki je bila posvečena Baragi. Kot avtor je podpisan W.W., kar je bila verjetno začetnica za patra Chrysostoma Wervijsta, O.F.M., ki je tudi napisal knjigo o Baragi.

Baragov škofovski grb.

BOŽJI SLUŽABNIK ŠKOF FRIDERIK BARAGA

Erik Kovačič:

Pomen Barage

V Baragovem jubilejnem letu so bile proslave po različnih slovenskih naselbinah združene z govori, s pesmicami in petjem. V slovenski naselbini v New Yorku je bil na proslavi (27. januarja 1968) v dvorani slovenske cerkve sv. Cirila, ki so jo priredila združena slovenska društva, prebran govor, ki ga tukaj objavljamo.

Velika jezera! Pet velikih jezer! Največje med njimi je Gornjo jezero! Čudovita dežela vod, slapov in gozdov, dežela velikih krasot! To je bila dežela očipvejskih in otavskih indijanskih rodov, med katero je prišla ne samo božja beseda, ampak tudi civilizacija v veliki meri iz majhnega naroda pod Triglavom.

Ko smo med Mohorjevimi knjigami

leta 1931 dobili Jakličevo knjigo o Baragi, smo se začeli otroci zanimati o indijanskih rodovih ob Velikih jezerih v Ameriki. Šum vod in šelest deviških gozdov je odmeval v naših dušah in se prelival s pesmijo Indijancev ob ognju. V nas je zaživel želja, da bi sami videli te kraje in hodili po stopinjah našega velikega rojaka Barage.

Sto let pozneje... Eno stoletje

poteka od smrti velikega misijonarja, eno stoletje odkar je onemogel od naporov in premagovanj, od dolgih poti po gozdovih, potovanj po jezerih v mrazu in pomanjkanju. Po sto letih se je pač življenje spremenilo, toda še danes kljub spremembam občutiš vsepovsod, da je duh Baragov živ, da tudi spomin nanj ni zamrl, da skoraj vsakdo v teh krajih pozna njegovo ime, da so ohranjeni mnogi spomini nanj in da se hranijo kot najdragocenejše relikvije na spomin moža, ki je s svetniško naravo oral ledino v takrat divjih krajih, ki se raztegajo preko obsežnih predelov držav Michigana, Wisconsin in Minnesota in segajo preko državne meje v Kanado.

Pojdimo v duhu danes na pot po teh krajih, po poteh, po katerih je hodil naš Friderik, naj nam bo ta pot v duhu kot nekaka božja pot, saj smo se gotovo v mnogih stiskah in težavah zatekali k njemu in smo veliko milosti prejeli na njegovo priprošnjo.

Najprej pojdimo v duhu v Slovenijo, ki je našega Barago rodila. Gradiček Mala vas pri Dobrniču nam bo stopil pred oči, nato krstni kamen cerkvice v Dobrniču, kjer je Baraga prejel sv. krst. Pred nami bo zaživel grad v Trebnjem, kjer je Baraga živel od drugega do devetega leta starosti. V duhu se bo pojavila pred nami bela Ljubljana v prvem in drugem desetletju devetnajstega stoletja. Ljubljana kot prestolica Ilirskih provinc, ko je Baraga začel svoje gimnazijske študije in stanoval v hiši dr. Jurija Dolinarja nasproti magistrata. V duhu bomo videli staro poslopjo ljubljanskega liceja, ki ga ni več in je stalo na sedanjem Vodnikovem trgu, kamor je Baraga hodil v šolo in mu je Valentin

od Kamenite mize bil tudi profesor.

Dunaj Metternichove dobe bo zaživel pred nami, ne samo njegov cesarski sijaj, ampak predvsem delovanje za versko poglobitev sv. Klementa Hofbauerja, kjer je mladi Friderik poglobil svojo vero in se zamislil v svoje bodoče duhovno poslanstvo. Vidimo zopet tri leta Baraga v Ljubljani v semenišču za stolnico in potem v Šmartnem pri Kranju in v Metliki kot kaplana. Začetek njegovega duhovniškega apostolata pač ni obetal velikih uspehov, ko ga še mnogi duhovni tedanje dobe niso razumeli. Zato je ob branju knjižice o težavah v cincinnatski škofiji v Severni Ameriki njegov duh zaživel v širših svobodnejših obzorjih. Videl je svoje poslanstvo v darovanju življenja za tedaj najbolj pozabljene indijanske rodove ob Velikih jezerih. V duhu ga vidimo, kako stopa na ladje in prispe po viharji vožnji ravno na zadnjega leta dan 1830 v New York in potuje takoj v Cincinnati. Ko se predstavi svojemu novemu škofu, ne miruje, ampak se takoj začne učiti otavščine po posredovanju prvega Indijanca, ki ga sreča in ki je tudi sin poglavarja rodu, h kateremu se je namenil. Spomladi ga že vidimo pri Krivem drevesu učiti Indijance v lastnem jeziku. Pri Veliki reki vidimo Barago nadaljevati apostolat med Indijanci v času, ko jih je uničeval beli trgovec z žganjem. Zamislimo si Barago v tisti težki noči, ko so vso noč plesali pijani Indijanci okoli njegovo kočjo in mu grozili z ognjem. On pa je tedaj čul v molitvi in napravil obljubo, da ne bo poskusil alkohola več.

Vidimo ga na prvi poti v Evropo,

da bi dobil dodelavcev in tiskal prvo indijansko knjigo. Vidimo ga, kako ponižno prizna pred Thavenetom v Propaganda Fide v Rimu, da mora spremeniti svojo indijansko knjigo. Vidimo ga zopet na poti v novi svet dalje na sever k Očipvejcem in pri njegovih potovanjih na čolnih in po zamrzlih jezerih od L'Ansa in La Pointa do Fond du Laca in še dalje na sever. Pionir je bil v pravem pomenu besede, ker je verjel, da je samo oznanjevalec blagovesti, ki pripravlja pot drugim.

Baraga zaživi pred nami v La Pointu, ko pride k njemu misijonar Pirc iz Slovenije in se skupno posvetujeta o indijanskih misijonih. Vidimo ga na zamrzlem Gornjem jezeru, ko je južni veter nenadoma začel tajati let in se je znašel skupno z indijanskim spremljevalcem na ledeni plošči, ki ju je gnala na sredo jezera. Baraga je pokleknil in goreče molil na ledeni plošči, da se je veter spremenil in ju potegnil k bregu pri Križni reki v Minnesoti.

Pisatelj Baraga zaživi pred nami, ki tudi v mrzlih zimskih nočeh ni pozabil na Slovence, ampak je sestavil dva slovenska molitvenika Zlata jabolka in Premišljanje štirih poslednjih reči sredi med Indijanci. Toda velik in svetovno pomemben je postal kot pisatelj v jeziku Očipvejcev. Pozabljenim Indijancem je ustanovil knjižni jezik s slovnico in ogromnim slovarjem, ki se še danes ponatiskuje v novih izdajah. S tem, da jim je dal prve knjige, jim je postal to, kar sta bila Slovanom v devetem stoletju sv. brata Ciril in Metod.

Zopet vidimo Barago v Eagle Harbor ob obali Gornjega jezera, kjer

je v cerkvici, ki še sedaj stoji kot edina njegova cerkvice, sam s svojimi rokami pomagal pri gradnji. Vidimo lahko še danes tabernakelj, ki ga je sam napravil iz skromnega zaboja, ki ga je prejel iz Evrope, sam je napravil tudi več drugih stvari.

Baraga živi v duhu pred nami kot apostolski vikar in škof v Sault Ste. Marie v hišici, ki je danes na razpolago turistom, da si jo ogledujejo, v kakšni revščini je stanoval kot škof. In kot škof je prišel poslednjič na obisk v Evrope. Obiskal je kraje, kjer je v mladih letih študiral in deloval. Kakšno je bilo tedaj navdušenje za njegov misijon med Slovenci! Naši predniki so zbirali denar, slikar Langus je slikal slike, ki so krasile Baragove cerkvice v daljni deželi. V Sloveniji je obiskal škofa Slomška v Št. Andražu na Koroškem, pri njegovih pridigah se je trlo ljudi, tisti, ki ga nekoč v mladih letih niso razumeli, so ga prosili odpusčanja. In potem ga vidimo na Dunaju pri cesarski poroki Franca Jožefa, kjer je dobil kot darilo zlati škofovski križ, pa ga je v Ameriki prodal, ko je potreboval denar za svoje misijone. In prav ta posnetek križa mu je rešil življenje, ko je v Baltimoru na škofijski konferenci izmučen od dolgih poti onemogel in ga je zadela kap, pa se je ranil s križem, ko je padel po stopnicah in izgubil kri. Toda ni odnehal. Na vsak način je hotel nazaj umret med svoje Indijance, ki jih je tako ljubil. Vidimo ga zopet, kako z zadnjimi močmi obiskuje Indijance iz Marquette, kamor je prenesel škofijsko stolico, kako potuje, peš in s pasjo vprego na saneh, kako ga morajo nesti, da posveti zadnjo cerkev tik pred smrtjo in posveti tudi še

zadnjega duhovnika - Slovenca Vertina, ki je postal njegov drugi naslednik na škofijski stolici.

Lahko rečemo, da je bil prav naš Baraga najbolj idealni misijonar med Indijanci, bil je edini ameriški škof, ki je pisal pastirska pisma tudi v očipvejščini, imel je čut za priznanje jezikovnih pravic prav zato, ker je bil Slovenec. Ljudje, ki so živeli v tistih časih in so ga slišali pridigovati, so zapisali, da je pridigal kot apostoli ob binkoštnem čudežu v raznih jezikih, vsem vernikom je hotel dati priznanje jezikovnih pravic, evropskim naseljen-
cem raznih jezikov in prav tako Indijancem.

Baraga je izšel iz malega naroda. Če bi bil izšel iz kakega večjega naroda, bi verjetno bil bolj poznan, tako pa je v Ameriki poznan samo med Slovenci in v Škofiji, ki jo je sam ustanovil. Bil je človek širokih razgledov, borec za pravice Indijancev in predvsem misijonar, ki je v svojem škofovskem geslu *Unum est necessarium* - Le eno je potrebno - povedal, da ne išče zemskih dobrin ampak predvsem božjega kraljestva.

Tak živi Baraga med nami, tak nam je zaživel v vsej svoji veličini.

Kot večino velikih mož ga v njegovem času niso vsi razumeli, tudi v Rimu pri Propagandi Fide ne vedno, kakor lahko razvidimo iz nove knjige mons. Jezernika. Očitali so mu, da ni vzgojil domače duhovščine, da je posvečeval duhovnike prezgodaj in ni postavil trdnih organizacijskih temeljev svoji Škofiji. Baraga se je teh stvari dobro zavedal, toda z ozirom na težave tega ni mogel storiti. Bil je predvsem pionir, ki je sejal, sejal seme božje besede na ogromnem ozemlju, kjer se utrušiš, tudi ako potuješ v udobnem in hitrem avtomobilu danes, kaj šele ako bi hodil peš skozi deviške gozdove, se vozil z indijanskim čolnom ali hodil po zamrzlih jezerih. Sejalec Baraga je šel sejat in je vedel, da bodo želi drugi. V tem je njegova veličina, svetniško je bil zaverovan v svoje delo, od katerega ni pričakoval ne zahteval človeškega plačila.

Upamo, da bo v tem letu, ki je spominsko leto Baragove smrti od katere je poteklo 19. januarja ravno sto let, spet bolj zaživela misel, da je treba delovati za njegovo beatifikacijo in da bo nekoč dosegel čast oltarja.

Lemont - Napis v Baragovem parku v Baragovem letu 1968

Slovenicum

Leta 1960 je pokojni ljubljanski nadškof Anton Vovk zaprosil Apostolski sedež, naj ustanovi v Rimu zavod, ki bo sprejemal mlade duhovnike iz slovenskih škofij in jih vzgajal v pobožnosti, znanosti in v duhovniških krepostih. Dne 22. novembra 1960 je kongregacija za semenišča in univerze ustanovila "Slovenski zavod v Rimu". Ker v hišo na Via dei Colli 8 duhovniki iz Slovenije niso mogli priti, je pok. nadškof Vovk pristal, naj pridejo v Rim dopolnjevati svoj študij duhovniki iz Argentine. Sv. kongregacija je 4. 7. 1960 odobrila načrt, a hkrati svetovala, naj se izdela statut in pravilnik in da naj se problem stanovanja čim preje reši.

Prav v tem je zavod zašel v težave. Tako so trije duhovniki iz Argentine

študirali na papeških univerzah kot gojenci slovenskega zavoda, dejansko so pa bili gostje na Via dei Colli 8. Nato je prišel študirat v Rim prvi duhovnik iz domovine; sprejel ga je Damascenski zavod. Njemu so sledili prvi gojenci v Germaniku. Takrat so slovenski pastirji sklenili, da je treba poskrbeti za delovanje Zavoda, čeprav je bil prvi rektor p. Prešeren bolan. Imenovali so odbor za nakup hiše za Slovenik in za ureditev vseh pravnih vprašanj ter svetovalce in zastopnike za razne skupine izven domovine.

V odboru so:

za ljubljansko nadškofijo msgr. Janez Vodopivec in dr. Lojze Šustar;

za mariborsko škofijo msgr. Maksimilijan Jezernik in msgr. Belej;

Slovesna uradna otvoritev Slovenskega Bogoslovnega Zavoda v Rimu 28. oktobra 1965. Na sliki so slovenski škofje med govorom prorektorja zavoda msgr. Maksimilijana Jezernika. *Od leve na desno so:* mariborski škof dr. Maksimilijan Držečnik, ljubljanski nadškof dr. Jože Pogačnik, apostolski administrator za Slovensko Primorje dr. Janez Jenko.

za Slovensko Primorje p. Anton Legiša in bančni uradnik g. Stanko Dekleva; p. Ciril Recek ofm, predstavlja frančiškanski red;

Vse je povezoval jezuitski asistent in rektor Zavoda p. Prešeren; po njegovi smrti je zastopal jezuitski red p. Žibert.

Že med boleznijo p. Prešerna je kongregacija imenovala za prorektorja Slovenika msgr. Maksimilijana Jezernika; msgr. Jezernik je prevzel vso pravno vodstvo za zavod.

Slovenski pastirji so imenovali tudi predstavnike za druga slovenska ozemlja in slovenske skupnosti:

msgr. Alojzija Škerla za tržaško škofijo; msgr. Rudolfa Klinca za goriško nadškofijo; msgr. Janeza Homböckca za Koroško; prelata msgr. Alojzija Baznika za ZDA, msgr. Ignacija Kunstlja za Anglijo in msgr. Antona Oreharja za Južno Ameriko.

Msgr. Maksimilijan Jezernik je bil imenovan za prorektorja Slovenika januarja 1966. Odbor je takoj začel z delom. Izdelal je statut in pravilnik, oskrbel za državno odobritev zavoda in pričel zbirati sredstva za stavbo in izdelal konkreten načrt za naslednje leto.

21. maja 1966 je kongregacija odobrila statut in pravilnik.

Slovenik je popolnoma verska ustanova; zato nima do njega dostopa nobena državna oblast. Predstojnike zavoda imenuje kongregacija za semenišča in univerze; predlagajo jih slovenski škofje.

V primeru, da bi Slovenik prenehal z delovanjem pripade vsa imovina zavoda imenovani kongregaciji; kongregacija pa jo bo uporabljala za vzgojo slovenskih duhovnikov.

Zemljišče je že kupljeno in plačano. Načrti so narejeni in odobreni, kakor hitro bodo denarna sredstva na razpolago, se bo začelo zidanje poslopja.

Vodstvo Slovenika ima v načrtu, da bo zavod dozidan (vsaj glavni del poslopja) v letu 1970. Ljubljanski nadškof je napovedal vseslovensko romanje v Rim v letu 1970, ko bo Slovenik posvečen in izročen svojemu namenu.

Gradnja zavoda bo stala približno \$200.000.00 (dvesto tisoč). Za zbiranje darov v ZDA je upostavljen odbor pod vodstvom Rt. Rev. msgr. Louis Baznik.

Darovi se pošiljajo na naslov:

Central Committee for Slovenicum
6019 Glass Avenue
Cleveland, Ohio 44103

Vodstvo Slovenika je poslalo letno poročilo za 1966-67 na sveto kongregacijo za semenišča in univerze.

Sveta kongregacija je poslala 15. februarja prorektorju Slovenika msgr. Maksimilijanu Jezerniku na poročilo ta odgovor:

Spoštovani gospod monsignor,

s posebnim zanimanjem smo prebrali podrobno letno poročilo (1966-67) o Vašem zavodu, ki ste nam ga pred nekaj dnevi poslali, ter Vam želimo izraziti iskreno zadovoljstvo za tolažilne novice, ki jih poročilo vsebuje.

Zavod je mlad, a po Vaši zaslugi in po zaslugi neštevilnih dobrotnikov je poln življenjske sile in upov. Če pomislimo, da je od ustanovitve preteklo le nekaj let, se moramo vneto zahvaliti Delivcu vseh dobrot za izredno naklonjenost, s katero je obdaroval Vaš duhovniški vzgojni zavod z milostmi in nebeškimi darovi.

Toda pogled slovenskih škofov, Vas, spoštovani gospod, in dobrotnikov je po pravici uprt v prihodnost, posebno v leto 1970, ko boste slovesno obhajali 1200. letnico spreobrnjenja Slovenije h katoliški veri. Vemo celo, kako si vsi želite, da bi mogli ta veseli jubilej obhajati z odprtjem nove stavbe za Slovenski zavod v Večnem mestu. To je velik, smel in previdnosten načrt, gospod monsignor: zato Gospod prav gotovo ne bo pustil Vaših naporov brez sadu in ne bo prezrl Vaše gorečnosti, temveč bo brez dvoma zbudil velikodušne in pobožne ljudi, ki bodo omogočili, da bo Slovenija v Rimu zastopana, kot zasluži njeno slavno katoliško izročilo.

Prorektor Slovenika msgr. Maksimilijan Jezernik

Zato v Gospodu pogumno naprej, spoštovani gospod monsignor! Mi Vam zagotavljamo svoje ponižne prošnje, da bi Gospod obilno, bogato in učinkovito blagoslovil velike in male, ponižne in velikodušne napore vseh, duhovnikov in laikov, ki bodo z molitvijo in s tvorno pomočjo sodelovali pri uresničenju tega tako zaslužnega načrta.

Obenem želimo Vam in Vašim dragim gojencem vse dobro v Gospodu.

V Jezusu Kristusu vdana

Gabriel Maria kardinal Garrone
Giuseppe Schroeffler, Segr.

V slovenskem bogoslovnem zavodu v Rimu bodo imeli svoj dom vsi Slovenci, ki bodo študirali bogoslovne vede v Rimu; ne samo oni iz domovine, ampak tudi od drugod po svetu, kjer bivajo Slovenci.

Ali je tak zavod potreben? Ameriški Centralni odbor za Slovenik je tako utemeljil potrebo Slovenika:

1. V preteklosti so naši bogoslovci morali živeti v zavodih drugih narodnosti. Potrebno je, da imamo zavod, kjer se bodo lahko v domačem ozračju pripravljali za delo med Slovenci. Vsak narod je nekaj svojskega. Duhovniško delo mora biti prirojeno duhu in potrebam naroda.

2. Starejši rod duhovnikov v domovini hitro izumira in z njim tudi bogoslovski profesorski zbor. Potreba po solidno izobraženih profesorjih in vzgojiteljih našega duhovniškega naraščaja je vedno večja. V domovini je sedaj nad 200 bogoslovcev; prej jih nikdar ni bilo toliko. Ti morajo biti prav vzgojeni in dovolj izobraženi, da ohranijo vero med našim narodom, jo poživijo in pomladijo. Rim je gotovo najprimernejše mesto, kjer naj se duhovno in strokovno usposablja profesorji, vzgojitelji in voditelji našega duhovniškega naraščaja.

3. Po poročilih iz domovine se tam začena verska pomlad, zlasti med mladino. Narod potrebuje voditeljev s temeljito izobrazbo in neomajno ljubeznijo do Cerkve. Slovenik ima namen, da pripravi in vzgoji domovini takih duhovnih vodnikov.

4. Potrebujemo tudi duhovnikov, ki bodo delovali med Slovenci v zdomstvu. Važno je, da zares čutijo slovensko, da razumejo slovensko mišljenje in versko nastojenje, in da imajo tudi tesne stike s katoliškim življenjem v domovini. Vzgoja v tujih zavodih jim tega ne bi mogla nuditi; lahko bi jih slovenstvu še odtujila. Slovenik bo pa vse to svojim gojencem nudil v obilju.

Narodno svetišče Brezmadežnega spočetja
v Washingtonu, D. C.

B. C.

Slovenska spominska kapela v Washingtonu, D. C.

Kot je mnogim bralcem gotovo že znano, imamo ameriški katoličani v Washingtonu, D.C. Svetišče Brezmadežnega Spočetja. To je narodno svetišče vseh ameriških katoličanov in kot tako ne pripada nobeni župniji ali škofiji, pač pa je pod upravo Izvršnega sveta, sestavljenega iz ameriških škofov. Ker je to svetišče, kot že omenjeno, predvsem narodno svetišče Amerike, mora pač izraziti vso barvitost in slikovitost ameriškega katoličanstva. Narodnostne skupine imajo

zato pri tem še poseben poudarek, na katerega uprava Svetišča ni pozabila in je zato prihranila gotove kapele v tej največji katoliški cerkvi v Ameriki, in sedmi na svetu sploh, za pomembne narodnostne skupine Amerike. Obiskovalci se kar ne morejo nagledati lepot poljske kapele posvečene Mariji Czenstochowski ali pa slovaške Marije Sedem Žalosti, litvanske Marije is Siluva ali pa lepih oken, ki so jih darovali ameriški češki katoličani. V pripravi so načrti za hrvaško

Veličastno barvno okno škofa Barage
v ameriškem narodnem svetišču Brezmadež-
nega spočetja. Okno je bilo postavljeno na
prizadevanje ameriških škofov, da na ta
način izrazijo priznanje Baragi kot sousta-
novitelju ameriške Cerkve in svetniškemu
misijonarju-pionirju.

kapelo Marije Bistričke in - slovensko spominsko kapelo, ki bo posvečena Brezijanski Mariji.

Kot vsa velika podjetja, pa ima seveda tudi slovenska spominska kapela dolgo in težavno pot za seboj. Marsikateri Slovenec, ki je obiskal ameriško narodno Svetišče v Washingtonu, se je ob pogledu na mogočno in veličastno stavbo in sijajne kapele v njej nehote spraševal: "Kje pa so Slovenci?" Neki rojak iz Minnesote je kar sam od sebe stopil v upravo Svetišča in povprašal, kako bi se dalo zgraditi tudi slovensko kapelo. Odgovor je bil kratek je jedrnat: "Združite se, ustanovite odbor, ki bo prevzel odgovornost za zbiranje denarja in v čast nam bo, da bomo imeli tudi slovensko kapelo. Vendar pa morate pohiteti, kajti skoro vsi prostori so že oddani ali pa rezervirani..." Nekaj let je že preteklo od tega dogodka. Zamisel slovenske kapele pa se je med tem pričela vztrajno širiti med ameriški Slovenci. Našim ljudem je postajalo vse bolj in bolj jasno, da bo slovenska kapela v ameriskem Narodnem Svetišču, posvečena naši Mariji z Brezij, Kraljici Slovencev, pač najlepši in najtrajnejši spomenik slovenskega katoliškega in kulturnega življa ne samo v Ameriki, pač tudi doma.

Na pobudo zavedne skupine rojakov je Slovenska ženska zveza na svoji konvenciji v Washingtonu spomladi leta 1967 sprejela resolucijo, ki izjavlja, "da bi kapela, posvečena Brezijanski Mariji, Kraljici Slovencev v ameriskem narodnem Svetišču bila najprimernejši simbol slovenske krščanske dediščine in trajen spomenik slovenskega pionirskega prispevka ameriskemu verskemu in kulturnemu življenju..." Rezolucija nato priporoča, da naj na podlagi predhodne odobritve vrhovnega odbora "krajevne podružnice SZZ takoj ustanove odbore, ki naj prično z zbiranjem denarja.."

Pot je bila odprta. Kmalu je bil ustanovljen odbor v Washingtonu, sledili so sestanki v Chicagu, New Yorku in Clevelandu, kjer je bil že novembra meseca 1967 ustanovljen vse-ameriški narodni

odbor za zgradnjo slovenske spominske kapele - SLOVENIAN CHAPEL FUND. V njem sodelujejo najvidnejši predstavniki slovenskih ameriških organizacij.: Joseph Nemanich, predsednik KSKJ, Mrs. Antonija Turek, predsednica SZZ, John Sušnik, predsednik Slovenske dobrodelne zveze, Frank Turek, agilen javni delavec, odbornik mnogih organizacij in bivši urednik Ameriške Domovine, in mnogi drugi, dobro poznani rojaki.

Uspešni pozivi k sodelovanju in podpori v slovenskem tisku so naglo razpredli zamisel slovenske spominske kapele po vsej Ameriki in tretjina potrebne celotne vsote 70.000 dolarjev je bila nabrana še pred 19. januarjem. Na ta dan, na stoletnico smrti svetniškega škofa Barage so zastopniki Slovenskega vse-ameriškega narodnega odbora za slovensko kapelo podpisali z upravo Narodnega svetišča v Washingtonu dogovor in vplačali prvo naplačilo. Temelj slovenske kapele je bil postavljen!

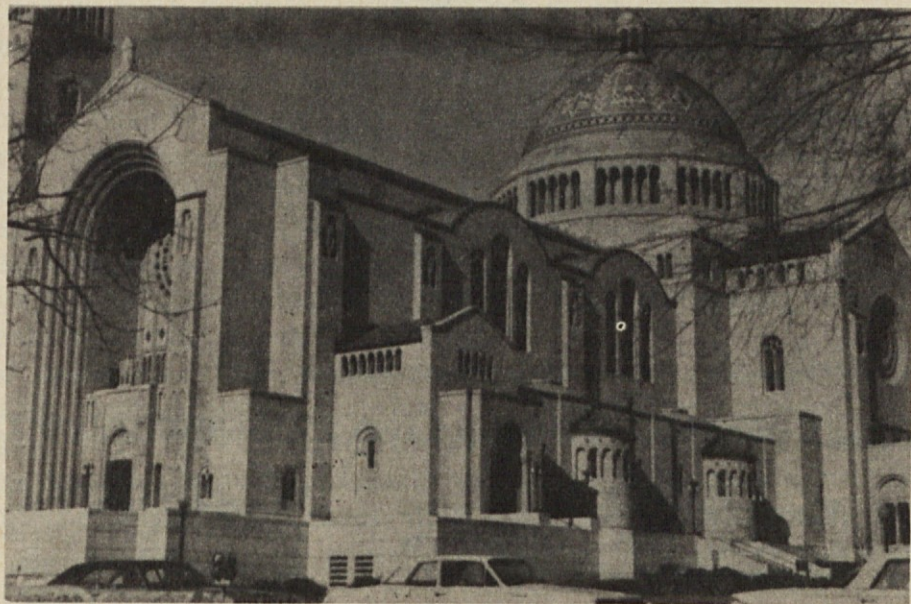
Kampanja za nabirko se seveda nadaljuje, kajti končnega cilja 70.000 dolarjev še nismo dosegli. Darove zbira g. Frank Turek, tajnik vse-ameriškega odbora. Medtem pa so arhitekti Narodnega Svetišča v prestolnici vneto na delu s pripravljanjem osnutkov za končni načrt slovenske kapele, ki bo po svoji notranji ureditvi izražala vso katoliško in kulturno dediščino Slovencev doma in v Ameriki.

Brezijanska Marija spremlja Slovence vselej in povsod. Nosili so jo s seboj westfalski rudarji, argentinski in avstralski naseljenci, stari in novi naseljenci v Ameriki. Podoba Brezijanske Marije krasi marsikatero ameriško slovensko cerkev v Ameriki in Lemont je središče njenega češčenja. Kapela Brezijanske Marije v Washingtonu pa bo predvsem slovenski narodni spomenik, ki bo pričal vsem o vernosti in podjetnosti Slovencev, njih krščanski in narodni zavesti, znamenje na gori, ki so ga postavili romarji za srečo.

Predsednik vse-ameriškega odbora za Slovensko kapelo Joseph J. Nemanich podpisuje pogodbo z upravo svetišča. *Od leve proti desni:* člani washingtonskega odbora Bogomir Chokel, Mirče Pregelj, Iča Žebot, dr. Ciril Žebot; člana glavnega odbora Antonija Turek (blagajničarka), Frank A. Turek (tajnik) ter Rev. dr. Franc Blatnik sdb.

Glej naslednja stran spodaj!

Narodno svetišče Brezmadežnega spočetja v Washingtonu - Pogled od strani

MARIJA - SREDNICA VSEH MILOSTI

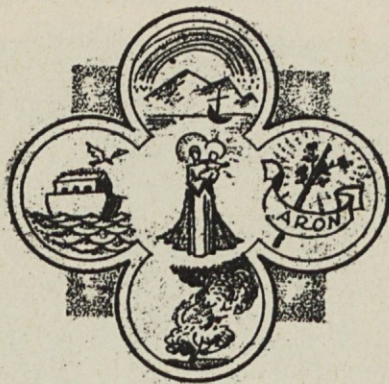
Marija prečista, vseh milosti vir,
položi mi v dušo nebeški svoj mir!
V slabosti veliko podeli mi moč,
da satan ne pahne v brezdanjo me noč!

Zatekam se k Tebi ob času skušnjav,
ker vem, da mi pošlješ pomoč iz višav.
Če vera mi peša, me ti razsvetliš,
ko s svojo mi vero temo razpršiš.

Če upanje peša, pokaži mi pot,
ki vodi me varno k izviru dobrot.
In kadar ljubezen mi v srcu kopni,
ljubezen mi Tvoja srce poživi.

Po Tebi nam Kristus dobre deli.
Ti srednica božja vseh milosti si.
Ob uri ločitve tolažbo mi daj
in pelji me k Bogu v preblaženi raj!

F. B.

Pripisek k SPOVENSKA SPOMINSKA KAPELA V WASHINGTONU, D. C.

Kot omenjeno zbira darove tajnik
odbora g. Anton Turek. Prosimo da
pošljete vse prispevke na naslednji naslov:

Slovenian Chapel Fund
Frank A. Turek, Secretary
986 Bryn Mawr Avenue
Wickliffe, Ohio 44092

Čeki naj bodo naslovljeni na: Slovenian Chapel Fund.

Verujoči u spremenljivem svetu

Osnutki govorov za duhovne vaje v letu 1968 - Lemont, Illinois; Toronto, Ontario

Zadnja sprememba

Pred desetletji je nekdo v oporoki določil vsoto denarja za sklad, iz katerega naj se vsako leto na njegov godovni dan pogostijo farni reveži. Skoro v vsakem kraju so bili in so še vedno reveži, vendar se nam zdi ta oporoka zelo čudna. Mož, ki jo je naredil, je bil prepričan, da se socialne in gospodarske razmere ne bodo nikoli spremenile. V zadnjih desetletjih, posebno pa v zadnjih desetih letih smo doživeli toliko sprememb, da jih mnogi enostavno ne morejo prenesti. Reveže imamo še vedno med seboj, čeprav je med nami blagostanje in tudi mnogo udobja.

Spremenili so se pa tudi reveži. V njih se je prebudila zavest, da mora družba, ki živi v blagostanju in udobnosti, nuditi tudi njim možno pot do stvari, ki jih vsak človek potrebuje za življenje. Reveži se več ne zadovoljijo z miloščino, upravičeno hočejo pravice, ki jim pripadajo. Dobiti hočejo možnost, da pridejo do takega gospodarskega in socialnega položaja, da bo njim, posebno pa njihovim otrokom, odprta pot do vseh možnih zaposlitev in do izobrazbe.

Kako je možno, da je v družbi, ki se imenuje krščanska, sredi blagostanja in udobnosti še toliko revščine?

Zahteva revežev do pravic, ki jim pripadajo, je samo eden izmed pojavov v sedanjem trenju na svetu. Svet je postal majhen. Na tem majhnem svetu je preveliko razlik, ki jih imenujemo udobnost in revščina, visok življenjski standard in umiranje od lakote, urejeno zdravniško skrbstvo za bolne in otroke in pomanjkanje najbolj osnovnih higijenskih sredstev, visoka izobrazba in nepismenost, tehnološki in znastveni napredek in primitivnost in zaostalost...

Med mladino vlada negotovost; zgubila je zaupanje v starejše generacije morda prav zato, ker tudi najmlajše vzgoja ni pripravila za sedanje hitro spreminjanje na svetu.

Kako vsakdo izmed nas doživlja hitro spreminjanje v družbi, napetost med raznimi skupinami, med rasami, med razredi v družbi...?

Kaj doživljate, ko ne morete razumeti svojih otrok, še manj pa otrok svojih otrok?

Saj smo celo v verskih zadevah razdeljeni. Kaj pomeni avtoriteta papeža in škofov? Verujemo, da so od Kristusa pooblaščen za izvrše-

vanje duhovniške, učeniške in vladarske službe, pa skoro ni odloka višjih cerkvenih predstojnikov, ki ga ne bi kritizirali, proti njemu protestirali in se celo organizirali ali pa morda enostavno odklonili pokorščino.

Kadar pridem med ljudi, zelo pogosto slišim vprašanja, v katerih ni sledu iskanja pojasnil, pač pa nezadovoljstvo ali celo obsodba sprememb v Cerkvi.

Posledice takega razpoloženja že čutimo; morda najbolj v pomanjkanju duhovniških in redovniških poklicev. Seveda to ni edini vzrok.

Med razmišljanjem o tem stanju mi je prišla ta misel: Kako naj prihajajo duhovniški in redovniški poklici iz družbe, ki hoče biti verna brez vdanosti Cerkvi, brez poslušanja onih, ki imajo v Cerkvi učeniško službo, brez krščanske ljubezni do pastirjev Kristusove črede.

Na kratko sem opisal, kar verjetno sami doživljate, a morda tega še niste izrazili z besedami.

V enem smo vsi edini, eno vsi čutimo: med ljudmi in med nami je napetost, so trenja, je nezadovoljstvo in - kar je morda še najhujše - ljudje so zgubili zaupanje do onih, ki bi jim morali zaupati: otroci do staršev in obratno, učenci do učiteljev, verniki do pastirjev...

Sedaj smo prišli do vprašanja, ki je za nas aktualno. Ni ga lahko pravilno spraviti v besede. Biti mora točno izraženo, sicer ne bomo dobili pravilnega odgovora. Posebno moramo paziti, da ne bo v vprašanju kake napake. Da bomo v njem uspeli, mora biti preprosto, jasno in kratko. Zdi se mi, da mora obsegati dvoje:

Ali smo že opazili spremembe v sebi?

Kaj smo se naučili iz njih kot verni ljudje?

Pogostokrat sem moral odgovarjati na ta vprašanja:

Kaj se je zgodilo z menoj? Imam težave z vero, molitev je prazna in mi več ne nudi tega kot nekdanj.

Včasih sem se bal greha, sedaj se mi pa zdi, da sem zelo blizu greha in v meni ni nobenega odpora.

Kako odgovoriti na taka in podobna vprašanja? Najprej je treba ugotoviti, ali je vprašanje nastalo v volji ali pa je le izraz čustvenega razpoloženja. So ljudje, ki sta jim vera in poštenost čustvena zadeva, ki ne vpliva na voljo. Taki so nezadovoljni s svojim verskim in duhovnim stanjem, a nimajo dovolj trdne volje, da bi ga zboljšali. Ti ljudje so nesposobni za potrebne spremembe v svojem življenju. Zato tudi nimajo razumevanja za spremembe v Cerkvi.

Nekateri so po svoji naravi proti spremembam. Živijo sami zase, ker se ne morejo prilagoditi drugim. Ker je pa človek v mnogih stvareh odvisen od drugih, taki često niso sposobni sprejeti pomoči, kadar jo potrebujejo. Zato morajo iti skozi velike težave, a ne spoznajo, da je krivda na njihovi strani. Doživljajo razočaranja in se vedno bolj zapirajo vase.

Še enkrat ponovimo prvo vprašanje: Ali smo že opazili spremembe v sebi?

Nekatere smo, ker nas narava sama sili k temu. Čutimo jih pri delu, ki nas hitreje utruja, morda tudi v nagnjenju k nervoznosti in na razne druge načine. Vse se spreminja v nas.

Obrnimo se še k verskemu delu našega življenja. Kaj smo spremenili v svoji molitvi, v načinu prejemanja zakramentov in pri udeleževanju sv. maše: kaj smo spremenili v vajah kreposti, posebno v največji zapovedi in kreposti - ljubezni do bližnjega? Če nismo nič spremenili, ni bil možen napredek. Pred leti me je poklical k sebi mož, ki je imel trgovino. Zbolel je. Celo življenje, tako mi je pripovedoval, sem delal na petek in svetek. Sedaj moram pa misliti na večnost.

Tak človek gotovo ne more biti dovolj poučen o skrbi za večnost. Vedel je to, kar si je zapomnil iz otroških let. A koliko jih je, ki se nič ne zapomnijo in umirajo brez misli na Boga!

Kaj pa oni, ki so vedno spolnjevali verske dolžnosti? So kaj spremenili, to se pravi napredovali v verskih vajah in v poznanju vere? Brez sprememb ni duhovnega napredka. Zato si ljudje sprašujejo vest kot so bili navajeni v otroških letih. Ne pridejo do tega, da bi si jo spraševali skladno s svojim sedanjim položajem. Zakaj? Ker jim je vera nekaj, kar se ne spreminja. Ne čutijo potrebe po napredku v verskem znanju, ker verujemo, česar ne razumemo. Vera jim je sveta dediščina, ki so jo prejeli od svojih staršev; obstoji v spolnjevanju dolžnosti, ki so vedno ene in iste. Lepe besede, a zelo varljive.

Bog je nespremenljiv, razodeta božja beseda je nespremenljiva, a naše poznanje Boga in njegovega dela za našo rešitev mora biti spremenljivo, ker je nepopolno in moramo zato v njem napredovati. Naše mišljenje in presojanje mora postajati vedno bolj krščansko, božje in evangelijsko. To pa vključuje spremembe.

Ali smo opazili spremembe v sebi, smo jih sposobni opazovati? Smo sposobni napredovati v krščanskem duhu in ravnanju, posebno v krščanski ljubezni?

Proti spremembam ali obnovi je odpor, ker mi "svoje vere" ne maramo spreminjati.

Ali je res nemogoče uvideti, da nam razmere v družbi narekujejo izvrševanje določenih krščanskih obveznosti? Revščina, zapostavljanje nekaterih zaradi pripadnosti določeni rasi ali narodnosti pomanjkanje ljubezni, krivice..., prinašajo obveznosti, ki jih ni, kjer vladajo pravičnost, ljubezen, enakost...

Kaj smo se iz sprememb naučili kot verni ljudje? Ali vidimo v vsaki spremembi, ki nam teži življenje, opomin božje dobrote: Bodite pripravljeni, ker ne veste ne ure ne dneva. Ali nas spremembe pripravljajo na zadnjo spremembo - na smrt?

Verujem...

- Kakor ste torej Gospoda Kristusa Jezusa sprejeli, tako v njem tudi živite, ukoreninjeni in sezidani na njem ter utrjeni v veri, kakor ste bili poučeni v veri, in odlikujte se v zahvaljevanju. - (Kol 2, 6 - 7)

- Naša prva in bistvena dolžnost do Boga je dolžnost vere... Ta dolžnost vere je bistvena in spolnjevanje te dolžnosti je potrebno za zveličanje, zakaj brez vere ni mogoče ugajati Bogu. In Kristus je prav izrecno rekel: "Kdor bo veroval in bo krščen, bo zveličan, kdor pa ne bo veroval, bo pogubljen" (Mr 16, 16). -

Iz Baragovega prvega pastirskega pisma

Naša vera gre neizogibno skozi mnoge preizkušnje. Živimo v družbi, ki iz mnogih razlogov in na različne načine prinaša težave naši veri in našemu verovanju. Smo kakor popotniki na nevarnem morju nevere, brezboštva, verske brezbrčnosti, različnosti v mnenjih o veri, prostosti in sproščenosti v mišljenju, ki je nasprotno našemu verovanju, nasprotno krščanskemu načinu življenja, nasprotno Bogu in Cerkvi.

Življenje po veri ni vedno lahko, a so še med nami ljudje, ki ne čutijo težav in nevarnosti za vero. V veri so bili vzgojeni in poučeni v ugodnih pogojih okolja, družine in Cerkve; ostali so skoro nedotaknjeni od ovir, ki jih moderno življenje gromadi proti veri. A teh je malo. Pastirji božjega ljudstva morajo misliti tudi na one, ki morajo iti neizogibno skozi nevarnosti modernega življenja za vero.

En razlog težav za vero je tudi sedanja prehodna doba v obnovi cerkvene zgradbe in načina cerkvenega delovanja. Ni težko razumeti, da je obnova Cerkve potrebna; praktično izvajanje obnove pa je naltelo na nerazumevanje in tudi odpor v Cerkvi sami, med laiki in med duhovniki. Odpor ima različne oblike in stopnje, a zdi se, da je glaven vzrok v nepoznanju onširnosti obnove kot jo je zasnoval drugi vaticanški koncil. Poleg tega smo v praktičnem krščanskem življenju mnogih stvareh trdno zasidrani v nebistvene načine in oblike verskih vaj in krščanske prakse. V izvajanju obnove je sicer upoštevana tudi tradicija v nebistvenih stvareh, a v vsem je ni mogoče ohraniti, ker je v marsičem prav v svojih nebistvenih značilnostih nerazumljiva modernemu človeku, posebno mladini.

Pastirji črede nimajo obveznosti samo do vernikov, odgovorni so za vse ljudi. Cerkevno delovanje je bilo do nedavnega preveč omejeno na delo v farah. Kaj je bil delokrog fare? Služba božja, verske organizacije, dobrodelnost, apostolati, ki so vključevali le vernike, ki niso prejeli zakramentov in so se odtujili od cerkvenega življenja. To je potrebno in dobro, a s tem še ni izčrpano poslanstvo Cerkve.

Pastirji morajo iti tudi za drugimi ovčami, ki še niso v Gospodovem hlevu.

Cerkev je božje kraljestvo na tem svetu, a je v pričakovanju "novega sveta", kot pravi sv. Peter: "Čakamo pa po njegovi obljubi novih nebes in nove zemlje, kjer prebiva pravičnost" (2 Pet 3, 13). To pa ne pomeni, da smo lahko brezбриžni do tega sveta. Pastoralna konstitucija o Cerkvi v današnjem svetu se začne z besedami, ki izražajo gorečo skrb Cerkve za vse ljudi:

- Veselje in upanje, žalost in zaskrbljenost današnjih ljudi in vseh kakor koli trpečih - to je hkrati veselje in upanje, žalost in zaskrbljenost Kristusovih učencev; in ničesar resnično človeškega ni, kar bi ne našlo odmeva v njihovih srcih. Tudi njihovo občestvo je sestavljeno iz ljudi, ki jih, zedinjene v Kristusu, vodi Sveti Duh na njihovem romanju nasproti Očetovemu kraljestvu in ki so prejeli nalogo, da vsem prinašajo oznanilo odrešenja. Zato se Cerkev čuti resnično in na notranji način povezano z vsem človeškim rodom in njegovo zgodovino. -

Odlok o ekumenizmu spričuje v uvodu skrb Cerkve za zedinjenje kristjanov:

- Pospeševati obnovo edinosti med kristjani je ena izmed glavnih skrbi drugega vatikanskega koncila. Cerkev ustanovljena od Kristusa je resnično ena in edinstvena. In vendar se mnoge krščanske skupnosti predstavljajo ljudem kot prava dediščina Jezusa Kristusa. Gotovo vse proglašajo, da so učenci Gospodovi, a njihovo prepričevanje je v nasprotju in njihova pota gredo narazen, kot da bi bil Kristus razdeljen. -

V dogmatični konstituciji o Cerkvi - "Luč narodov" - so razložene vezi med katoliško Cerkvijo in nekatoliškimi kristjani (15), razmerje Cerkve do nekristjanov (16) in njen misijonski značaj (17).

V praktičnem delu za edinost (ali v ekumenskem gibanju) je Cerkev v razgovoru z nekatoliškimi kristjani, z drugoverci, z nevernimi in brezbožnimi, v razgovoru s svetom.

Iz dobe svetih bratov Cirila in Metoda je znan podoben dialog z Judi in mohamedanci. Ciril je bil kot 24leten mladenič poslan na arabski dvor, da je branil krščanski nauk o presveti Trojici. - Cerkev je bila tedaj pod državnim pokroviteljstvom. Bizantinski cesar Mihael III. je poslal Cirila (spremljal ga je tudi Metod) h Hazarom, pri katerih je imel verski razgovor z judovskimi in arabskimi verskimi učitelji. Razgovor je bil uspešen; Hazari so se odločili za krščanstvo.

Razgovor Cerkve z nekatoliškimi kristjani in drugimi verskimi skupinami, pogajanja s komunističnimi vladami, razgovor Cerkve s svetom povzroča med nekaterimi katoličani zmedo. Ta razgovor ni nekaj popolnoma novega, a nikoli se še ni vršil v takem obsegu kot sedaj. To zmedo so nekateri predvidevali (npr. kardinal Bea), a zaradi tega se Cerkev ne more odpovedati svojemu poslanstvu v sedanjem času.

Vsakdo se mora zavarovati proti nevarnostim za vero tudi tako, da se pouči o sedanjem delovanju Cerkve. Cerkev ni mrtva in dograjena organizacijska zgradba, marveč živ organizem; odgovorna je za vse ljudi in poslana k vsem ljudem, kar je znano iz evangelija (prim. : Mt 28, 19). Vsi njeni udi morajo biti v praktičnem izvrševanju te odgovornosti udeleženi vsaj tako, da poznajo razmerje Cerkve do ločenih bratov in drugih verskih skupin. Brez pravega razumevanja ekumenskega gibanja ne moremo čutiti s Cerkvijo v njeni skrbi in delu za one, ki še niso v njenem naročju.

Proti nevarnostim za vero se moramo utrditi tudi z verskim znanjem. Poznali smo katekizme za šole, predvsem osnovne šole. V njih so bili razloženi krščanski verski in moralni nauki. Šolska verska izobrazba učencem nikoli ne more nuditi vsega, kar bodo rabili v življenju; ker se po končani šoli ni nadaljevala, je pri mnogih ostala na višini otroške miselnosti. Malo je bilo verskih publikacij, ki bi poučevale svoje bralce okrščanskih verskih in moralnih vprašanjih. V njih so prejemale vzpodbudno in pobožno branje, ki je dobro in koristno, nikoli pa ne more nadomestiti potrebnega napredka v verskem znanju. Ni dobro, da se laiki duhovno hranijo samo s pobožnimi spisi, ne napredujejo pa v verskem znanju. Zgrešeno duhovno oblikovanje ne prinese dobrih posledic.

Vera je dar milosti in obenem dej našega razuma in volje, zakaj ta dar sprejmemo kot razumne in svobodne osebe. Z besedo vera pa

označimo tudi skupino razodetih nadnaravnih resnic, ki presegajo naš razum in so zelo oddaljene od našega navadnega znanja.

Vere ne pridobimo in ne osvojimo samo z enim dejem vere; tudi ne more biti izčrpana z majhno stopnjo poznanja razodetih resnic. Vera zahteva od nas trajno zavednost duha in vedno pripravljenost volje, da podredimo svoje ravnanje Bogu, njegovi besedi in njegovemu delu za naše osebno odrešenje. Vera nam ne da zaključenega znanja razodetih resnic, marveč nas usposablja za napredujoče prodiranje v božje skrivnosti, ki globoko posegajo v nas. Npr. prejem sv. obhajila: verujemo v Jezusovo resnično navzočnost v Najsvetejšem Zakramentu; v sv. obhajilu je Jezus hrana naše duše - "Kruh večnega življenja", poroštvo naše prihodnje slave. Vera v Jezusovo resnično navzočnost v Najsvetejšem Zakramentu - ako je res dejanska - je vedno napredujoča in v svojem napredovanju nikoli ne more izčrpati veličine in pomena svete skrivnosti tega zakramenta. Vera nam odpira pot do osebnega srečanja z Jezusom, do združenja z Njim, ki se nam daje kot "Kruh večnega življenja"; ne smemo se ustaviti tu, v napredujočem iskanju mora iti naša vera naprej. V sv. obhajilu Jezus ni samo hrana mojega nadnaravnega življenja. On je prav tu na poseben - stvaren - način vez edinosti med vsemi svojimi udi; v Njem smo eno na najpopolnejši način v sv. obhajilu med daritvijo sv. maše, ko smo med združeni v Kristusu kot božja družina, božje občestvo in božje ljudstvo. Pred obhajanjem nam duhovnik pokaže Sveto Hostijo in reče "Kristusovo Telo"; naš "Amen" je javna izpoved vere v vse, kar nam je evharistični Jezus v sv. obhajilu med mašo. Neredko slišimo ugovor ali dvom zaradi izraza božje ljudstvo: ti ljudje, katerih slabosti in morda tudi grehe poznamo, naj bi bili božje ljudstvo. Samo vera v vse, kar nam je Jezus v sv. obhajilu, porine lahko v popolno pozabo človeške nepopolnosti in grešnost vernikov, da vidimo v vseh samo Kristusa, resnično navzočega v vseh kot vez edinosti in vir svetosti; v Njem smo sveti. Brez te zavesti, ki je sad vere, je izraz božje ljudstvo brez pomena.

Ko izpovedujem vero z "Verujem...", spričujem na zunaj svojo notranjo zavednost duha, da sem predan delu Očeta in Sina in Svetega Duha; to delo se vrši v meni. Vera je dejavna in živa, ko je v moji zavesti; zavedno sem predan njenim vplivom, v njeni luči vem, da Jezus Kristus, srednik med Bogom in menoj, izvršuje v meni delo mojega osebnega odrešenja. Vera mi tudi pove na kak način se to delo izvršuje in kako s njim sodelujem.

Ko gremo skozi težave verovanja, nam je v vzpodbudo nauk, ki ga imamo v vzkliku moža, ki je prosil Jezusa za ozdravljenje svojega sina: "Verujem, pomagaj moji neveri!" (Mr 9, 24). Ali s tako prošnjo utrjujemo svojo vero? Naše versko stanje v veliki meri odvisi od čuječe in dejavne zavesti o potrebi utrjevanja vere, da bomo lahko

ostali v njej zvesti. Papež Pavel VI. primerja vero podstavku, na katerem stojimo, da z njega gledamo dogajanja na svetu v luči, ki prihaja od Boga. Ako pa ne utrjujemo vere, nam postane kamen spod-tike, ki nam stoji na poti v mraku osebnega presojanja in gledanja.

Vera dviga v nas številna vprašanja in ugovore, ki se jim ne mo-remo izogniti; ako jih prezremo in skušamo poriniti v pozabo, sebi samo škodujemo. Nanja moramo dobiti odgovore s pomočjo molitve, razmišljanja in branja dobrih spisov, da bomo lahko razbrali, katera znamenja daje Sveti Duh v sedanjih težavah verovanja in zmešnjav. Brez molitve, v kateri Sveti Duh razsvetljuje našega duha, bomo težko podredili svoje mišljenje in presojanje verskih vprašanj učiteljski oblasti Cerkve. Po molitvi, premišljevanju in poslušanju božje besede bomo v svoji veri zmagoslavni: "In to je zmaga, ki premaga svet: naša vera" (1 Jan 5, 4). Vsakdo izmed nas mora stremeti sam zase, da oceni velike težave, ki jih srečuje na poti vere, zakaj ta pot je danes pogosto strma in zagonetna.

Vera je pristanek na božjo besedo. Bog govori, mi poslušamo, sprejmemo in potrdimo njegove besede. Po veri podredimo svoje misli božjim mislim.

Vera je dej volje; temelji na zaupanju v Boga in njegovo razodetje. On, ki se je razodel, je tudi preskrbel, da bo njegova beseda prišla do nas.

Vera nas trdno prepriča, da je res, kar verujemo; zato je vera pravilo našega življenja. Po njej darujemo sebe Cerkvi, Kristusu in Bogu.

Praktični zaključki:

Ni dovolj, da vero ohranjujemo; v njej moramo napredovati.

Kako?

Vera nam mora biti sprejem Kristusa v naše življenje. "Bog je svet tako ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina, da bi se nihče kdor vanj veruje, ne pogubil, ampak imel večno življenje" (Jan 3, 16). Verujemo po daru božje milosti, ker smo bili krščeni v Kristusa. On je deblo, iz katerega prejemamo sposobnost in moč za rast v "novega človeka" (Ef 2, 15). "Oblecite si novega človeka, ki je po Bogu ustvarjen v resnični pravičnosti in svetosti" (Ef 4, 24).

Vera mora biti naš odgovor na Kristusovo delo v nas. Z Baragovimi besedami: "postati mora pravilo našega življenja". Vera ni nekaj dodanega k naši dejavnosti, marveč mora voditi naše presojanje, odločanje in delo.

Vera nas mora voditi h Kristusovi zakramentalni navzočnosti v svetem bogoslužju. Zakramenti so Kristusova odrešujoča dejanja.

Privatna molitev nas pripravlja za sveto bogoslužje, pomaga nam ohranjati njegove sadove in nas podpira v oblikovanju po Kristusovem zgledu in nauku. Molimo ne le zato, ker moramo tudi na skrivnem

moliti k Očetu (Mt 6, 4), marveč tudi zato, ker smo Kristusovi udi, pa Kristus še ni prevladal v nas nad starim človekom. Molitev v samoti nam pomaga, da gremo lažje vase in se učimo, kako se "vzidavamo kot živi kamni v duhovno hišo, za sveto duhovstvo, da bomo darovali duhovne daritve, Bogu prijetne po Jezusu Kristusu"; tako nas vzpodbuja sv. Peter (1 Pet 2, 5). V pismu Hebrejcem (3, 6) pravi apostol: "Kristus je kot Sin čez svojo hišo; njegova hiša smo mi, če ohranimo zaupanje in hvalo upanja."

Pobožnosti do Marije nas morajo voditi h Kristusu. Kadar mislimo na Marijo, imamo pred seboj resnico, da je Marija mati Kristusova, mati našega Odrešenika, Bogorodica. Marijanske pobožnosti nas morajo voditi h Kristusu v zakramentih.

Pobožnosti do svetnikov niso samo rešilna pomoč v stiskah. V njih vidimo odsev Kristusa; njihova blaženost v nebesih nas vzpodbuja k posnemanju Kristusa, k oblikovanju svoje osebnosti po Kristusovi podobi. Ta podobnost ni samo zunanja, marveč v prvi vrsti notranja in nadnaravna. Gospod sam je dejal:

"Kdor v me veruje, bo dela, ki jih jaz izvršujem, tudi sam izvrševal; in še večja ko ta bo izvrševal, ker grem k Očetu"

(Jan 14, 12)

S temi besedami je Jezus povedal, da z njegovim vnebohodom delo odrešenja ne bo zaključeno, ampak se bo takrat začela nova in še uspešnejša doba tega dela, ki ga bo on sam vodil iz svoje nebeške vsemogočnosti. To je doba od prihoda Svetega Duha nad apostole pa do Jezusovega drugega prihoda na svet. Vsi, ki verujejo v Kristusa in iz te vere živijo, so vključeni v njegovo delo za rešitev človeškega rodu.

"Zakaj vse, kar je rojeno iz Boga, premaga svet. In to je zmaga, ki premaga svet: naša vera. Kdo pa premaga svet, če ne tisti, ki veruje, da je Jezus Sin božji?" (Jan 5, 4 - 5).

Moja velika krivda

Greh je splošno dejstvo. Priznavajo ga v nekrščanskih verah, v stari in novi zavezi; vedno stojimo pred dejstvom greha, govorimo o njem, ga skušamo v sebi prepričiti; vemo in čutimo, da je zlo; upravičeno ga imamo za trajajoč in strašen nered v človeški svobodi.

Ko govorimo o grehu, gotovo nimamo namena zmanjšati njegove strašne stvarnosti. Presojati ga moramo pravilno in dobro spoznati njegovo škodo.

Greh moramo presojati v treh odnosih:

V odnosu do Boga: uniči ali zmanjša prijateljstvo med Bogom in človekom; z grehom človek zavrže (smrtni greh) ali omalovažuje (mali greh) postave in ljubezen večnega Očeta.

V odnosu do Sina božjega Jezusa Kristusa, ki je Glava Cerkve: Greh uničuje ali rahlja bratovske vezi v človeški družini; v skrivnostnem Kristusovem telesu zmanjšuje uspešno delovanje milosti in ovira celotno telo v združenju s Kristusom.

V odnosu do grešnika samega: Uniči ali zmanjša nadnaravno življenje; prinese škodo njegovemu značaju, njegovi osebnosti, rani dostojanstvo, h kateremu je bil povzdignjen s krstom, ko je postal "deležen Kristusa" (prim. Hebr 3, 14); greh zmanjšuje v njem ustvarjalne sile, ki mu jih je dal Stvarnik in jih je poživil Kristus, zakaj kdor je v Kristusa krščen je njegov brat, soustvarjalec in sodelavec.

V zadnjih stoletjih je bil greh opredeljen in v podrobnostih ocenjen. Nekateri knjige o grehu so kot priročnik za opredelitev in ocenjenje grehov, ki jih človek lahko naredi. Razdelitev in ocenitev grehov so v pomoč onim, ki niso dobro poučeni v krščanskem nauku ali ki težko najdejo besede, s katerimi bi izrazili, kar teži njihovo vest. Vzgojenim in iskrenim dušam so v pomoč za ocenitev vrste in velikosti moralnega prestopka.

Po drugi strani pa so te opredelitve povzročile zmešnjavo in zmehanizirale spraševanje vesti. Povzročile so tudi napačne predstave božjih postav in celotne krščanske vere. Kdor mora ali se navadi spoznati svoje grehe iz knjige, ki našteva vrste grehov, pride do predstavljanja Boga kot strogega sodnika. Kako naj spozna božjo ljubezen in dobroto, ko pozna Boga samo po njegovih postavah. Ako poznamo božjo ljubezen samo po odpuščanju grehov, težko napredujemo v razumevanju veličine ljubezni, s katero nas ljubi Bog. Res je, da tudi v odpuščanju grehov odkrijemo božjo ljubezen, a po odpuščanju grehov, mora grešnik živeti v veri, da je po milosti deležen božjega življenja. Kot pravi božji otrok je sposoben napredovati v ocenjevanju svojih odpuščenih grehov. Čim bolj je živa vera, da ima v sebi večno življenje, ker je zopet "deležen Kristusa"; tem bolj raste v poznanju

božje ljubezni. Bog mu ni več samo Zakonodajalec in strog Sodnik, marveč Oče, ki ljubi in skrbi za svoje otroke.

Grešnik mora po dobri spovedi napredovati v pravilnem ocenjevanju svojih grehov. Njihovo zlo navadno pri spovedi še ne pozna dobro. Njegovo kesanje in spreobrnjenje je po spovedi napredujoče skladno z utrjevanjem ljubezni do Odrešenika in do Cerkve, v kateri odkriva delovanje božje odrešujoče ljubezni.

Brez napredujočega spreobrnjenja po spovedi obstoja nevarnost ponovnega padca v grehe. Napredujoče spreobrnjenje je sodelovanje z božjimi krepostmi vere, upanja in ljubezni. Poučeni moramo biti, da smo prejeli pri krstu tri božje kreposti, ki so v nas kot trajna nadnaravna sposobnost, ki nam omogoča oblikovanje naše osebe po božji podobi, katero nam je dal Kristus, ko smo bili vanj krščeni. Naše oblikovanje po podobnosti Kristusu, Sinu božjemu, vrši Kristus sam v zakramentalnem delu Cerkve. V svojem spreobrnjenju napredujemo po poslušanju božje besede pri svetem bogoslužju in po sodelovanju pri cerkvenem bogoslužju; potrebna je tudi zasebna molitev. Napako naredijo oni, ki po spreobrnjenju, ki jih je privedlo k spovedi, samo pomnožijo zasebno molitev, ne potrudijo se pa za napredek v sodelovanju pri svetem bogoslužju. V svetem bogoslužju je navzoč Kristus; zato uči Cerkve, da sveto bogoslužje izvršuje delo našega odrešenja. V njem nam Kristus daje, kar je zaslužil za nas z velikonočno skrivnostjo. Ako smo v tem poučeni, razumemo, zakaj nas Cerkev navede k aktivnemu sodelovanju pri svetem bogoslužju. To sodelovanje podpira spokorjenega grešnika v premagovanju, ki je tudi potrebno, da se zavaruje pred ponovnim padcem v grehe.

Vse, kar imajo katoliške knjige napisano o grehu, je pravilno. A to ne pomeni, da njihovih nauk ni treba dopolniti po skušnjah in po sedanjem poznanju človekovega razumskega in čustvenega življenja.

Za spraševanje vesti so bili sestavljeni razni obrazci, ki naj bi spokorniku olajšali pripravo na dobro spoved. Napačno pa bi bilo, ako bi se kdo iz njih učil, katere njegove misli, besede in dejanja so bila greh. Kaj je greh mora človeku povedati vest. Vest pa mora biti pravilno oblikovana in vzgojena. Napačno bi ravnala mati, ki bi otroku, ki se pripravlja na spoved, povedala, katere grehe je naredil. Otrok je naredil samo tiste grehe, ki jih je po svoji vesti spoznal za grehe, preden je nekaj slabega storil. Zato danes otroci ponekod prejemajo sv. obhajilo brez spovedi. - Nekateri imajo težave, ker svojo preteklost, posebno otroška leta, presojuje z vestjo kot je oblikovana sedaj. Spomnijo se stvari iz preteklosti, ki jih šele sedaj spoznajo za grehe. To lahko vodi v neprijetne težave v človekovem osebnem verskem življenju.

Grehi so v veroučnih knjigah do podrobnosti opisani. Te točne in splošne opise moramo rabiti skladno s svojo vestjo, kadar jih obra-

čamo nase. Zelo težko je ugotoviti velikost moralne krivde. Nekateri spokorniki želijo zvedeti od spovednika, kar lahko vedo o sebi samo sami. Greh je upor otroka Očetu. Dva človeka sta naredila enako grešno dejanje. Zaradi tega krivda pri obeh ni enaka; tudi upor Očetu ni enak. Eden je morda grešil, ker se mu zdi krivično, kar Bog nalaga človeku po zapovedih. Drugi naredi isti greh, a iz moralne slabosti. Drugi zopet lahko naredi isti greh, a ker hoče uživati določen čas, potem se bo pa spovedal. Nekdo zopet lahko naredi greh, ki ga ima že na vesti; ve, da bo moral opraviiti spoved, zato se mu zdi, da je vseeno, če poveča število istega greha. Tako bi lahko našteval še naprej, kako je na zunaj popolnoma enako grešno dejanje pri različnih grešnikih različno v upornosti Bogu, v hudobiji, v pokvarjenosti in v odgovornosti... Spokornik sam lahko presoja svojo krivdo in odgovornost vsaj toliko, kolikor je potrebno za obtožbo pri spovedi. Vsakdo mora skrbeti, da je njegova vest pravilno oblikovana.

Tu je potrebno omeniti, da vest ni svobodna v določanju, kaj je greh in kaj ni greh. To mora biti posebno jasno kristjanu, ki veruje v božje razodetje in v učlovečenje božjega Sina, ki je apostolom in njihovim naslednikom izročil oblast odpuščati grehe.

Kakorkoli presojamo zlo greha in stopnjo odgovornosti za grehe, vedno ostane potreba sprave. Ta se izvrši v zakramentu sv. pokore. Pokora kot zakrament je vedno javno dejanje, čeprav je obtožba tajna in veže spovednika stroga spovedna molčečnost. Velikonočna skrivnost je uresničena v zakramentu sv. pokore s Kristusovo navzočnostjo. To je poveljani Kristus, ki je daroval svoje življenje za naše grehe in ga je Oče veličastva obudil od mrtvih ter tako potrdil, da je sprejel njegovo spravno daritev, in je šel slavno v nebo, da je poslal na svojo Cerkev Svetega Duha; on je Glava Cerkve, ki je njegovo telo, polnost njega, ki vse v vsem napolnjuje (Ef 1, 15 - 23). Kristus sam odpušča grehe, a po Cerkvi. Za grehe potrebujemo odvezo Cerkve ali odpuščenje po Cerkvi, ker je Cerkev Kristus med nami. Grešnik s smrtnimi grehi lahko pride že v posvečujoči milosti k spovedi, ako ima popolno kesanje ali popolno ljubezen do Boga, a še vedno potrebuje odvezo Cerkve, ker je Kristus tako določil in ker je vsak greh - kot upor ali prekinitev nadnaravnega življenja z Bogom - naperjen tudi proti delovanju Kristusovega skrivnostnega telesa. Oblast odpuščenja je izročena Cerkvi, ker po njej Kristus izvršuje delo našega odrešenja. Odrešenje je nova in večna zaveza odpuščenja in milosti. Upostavljena je bila v krvi Kristusovi. V zakramentu sv. pokore se kalvarijski Kristus, dotakne ranjenega vojaka, ga ozdravi in usposobi za ponoven boj in upanje. Grešnik, ki je dobil odpuščenje grehov, je spravljen z Bogom, s Cerkvijo in s seboj. To je sprava, v kateri je obnovljena zaveza in soglasnost z ljubečim Očetom, najvišjim Zakonodajalcem. Pri kesanju spokornik navadno ne misli, da je spravljen

tudi s Cerkvijo. A sprava s Cerkvijo je važna, ker Cerkev je skrivnostni Kristus. Greh je socialno zlo, zakramentalno odpuščenje ima zato socialno vrednost. Greh ni naperjen samo proti Bogu, naperjen je tudi proti delu, ki ga Kristus vrši za rešitev ljudi po Cerkvi. Z njim je prizadeta celotna božja družina, zato je potrebna sprava z Bogom po Cerkvi. Zakramentalna odveza poživi prožnost celotnega telesa verujočih. Zakramentalno odpuščenje pa ni samostojen dogodek v naši osebni zgodovini odrešenja; je v odnosu do našega kesanja, obtožbe in zadoščevanja.

Med kesanjem s pomočjo milosti ocenimo, kar nam je o grehu že povedal Bog po vesti. S kesanjem sprejmemo božje misli o grehu. Kesanje, ki je dejanje volje, ima za svoje središče Boga, s katerim je grešnik pretrgal (ali zrahljal) svoje vezi. Tako kesanje je nadnaravno, zato je v njem vključen namen pretrgati vezi greha, to je tudi vse, kar prinaša nevarnost ponovnega padca. Obenem je v njem vključena volja poravnati škodo, ki jo je povzročil greh. Bog nam navdihne kesanje, a mi moramo s tem navdihnjenjem, ki pride navadno po vesti, tako sodelovati, da je kesanje dej naših misli in naše volje. V kesanju grešnik ni osamljen poedinec, ampak je ud Kristusovega skrivnostnega telesa. Kristusovo življenje in delo v Cerkvi in na svetu je s kesanjem našlo ponovno pot v spokorjenega grešnika. Prav je, da je v naši krščanski zavesti odgovornost, ki jo imamo kot njegovi udi: Kristus ne izvršuje delo odrešenja v meni samo zame, marveč tudi za utrditev in razširjenje božjega kraljestva na svetu. Biti Kristusov ud je poklic.

V spravi z Bogom po Cerkvi so razne stopnje, ki odvisijo od kakovosti spreobrnjenja in stopnje vernosti spokorjenega grešnika. Pristno in iskreno kesanje je tudi sad poštenosti spokorjenega grešnika in njegove voljnosti sprejeti vase božje kraljestvo. Tako kesanje

vodi do notranjega miru in zaupanja, da bo Odrešenik dovršil v grešniku, kar je začel.

Kdor v kesanju vedno išče samo izhod pred nevarnostjo večnega pogubljenje, kdor se kesa vedno samo iz ljubezni do Boga, ki je zanj samo Bog v nebesih, mu je vera odmaknjena od konkretnega življenja; zato ne bo mogel ustvariti skladnosti svojega verovanja z dejanskimi razmerami, v katerih je dan za dnevom. Srečati se moramo z Bogom na poteh, po katerih prihaja k nam; spoznati ga moramo po veri predvsem tam, kjer sedaj vrši delo za naše odrešenje. To je Jezus Kristus, vidna podoba nevidnega Boga (Kol 1, 15), učlovečeni Bog, ki je za nas viden po veri v zakramentalnem delu Cerkve.

Pogostna spoved lahko prinaša veliko sadov, lahko je pa brez sadov. Odvisno je od tega, kaj nam pomeni spoved in kaj naredimo iz nje.

V skesani, zbrani, premišljeni in iskreni spovedi malih grehov je velika rodovitnost. Zavedajmo se pa, da površna spoved, ki jo opravljamo iz navade ni rodovitna, kadar je človek k sebi usmirjen, pobožnjaško čustveno razpoložen in kadar jo opravlja z nepopolnim pojmovanjem pogostnega sv. obhajila, v katerem se združi samo z Jezusom, nikoli pa ne pomisli, da je sv. obhajilo tudi vez edinosti in hrana ljubezni med vsemi Kristusovimi udi.

Čas za napačno in zgrešeno usmirjeno duhovnost je minil. Vsakdo je poklican, da presodi svoj duhovni položaj, svoje razmerje do celotnega Kristusa, zakaj isti Kristus, ki je sedaj tudi v svoji človeški naravi poveličan v nebesih, je navzoč v svoji Cerkvi na zemlji. V Cerkvi se srečamo s Kristusom, v Cerkvi, katere udi smo, ga sprejmo vase.

"To pa je večno življenje, da poznajo tebe, edinega pravega Boga in katerega si poslal, Jezusa Kristusa" (Jan 17, 3).

Kristusa smo deležni

Po svoji naravi imamo to lastnost, da si stvari, okaterih slišimo, a jih ne vidimo, ustvarimo v svojih mislih določene predstave. Nihče ne ve, kakšen je bil Kristus po svoji zunanosti. Pa to tudi ni važno.

Kristus je vidna podoba nevidnega Boga (Kol 1, 15), zato s svojo s svojo telesno postavo ni mogel razodeti kakšen je Bog. Vsaka naša predstava Boga je nepopolna. Bog je duh in duha kot bitja si naša domišljija ne more točno predstavljati. Pa to za nas tudi ni važno. Bog in vse njegovo delo za nas presega naš razum. Za nas kot verne kristjane je važno, da Boga in njegovo razodetje človeku vedno pre-sojamo v luči božje kreposti vere. Ako pozabimo na ta nadnaravni dar, ki je od krsta trajno v nas, nas bodo begali vsi človeški ugovori proti veri.

Učenci Gospodovi so poslušali njegove govore, vpraševali so ga razne stvari, Gospod jim je odgovarjal in pojasnjeval; slišali in videli so ga, ko je molil k Očetu v nebesih: videli so njegova dejanja, čudeže, obujenje mrtve Jairove hčerke, Lazarja in mladeniča iz Naima. Gospod jim je dal razna naročila. Niso ga razumeli, dokler ni prišel nadnje na binkoštni praznik Sveti Duh.

Delo odrešenja je delo presvete Trojice. In prav z delom odrešenja se nam razodene troedini Bog: Bog Oče - Bog Sin - Bog Sveti Duh; tri božje osebe - en sam Bog.

Delo Boga za našo rešitev je razdeljeno v staro in novo zavezo; nova zaveza je razdeljena v dve dobi: čas od učlovečenja Besede do prihoda Svetega Duha na binkoštni praznik in čas od prihoda Svetega Duha do Gospodovega drugega prihoda ob koncu časov.

Celotno delo Boga za našo rešitev imenujemo zgodovino odrešenja. Te zgodovine ne moremo primerjati zgodovinski vedi, ker nam govori o navzočnosti Boga v človeškem rodu po učlovečenem božjem Sinu Jezusu Kristusu, ki je po častitljivem vnebohodu poveljčan v nebeški mogočnosti (prim. : Rim 1, 4) in je Glava Cerkve. To je apostol Pavel opisal z neprekosljivo globokimi besedami:

- Naj vam Bog našega Gospoda Jezusa Kristusa, Oče veličastva, da duha modrosti in razodetja, da bi spoznali, in vašemu srcu razsvetljene oči, da bo vedeli, kakšno je upanje, v katero vas je poklical, kakšno bogastvo veličastne njegove dediščine pri svetih in kako neizmerna velikost njegove moči do nas vernikov, kakšno je delo njegove silne moči, ki ga je storil v Kristusu, ko ga je obudil od mrtvih in ga posadil na svojo desnico v nebesih nad vsako vladarstvo in oblast in moč in gospodstvo in vsako ime, ki se imenuje ne le na tem svetu, ampak tudi na prihodnjem; in vse je podvrgel njegovim

nogam in njega je kot glavo čez vse dal Cerkvi, ki je njegovo telo, polnost njega, ki vse v vsem napolnjuje. - (Ef 1, 17 - 23).

Mi smo udje Cerkve, "ki je njegovo telo", ker "smo bili krščeni v Kristusa Jezusa" (Rim 6, 3). "Kristusa smo deležni" (Hebr 3, 14), ker smo vključeni v njega in on ohranja in krepi v nas božje življenje; "Jaz sem trta, vi mladike. Kdor ostane v meni in jaz v njem, ta rodi obilo sadu; zakaj brez mene ne morete ničesar storiti" (Jan 14, 5). Kot mladike smo popolnoma odvisni od debla; iz debla-Kristusa raste-mo kot božje mladike. Mladika mora biti vraščena v deblo, da raste in obrodi sadove. Življenjski sok v mladikah je isti kot v deblu. Ker smo razumna bitja s svobodno voljo, mora biti naša povezanost s Kristusom zavedna in dejavna. Čeprav so Gospodove besede o trti in mladikah primera, jasno in nazorno povedo, da smo v nadnaravnem življenju tesno povezani s Kristusom. V nas je isto božje življenje kot v Njem. Razlika je le ta, da je Jezus Kristus Sin božji po svoji naravi, mi pa smo božji otroci po daru (krstne) milosti. Zaključek je, da moramo biti podobni Kristusu in moramo pričevati z govorjenjem in dejanji, da smo z Njim združeni kot mladika z deblom. Zato je potrebno, da živimo v zavesti našega vključenja v Kristusa.

Skladno s tem pojasnilom moramo razumeti te svetopisemske nauke:

"Slekli ste starega človeka z njegovimi deli in oblekli novega, ki se obnavlja k spoznanju po podobi njega, ki ga je ustvaril" (Kol 3, 10). ("k spoznanju" pomeni k vedno popolnejšemu spoznanju nadnaravnih resnic.)

"Treba vam je odložiti, kar zadeva prejšnje življenje, starega človeka, ki se kviri po varljivih strasteh, da se prenavljate v duhu svojega mišljenja in si oblecite novega človeka, ki je po Bogu ustvarjen v resnični pravičnosti in svetosti" (Ef 4, 22 - 24).

Apostol Pavel govori tu o stvarjenju, ki se je izvršilo pri sv. krstu. "Nov človek" je bil po Bogu ustvarjen pri sv. krstu. Zato je postal "nova stvar" - nov človek, po Sv. Duhu preroben k pravičnosti in svetosti, ud telesa Kristusovega:

"Ako je pa kdo v Kristusu, je nova stvar: Staro je prešlo, glejte nastalo je novo" (2 Kor 5, 17).

Odrešenja, ki ga je dopolnil Jezus Kristus z velikonočno skrivnostjo, smo deležni tako, da nas On sam vključi v Cerkev, ki je njegovo telo. Kot udje Kristusovega telesa, "smo Kristusa deležni". Pod Kristusom si ne predstavljamo samo zgodovinskega Kristusa, ki je kot človek (in obenem tudi Bog) živel na svetu, marveč vse, kar je Kristus za svojo Cerkev, za vsakega posameznega uda Cerkve in za vse ljudi. To je poveljani Kristus v nebesih, Kristus Glava Cerkve, Kristus, ki po zakramentalnem delu Cerkve vrši delo našega osebnega odrešenja. Višek dela Cerkve je sveto bogoslužje, zakaj v obhajanju

zakramentov in evharistične daritve je Jezus Kristus zakramentalno navzoč s svojo velikonočno skrivnostjo, po kateri smo odrešeni. Zato je naše udeležanje v obhajanju zakramentov in evharistične daritve zagotovilo naše prihodnje slave v Kristusu.

To je svetopisemski nauk in nauk cerkvene tradicije o odrešenju.

Božje razodetje je ohranjeno v svetem pismu in v tradiciji. Tradicija na splošno pa pove, kako je Cerkev pod vodstvom in navdihih Svetega Duha razumela in razlagala božje razodetje. To pa ni izraženo samo v besedah, marveč tudi v življenju in delovanju Cerkve. (Prim.: konstitucija o božjem razodetju, členi 8, 9 in 10).

Zakaj je potrebno, da imamo svetopisemsko predstavo o odrešenju. Sveto pismo - božja beseda - opisuje skrivnost božjega dela za naše odrešenje. Vsebina evangelija ali veselega oznanila je Jezus Kristus (prim.: Apd 5, 42; Gal 1, 16), "ki je za naše grehe umrl, kakor je v pismih; in da je bil pokopan in da je tretji dan vstal, kakor je v pismih" (2 Kor 15, 3 in 4). Sveta Cerkev ni nad svetim pismom, marveč mu mora služiti (konstitucija o božjem razodetju, člen 10). Zato je sedaj težnja, da pri verskem pouku, pa naj bo to pri božji službi ali v šoli, razlagamo sveto pismo. S svetim pismom torej ne potrjujemo svoje razlage krščanskih verskih in moralnih resnic, pač pa jih razlagamo z besedami svetega pisma; tem besedam pa damo razlago, ki je skladna s cerkveno tradicijo. Po tem pravilu se bo moral vršiti verski pouk. Sveto pismo je glavni in najodličnejši vir krščanskih nauk.

Sedaj obrnimo svoje misli k osebnemu razmerju do Kristusa. Vsi, ki smo bili v Kristusa krščeni, smo "slekli starega človeka in oblekli novega, ki se obnavlja k spoznanju, po podobi njega, ki ga je ustvaril" (Kol 3, 9 in 10). Ker smo v Kristusa krščeni, imamo v sebi večno življenje. "To pa je večno življenje, da poznajo tebe, edinega pravega Boga in katerega si poslal, Jezusa Kristusa" (Jan 17, 3). Jezusa Kristusa smo sprejeli vase; "nov človek" sem v Kristusu. Poklicani smo, da se spreminjamo v Kristusa. Tega ne moremo razumeti, ker je ta poklic nad vse človeško dožemanje; še težje to razumemo zaradi naše grešnosti. Le vera gre lahko preko človeške nepopolnosti in nam osvetli krščanski poklic v luči, ki prihaja od Boga.

Apostol Pavel opisuje odgovornosti krščanskega poklica v pismu do Kološanov, ko govori o novem življenju v Kristusu:

"Če ste torej vstali s Kristusom, iščite, kar je zgoraj, kjer je Kristus, sedeč na desnici božji. Kar je zgoraj, po tem hrepenite, ne po tem, kar je na zemlji. Zakaj umrli ste in vaše življenje je s Kristusom skrito v Bogu. Ko pa se prikaže Kristus, vaše življenje, takrat se boste tudi vi z njim prikazali v slavi" (Kol 3, 1 - 4).

Tu je opisano razmerje "novega človeka" do Kristusa. "Nov človek" je pri krstu odmrli svetu in grehu in zaživel novo življenje,

katerega bistveni znak je skrivnostna zveza s Kristusom; to življenje je s Kristusom skrito v Bogu, ker je nadnaravno in zato prikrito telesnim očem.

Odgovornosti "novega človeka" do soljudi opiše apostol tako:

"Oblecite si torej kakor izvoljenci božji, sveti in ljubljeni, pri-srčno usmiljenje, dobrotljivost, ponižnost, milobo, potrpežljivost; prenašajte drug drugega in si odpuščajte, če ima kdo na kom kaj grajati; kakor je Gospod vam odpustil, tako tudi vi; na vse to pa oblecite ljubezen, ki je vez popolnosti. In mir Kristusov naj kraljuje v vaših srcih, h kateremu ste tudi poklicani v enem telesu; in hvaležni bodite. Beseda Kristusova naj v obilju prebiva med vami."

(Kol 3, 12 - 16)

V svojem bližnjem srečamo Kristusa: "Kar ste storili kateremu izmed teh mojih najmanjših bratov, ste meni storili" (Mt 25, 40).

"Vse, kar je rojeno iz Boga, premaga svet. In to je zmaga, ki premaga svet: naša vera. Kdo pa premaga svet, če ne tisti, ki veruje da je Jezus Sin božji?" (1 Jan 5, 4 in 5)

"Če sprejemamo že človeško pričevanje, je božje pričevanje večje; kajti božje pričevanje je v tem, da je pričeval o svojem Sinu. Kdor veruje v božjega Sina, ima pričevanje v sebi. Kdor Bogu ne veruje, ga je postavil na laž, ker ni veroval v pričevanje, s katerim je Bog pričeval o svojem Sinu. In to je pričevanje, da nam je Bog dal večno življenje. Kdor nima božjega Sina, nima življenja." (1 Jan 5, 9 - 12)

Tako piše evangelist Janez, ki je tudi zapisal, da je večno življenje poznanje edinega pravega Boga in katerega je poslal, Jezusa Kristusa (Jan 17, 3). Napredovati moramo v poznanju Kristusa; sv. Pavel pravi, da se "nov človek obnavlja k spoznanju po podobi njega, ki ga je ustvaril", tj. napreduje k vedno popolnejšemu spoznanju nadnaravnih resnic; obnavljamo se po božji podobi, ki je bila v nas ustvarjena pri krstu.

V upodabljanju po božji podobi moramo napredovati "do mere polne starosti Kristusove" (Ef 4, 13): to pomeni: do take stopnje, da bomo mogli Kristusa v popolnosti posnemati. O tem piše sv. Pavel v pismu Filipljanom: "Da vse imam za izgubo zaradi vzvišenosti spoznanja Kristusa Jezusa, mojega gospoda, zaradi katerega sem vse zavrgel in imam za smeti, da pridobim Kristusa in da bom v njem, ne s svojo pravičnostjo, ki je iz postave, marveč ki je po veri v Kristusa, s pravičnostjo, ki je iz Boga po veri, da bi spoznal njega in moč njegovega vstajenja ter svoj delež pri njegovem trpljenju, tako da mu postajam podoben v njegovi smrti, če bi kako prišel do vstajenja od mrtvih; ne, kakor da bi bil že dosegel ali da bi bil že popolen, toda trudim se, da bi tudi dosegel, ker me je dosegel Jezus Kristus. Bratje, jaz ne mislim, da sem že dosegel; eno pa: Pozabljam, kar je za menoj, in se stegujem za tem, kar je pred menoj, in tako hitim

proti cilju za nagrado božjega klica od zgoraj v Kristusu Jezusu" (Fil 3, 8 - 14).

Za srečanje s Kristusom ob smrti se pripravljamo z napredovanjem v spoznanju Kristusa. To spoznanje ni samo znanje o Kristusu, ki je živel na zemlji, marveč poznanje celotnega Kristusa, poznanje Sina božjega, od vekomaj rojenega iz Očeta, poznanje njegovega učlovečenja, poznanje Kristusa v velikonočni skrivnosti, v njegovi mogočnosti na desnici božji, v obnavljanju velikonočne skrivnosti v svetem bogoslužju, poznanje njegovega življenja v meni, poznanje Kristusa v mojem bližnjem. Po veri v Kristusa in v vse, kar je Kristus zame in za vse ljudi, se oblikujem v njegovi podobnosti.

To je moj krščanski poklic, ki mi je dan od Boga.

Božja beseda

- Drugo sredstvo, po katerem nam vseomogočni Bog daje spoznavati svojo sveto voljo je BOŽJA BESEDA, ki je zapisana v svetem pismu in drugih dobrih verskih knjigah; oznanjujejo jo pastirji njegove Cerkve. Njihov pouk se imenuje BOŽJA BESEDA od prvega začetka krščanstva, kar vemo iz svetega pisma (1 Tes 2, 13). In naš Odrešnik izrecno zapoveduje, naj poslušamo pastirje njegove Cerkve z istim spoštovanjem in vdanostjo kot njega samega. Ukazuje jim, naj oznanjajo njegov nauk vsemu svetu in nas zagotavlja, da slišimo njega samega, ko poslušamo nje. Preljubljeni otroci, da boste pokorni Bogu, svojemu nebeškemu Očetu in najvišjemu Učeniku, bodite zvesti v spolnjevanju zapovedi in naukov svojih dobrih pastirjev in spovednikov. Bodite hvaležni Bogu, ki vam daje spoznavati svojo sveto voljo po teh sredstvih in okoristite se z njimi. Pomnite, kako strašna odgovornost nas čaka na dan sodbe, ako se ne okoristimo s temi sredstvi zveličanja. -

(Iz Baragovega prvega pastirskega pisma)

Sv. Pavel piše v pismu Hebrejcem:

- Mnogokrat in na mnogotere načine je nekdam Bog govoril očetom

po prerokih, slednjič, te dni, nam je govoril po Sinu, ki ga je postavil za dediča vsega in po njem tudi naredil svet. On, ki je odsvit njegovega veličastva in podoba njegovega bitja ter nosi vse z besedo svoje moči, je dovršil očiščenje od grehov, sedel na desnico božjega veličastva ter postal toliko višji od angelov, koliko odličnejše ime je dobil mimo njih. -

(Hebr 1, 1 - 4)

Krepost vere in božja beseda sta v medsebojnem odnosu. To nam lepo pojasni skrivnost oznanjenja in učlovečenja (Lk 1, 26 - 38).

Bog pošlje angela Gabrijela v Nazaret k Devici s sporočilom, da bo postala mati obljubljenega Mesije, kateremu bo ime Jezus; to bo izredno materinstvo - brez posredovanja moža, kar se še nikoli ni zgodilo. Marija veruje božji besedi, ki jo je govoril angel, in spregovori: "Zgodi se!" "In Beseda je meso postala." Marijin pristanek po veri in učlovečenje Besede sta dva dogodka v isti skrivnosti: Marijina pokorščina Bogu in učlovečenje božjega Sina.

Janezov evangelij se začne s predgovorom, ki ga vsi dobro poznamo iz nekdanjega zadnjega evangelija od sklepu maše: "V začetku je bila Beseda... In Beseda je meso postala." Ko se je začel čas, ko so stvari začele bivati, je že bila Beseda, druga božja oseba; to pomeni, da je druga božja oseba večna. Evangelist v začetku evangelija predstavi drugo božjo osebo kot pravega Boga. Imenuje jo Besedo, ker Bog po Besedi izraža svojo voljo. Učlovečenje BESEDE je torej višek razodetja; je najvišje in najpopolnejše govorjenje Boga ljudem.

So različni načini, po katerih je Bog izražal svojo voljo ljudem. Vsi različni načini se od časa do časa imenujejo božja beseda. Najvišji in najpopolnejši način razodetja božje volje je učlovečenje božjega Sina. Bog nam ni govoril le zato, da bi nam razodel sebe in svoje delo za nas; govoril nam je, da mu tudi mi odgovorimo. Poslušati moramo božjo besedo z vero in ji dati svoj pristanek, da postane učlovečenje Besede dejavno v nas.

Najpopolnejši vzor, kako moramo poslušati božjo besedo, ji dati svoj pristanek in jo sprejeti vase, je Marija, mati Jezusova, ki je dala svetu Življenje samo, ki vse prenavlja. Bog ji govori po angelu, Marija posluša in se ukloni božji besedi: "Glej, dekla sem Gospodova, zgodi se mi po tvoji besedi!" (Lk 1, 38)

"Marija je s svobodno vero in pokorščino sodelovala pri odrešenju človeštva" (Luč narodov, 56).

Elizabeta ob Marijinem obiskanju "napolnjena s Svetim Duhom" (Lk 1, 42) poveljuje mater Odrešenikovo:

"Blagor ji, ki je verovala; zakaj spolnilo se bo, kar ji je povedal Gospod!" (Lk 1, 45).

Marijina duša se vzradosti ob čudovitem delovanju Svetega Duha:

"Moja duša poveljuje Gospoda..." (Lk 1, 47 - 55).

Božji dar vere smo prejeli pri krstu. Dajati mu moramo svobodno in vdano pokoren pristanek, da si božji dar osvojimo. Krščansko življenje obstoja, ako Bog obišče človeka in se ga dotakne s svojo odrešujočo in posvečujočo močjo. To se dogaja ob oznanjanju božje besede; božjo besedo oznanja Cerkev. Cerkev je nadaljevanje učlovečene Besede med nami. Po njenem delu pride učlovečena Beseda do nas. Odločitev, da v Besedo verujemo in jo sprejmemo nas naredi vernike - verujoče.

Jezus sam poveljuje verujoče, ki jih istoveti s svojo materjo in s svojimi sorodniki ("brati"). Ko so mu sporočili - bilo je v času njegovega javnega delovanja, da njegova mati in bratje želijo govoriti z njim, se Jezus ozre po tistih, ki so sedeli okoli njega, in pravi: "Glejte, moja mati in moji bratje! Kdor namreč spolni voljo božjo, ta mi je brat in sestra in mati" (Mr 3, 31 - 35); Luka pa je zapisal: "Moja mati in moji bratje so ti, ki božjo besedo poslušajo in spolnjujejo" (Lk 8, 21).

Poslušanje božje besede in spolnjevanje božje volje, ki jo razodeva Bog po svoji besedi, ustvarja v verujočih poslušalcih novo, višje, nadnaravno sorodstvo, ki je več kot sorodstvo po krvi.

Oznanjevanje božje besede med sv. bogoslužjem imenujemo proglašanje božje besede.

Proglašanje božje besede je zakramentalen dogodek. Božja beseda je znamenje Kristusove navzočnosti v Cerkvi. Konstitucija o sv. bogoslužju pove to z besedami: "Kristus je navzoč v božji besedi tako, da on sam govori, kadar se v Cerkvi bere sveto pismo" (čl. 7). Kristus se nas s svojo besedo dotakne s svojo odrešilno močjo. Ta moč preide v nas, ako se ga tudi mi z vero dotaknemo, kot se ga je dotaknila žena, ki je imela krvotok, verujoč, da bo ozdravela, če se dotakne roba njegove obleke. "Hči," ji pravi Gospod, "tvoja vera te je ozdravila. Pojdi v miru!" (Lk 8, 48). Za to ženo so bila tudi dejanja

Jezusova, predvsem njegovi čudeži, božje govorjenje. Tako so tudi za nas zakramenti in evharistična daritev božje govorjenje: potrebna je le naša vera, da so to dejanja Jezusova. Božja beseda med sv. bogoslužjem ima torej zakramentalen značaj. V njej je božja moč, ki nas utrjuje in usposablja za krščansko življenje.

Proglašanje božje besede je dogodek v Cerkvi. Za učence Gospodove je bil velik dogodek njihovo prvo srečanje s Kristusom. Vsako Jezusovo dejanje, vsaka njegova beseda je stopnjevala ta dogodek k napredujočemu in popolnejšemu srečanju s Kristusom.

Vse božje besede, sleherno božje govorjenje, vse, kar nam Bog govori na različne načine, vodi h Kristusu - Odrešeniku. Jezus sam je največja BOŽJA BESEDA, ki je meso postala, da do konca časov ostane med človeškimi otroci s svojo odrešujočo močjo. Kristusova zakramentalna navzočnost med nami nas spreminja v božje otroke.

Vsaka božja beseda, tudi ona, ki nam jo Bog govori po Svetem Duhu v naši notranjosti, ne sme ostati zaprta v nas. Bog govori tudi posameznikom po navdihih in darovih Svetega Duha, da nas vodi h Kristusu, ki je zakramentalno navzoč v svoji Cerkvi, Nismo svoji, po odrešenju, ki ga sam Kristus izvršuje v nas, pripadamo Cerkvi in Bogu: Cerkev, katere glava je Kristus, nas združuje z Bogom; božja lastnina smo. "Sam Duh pričuje z našim duhom, da smo božji otroci. Ako pa otroci, tudi dediči, dediči božji, sodediči pa Kristusovi" (Rim 8, 17).

"Ako me kdo ljubi, bo mojo besedo spolnjeval; in moj Oče ga bo ljubil in bova k njemu prišla in pri njem prebivala... In besede, ki jih slišite, niso moje, ampak Očeta, ki me je poslal" (Jan 14, 23 - 24).

Po veri v božjo besedo je v nas začetek večnega življenja.

Jezusovo rojstvo - France Gorše

Ljubezen

Bogastvo in globočina skrivnosti, ki jo obhajamo v vsaki evharistični daritvi, je neizmerna; z besedami ne moremo izraziti vsega, kar nam je maša, kaj nam prinaša in kaj vrši v nas.

Med obhajanjem evharistične daritve se lahko najbolj uspešno približamo krščanskemu pojmovanju največje zapovedi, o kateri je Gospod dejal:

- Kakor je mene ljubil Oče, sem tudi jaz vas ljubil; ostanite v moji ljubezni. Ako boste spolnjevali moje zapovedi, boste ostali v moji ljubezni, kakor sem tudi jaz izpolnil zapovedi svojega Očeta in ostal v njegovi ljubezni... To je moja zapoved, da se ljubite med seboj, kakor sem vas jaz ljubil. Nihče nima večje ljubezni, kakor je ta, da kdo da svoje življenje za svoje prijatelje. - (Jan 15, 9 - 13)

Ta Gospodov nauk bomo najpopolneje razumeli ob premišljevanju evharistične daritve.

Evharistična daritev je nekrvavo obnavljanje Jezusove kalvarijske daritve. V svetem pismu je zapisano (Hebr 10, 12), da Je Jezus za grehe daroval eno daritev. Ta daritev se med mašo nekrvavo obnavlja. To moramo vedeti, drugače nam lahko protestanti zaprejo usta z ugovorom: zakaj še daritev svete maše, če je Kristus za grehe daroval eno daritev?

Daritev svete maše je nekrvavo obnavljanje kalvarijske daritve. To pomeni, da naredi za nas kalvarijsko daritev zakramentalno navzočo. Isto velja za zakramente; v vsakem zakramentu izvrši Jezus z določenimi znamenji določen del svojega odrešilnega dela, da tako postajamo Njega deležni.

Ta razlaga nam pomaga k pravilnemu razumevanju svete maše, ki nam tu služi v pomoč v premišljevanju o ljubezni. Brez razumevanja zakramentalnega dela Cerkve ni pravilnega in popolnega pojmovanja ljubezni do bližnjega. Najprej mora biti naša ljubezen do Kristusa, ki po zakramentalnem delu Cerkve izvršuje del našega osebnega odrešenja, trdna in aktivna, potem bomo šele razumeli, zakaj v ljudeh ljubimo Boga. Po veri moramo doživljati sedaj v teku našega zemeljskega življenja delo božje ljubezni za nas; v zakramentalnih dejanjih Cerkve po veri vidimo Kristusova dejanja, zato je za nas Kristus navzoč v vsakem liturgičnem obhajanju. Kristusova navzočnost in njegovo izvrševanje našega odrešenja v svetem bogoslužju je izhodišče in obenem cilj ljubezni do bližnjega.

Izhodišče, ker samo Kristus nam lahko da tako ljubezen, da je božja ali nadnaravna.

Cilj, ker ljubimo z ljubeznijo Kristusa, ki smo ga deležni. Od njega vse prejemamo in k njemu vse vračamo, ker je le on pot k Očetu.

Ljubezen do bližnjega mora biti konkretna, ne abstraktna in romantična. Vodi nas v iste nižine, v katere se je Kristus ponižal s svojim učlovečenjem in odrešilnim delom. V teh nižinah je tudi vsakdo izmed nas. Iz njih nas dviga Kristus k Očetu. Kristus ima v času zemeljskega življenja in v času svojega skrivnostnega življenja v Cerkvi namen vse pripeljati k Očetu. Naša ljubezen mora biti vesoljna. Vključevati mora vse; ako ne vključuje njegovih najmanjših (prim.: Mt 25, 31 - 46), ki so tudi med drugimi rasami in med drugoverci, ni v njej Kristusa; taka ljubezen je k sebi obrnjena, ni v božji službi, marveč v službi človeške ozkosrčnosti in sebičnosti.

Besedo ljubezen prepovršno rabimo. Ima mnogotere pomene, v katerih se mešajo različna in nasprotujoča si opisovanja čustev in volje. Lahko pomeni najpokvarjenejšo strast. Lahko pomeni žrtvujočo se junaštvo. Lahko pomeni božjo dobroto in Boga samega.

Med daritvijo sv. maše se srečamo z najpopolnejšo ljubeznijo.

Prisluhnimo evangelistu Janezu, ki je med zadnjo večerjo slonel na Gospodovih prsih, kako on začne opisovati Gospodovo trpljenje z dogodki velikega četrтка:

- Pred velikonočnim praznikom je Jezus, ker je vedel, da je prišla njegova ura, ko pojde s tega sveta k Očetu, in ker je vzljubil svoje, ki so bili na svetu, svojim skazal ljubezen do konca. -

(Jan 13, 1)

Kaj pomeni "do konca"?

Do konca zemeljskega življenja? To označuje, da smo v zadnji noči pred Gospodovim trpljenjem; v oni zadnji uri, ko je vse poudarjeno in se vse konča z izrazi najvišje iskrenosti, v uri, ko srce božjega Odrešenika razodene svojo globino preprosto slovesno in s popolnim zaupanjem.

Ali pomeni: do konca vsake dojemljive mere, čez mero, do nezasičane meje, ki jo lahko doseže samo Kristusovo srce.

Ali: do popolne predaje sebe, ki jo zahteva prava ljubezen; v prikipevanju dejanj in besed, ki jih je zmožna samo božja ljubezen.

Kakršnokoli razlago damo izrazu "do konca", moramo pomniti, da je ljubezen višek vsega, kar so apostoli doživeli na predvečer Gospodovega trpljenja; poslušajo Gospoda, ki gre v opisovanju ljubezni do skrajnosti: "Nihče nima večje ljubezni, kakor je ta, da kdo da svoje življenje za svoje prijatelje." Apostoli bodo kmalu spoznali, kaj je Gospod menil s temi besedami. Niso bile samo pretirana primera, Jezus je dal svoje življenje za nas. Ljubiti pomeni dajati; dati vse, dati svoje življenje. To je prava pot ljubezni, to je tudi njen cilj*.

Premišlujmo skrivnostni dogodek, ki je zaključil velikonočno večerjo. Sv. Pavel je bil prvi, ki je opisal ta dogodek:

* Te in naslednje misli (o zadnji večerji) so iz papeževga govora na Veliki četrtek 1968

- Gospod je tisto noč, ko je bil izdan, vzel kruh in se zahvalil ter ga razlomil in rekel:

"To je moje telo, ki se za vas daje; to delajte v moj spomin."

Prav tako tudi kelih po večerji govoreč:

"Ta kelih je nova zaveza v moji krvi; to delajte, kolikokrat boste pili, v moj spomin." -

(II Kor 11, 23 - 25)

To je govoril Jezus apostolom večer pred svojo smrtjo. Krvava daritev, ki jo bo daroval na križu za vse človeštvo, je obnovljena, nadaljevana, med nami navzoča z isto Žrtvijo, le na nekrvav način, med vsakim obhajanjem evharistične daritve. Kalvarija je tako zakramentalno med nami, ker ima neskončno vrednost in mora izvršiti v vsakem človeku, kar je bilo dopolnjeno za vse človeštvo na križu, tako, da posameznik s svobodno vero sprejme njene očiščevalne in posvečevalne sadove. To je velik dar Odrešenikove ljubezni; njeno veličino odkrivamo ob premišljevanju izrednega načina ustanovitve nove zaveze, v kateri se nam Kristus vedno daje in v kateri božji služabniki in sveto ljudstvo darujemo Očetu "čisti dar, sveti dar, brezmadežni dar", ki je za nas "sveti Kruh večnega življenja in Kelih večnega življenja".

Nova zaveza med Bogom in nami je sklenjena v Kristusovi krvi.

Nemogoče je pravilno pojmovati Jezusovo resnično daritveno navzočnost v evharističnem obhajanju, dokler sami v dejanju ne spričujemo ljubezni, v kateri se nam Kristus daje.

Sv. Pavel vzklika: "Vzljubil me je in zame dal sam sebe."

(Gal 2, 20)

Dobro nas pozna, misli na nas in nas obdaja ta mogočna, tiha ljubezen, ki ne pozna mirovanja, ki se nam popolnoma daje, ki želi, da jo razumemo, sprejemamo in vračamo. Celotno krščanstvo je tu. Celotna Cerkev in vse, kar je Cerkev, je v krščanski občini, ki je verno zbrana pred oltarjem. Tu je najbolj izpričano, kaj je nova zaveza, kaj je naša sveta vera: Je občestvo božjih otrok v Kristusu, občestvo božjega življenja v našem lastnem življenju. Krščanstvo pomeni biti v Bogu po in v Jezusu Kristusu; višek tega je dosežen v daritvi sv. maše. In Bog je Ljubezen.

Čeprav je razodetje vedno zagrnjeno z besedami in znamenji - to je zakramentalen način -, pusti našo svobodo nedotaknjeno tudi v polnosti srečanja z Bogom, vendar po naši veri zažari v evharistični daritvi v sijaju; tu zaslutimo vzvišeno veličastvo Boga, ki je po učlovečenem božjem Sinu med nami. Tu zažari tudi dostojanstvo človeka v nadzemskem sijaju, ko se mi, ki še prosimo božjega usmiljenja zaradi naših grehov, imenujemo "sveto ljudstvo".

Ako je vera v to skrivnost dejavna, ako stopimo v luč in ljubezen, ki se razlivate v nas, kako moramo ostati trdi, otopeli, prezaposleni s svojo sebičnostjo, brezбриžni? Ljubezen želi ljubezni. "Neljubljena

ljubezen, ljubi odpuščanje" (Dante). Je ogenj, kako ne bi mogli čutiti njegove toplote? Kako je mogoče, da je ne skušamo na kak način vračati?!

Tudi za to, da lahko vračamo, je preskrbel Gospod na večer pred svojo smrtjo. Dal je pretresljiv nauk o ljubezni in ponižnosti, ko je svojim učencem noge umil. Isti Kristus je navzoč v svoji Cerkvi, ki varuje njegove besede in ima v sebi njegovo moč, njegov zgled, njegovo večno obljubo. Kaj bi nam povedal Gospod, kak pouk bi združil z velikonočno skrivnostjo, s katero je navzoč v vsaki daritvi sv. maše? V miru in samoti svojega srca lahko sprejmemo njegove besede:

"Novo zapoved vam dam: Ljubite se med seboj! Kakor sem jaz vas ljubil, se tudi vi med seboj ljubite." (Jan 13, 34)

Gospod ponovno in ponovno govori o ljubezni. Prejeli smo njegovo ljubezen in sedaj mora iti ljubezen iz nas. Iti mora do soljudi, do občestva, ki je združeno okoli Kristusa in v Kristusu. Fizična, zunanja in priložnostna navzočnost pri obhajanju evharistične daritve mora postati duhovna združitev, resnična, tranja in rodovitna. V Kristusu smo občestvo - družina. Tako se gradi Cerkev, tako se gradi Kristusovo skrivnostno telo, tako raste kraljestvo božje v nas in na svetu. Ta vedno svež tok ljubezni nas mora narediti iz tujcev brate in sestre, iz sovražnikov prijatelje. Zavedamo se, da še nikoli nismo dovolj ljubili, da je pričevanje naše krščanske ljubezni še na začetnih stopnjah. Zavedamo se, da zapoved ljubezni vsebuje v sebi možnosti, ki jih ne more doseči ne človekoljubnost in ne socialno udejstvovanje. Ljubezen med nami je še skrčena in omejena z mejami navad, koristi, sebičnosti, iskanja priznanja; te meje je treba razširiti tako, da jih več ne bo. Spodbujati in svariti nas morajo besede, ki prihajajo iz Jezusovega srca:

"Po tem vas bodo spoznali, da ste moji učenci, ako boste imeli ljubezen med seboj." (Jan 13, 35)

V to razmišljanje moramo vključiti tudi ljubezen med možem in ženo. Njuna ljubezen je zapečaten z zakramentom sv. zakona. Apostol Pavel primerja zvezo in ljubezen med možem in ženo z zvezo in ljubeznijo med Kristusom in Cerkvijo (prim.: Ef 5, 22 - 33). Škoda je, da o tem nauku redkokdaj slišimo kako pridigo.

"Ta skrivnost je velika; jaz pa pravim: v Kristusu in Cerkvi."

Krščanskega zakona ne moremo popolno razumeti brez poznanja razmerja med Kristusom in Cerkvijo. Kristus je zgled in vir zakonske ljubezni, zakaj za krščanska zakonca so namenjene besede iz omenjega petega poglavja pisma Efežanom: "udje njegovega (Kristusovega) telesa smo". V luči tega nauka lahko razumemo, da je zakonska ljubezen sveta.

Že nekaj let se veliko piše in govori o zakonu. Največji problem pritem je: katoličani in umetno omejevanje otrok. Ko je papež izjavil, da vežejo zakonce tradicionalni cerkveni nauki, ki v vesti prepovedujejo rabo umetnih sredstev za preprečevanje možnosti spočetja, so nekatere skupine duhovnikov in laikov protestirale proti odločitvi vrhovnega poglavarja Cerkve. Nekatere je to precej zbegalo. Vpraševali so: Koga naj pa poslušamo? Kdo ima prav? Odgovor je enostaven: poslušati smo dolžni samo učiteljsko oblast v Cerkvi, tj. papeža in škofo, ki so v edinosti z njim.

Problemi modernega zakona se ne začnejo pri številu otrok. So še drugi, morda važnejši problemi, ki razjedajo sedaj tudi krščanske zakone. Nastajajo iz razmerja med možem in ženo. Tu je jedro vprašanja. V ljubezni med možem in ženo ne moremo omalovaževati zakonskega dejanja, saj je v njem najbolj uresničen nauk, da sta mož in žena eno. Z besedami, da sta eno, pa ni mišljeno samo telesno združenje. Več kot fizična ali telesna združitev je duhovna povezanost med njima. Ako te ni, se lahko zgodi, da je prav vprašanje telesne združitve vzrok needinosti med možem in ženo. Vse, kar je v zakonu telesnega, mora imeti vedno duhovno podlago; v krščanskem zakonu pa tudi nadnaravno podlago, zakaj zakon je zakrament; ako je v njem uresničena duhovna in nadnaravna osnova, je zakonsko dejanje sveto.

Zdi se, da največ problemov med možem in ženo nastaja, ker dovolj ne upoštevata, da morata biti najprej duhovno eno, zakaj le tako njuna zakonska ljubezen doseže svoj višek v telesni združitvi.

Tu ne mislim ugotavljati vzroke tega problema, ker so številni in različni. (V razgovoru boste lahko izrazili svoje misli in stavili vprašanja.) Omenim naj samo najbolj splošen primer, ki ga verjetno sami poznate in morda tudi doživljate. Mož čez dan dela. Zvečer pride utrujen domov. Potreben je počitka. Žena je morda ves dan sama v delu za družino. Tudi če ima kako zaposlitev izven doma, potrebuje razgovora z možem. Mož in žena morata govoriti. Ali dobita priliko za razgovor? Med njima so vprašanja medsebojnega razmerja in odgovornosti za otroke. Razgovori o teh zadevah so zelo važni. Ako jih ni, se zrahlja in ohladi razmerje med njima in neredki so slučaji, ko med možem in ženo ni niti tistega razmerja, ki ga zahteva ljubezen do slehernega človeka; zakonska ljubezen je pa več kot ljubezen do bližnjega. Dogaja se, da je med možem in ženo tako razmerje, da so kršene osnovne pravice človeške osebe in svoboda vesti. Tako razmerje ne more opravičiti kaka slabost, napaka in tudi ne greh zakonskega druga.

Poudariti je treba, da odgovornosti, ki jih nalaga krščanska ljubezen, ne spolnimo, ako se varujemo samo grehov proti ljubezni.

Sv. Pavel je ljubezen opisal: "Ljubezen je potrpljiva, je dobrotljiva; ljubezen ni nevoščljiva, se ne ponaša, se ne napihuje; ni prešerna, ne išče svojega, se ne da razdražiti, ne misli hudega; se ne veseli krivice, veseli se pa resnice, vse opraviči, vse veruje, vse upa, vse prenaša" (1 Kor 13, 4 - 7).

"Bog je ljubezen in, kdor ostane v ljubezni, ostane v Bogu in Bog ostane v njem." (1 Jan 4, 16)

V Gospodovi šoli

"V Kristusovi Cerkvi ljudje najdejo Boga; seveda so še poklicani, da vedno popolneje raziskujejo njegovo neskončno skrivnost. V našem nenehanem iskanju uživamo gotovost onih, ki so doma in poznajo Gospodarja hiše."

Iz skupnega pastirskega pisma ameriških škofov. Nov. 1967

V Cerkvi dobimo vse, kar je potrebno za našo vero in zveličanje. Zaradi tega si pa ne smemo predstavljati, da ima Cerkev odgovor na vsa vprašanja, ki mučijo in vznemirjajo človeka. Ameriški škofi so na svojem pomladanskem sestanku v St. Louisu od 23. do 25. aprila 1967 izjavili, da nimajo odgovorov na vsa vprašanja.

To prav dobro doživljamo vsi. Tudi Cerkev, ki ji je Kristus izročil učiteljsko oblast, nam ne more dati takih odgovorov, da nam bo pojasnjeno vse, kar nas muči in želimo vedeti v svoj notranji mir.

Mir, ki ga Kristus daje, je v zaupanju in predanosti njegovemu načinu dela našega odrešenja. V vsem delu Boga za človeka je tako, da je človek poklican k sodelovanju za izvajanje božjih načrtov.

Jezus je dejal: "Jaz sem luč sveta. Kdor gre za menoj, ne bo hodil v temi, marveč bo imel luč življenja" (Jan 8, 12). Kar je za vidni svet sonce, to je Kristus za človeštvo v nravnem redu. Razodel je človeštvu globoke resnice o Bogu in vse, kar je potrebno, da bomo deležni njegovega odrešenja. Zato sv. Pavel vzpodbudno moli za vernike: "Naj vam Bog našega Gospoda Jezusa Kristusa, Oče veličastva, da duha modrosti in razodetja, da bi spoznali, in vašemu srcu razsvetljene oči, da bi vedeli, kakšno je upanje, v katero vas je poklical, kakšno bogastvo veličastne njegove dediščine pri svetih in kako neizmerna velikost njegove moči do nas vernikov, kakšno je delo silne njegove moči, ki ga je storil v Kristusu..." (Ef 1, 17 - 20).

Simon iz Cirene pomaga Jezusu križ nositi
France Gorše

V luči, ki prihaja od Jezusovih naukov in njegovega dela za nas, bi morali presoјati vse težave, ki so posledica težavnih in nerešenih vprašanj, ki danes mučijo človeštvo. Tudi pri zemeljskih zadevah se učenci Gospodovi ne smejo oddaljiti od luči, ki prihaja od Kristusa, saj je Oče veličastva "njega kot glavo čez vse dal Cerkvi, ki je njegovo telo, polnost njega, ki vse v vsem napolnjuje" (Ef 1, 22 in 23).

Jezus Kristus je pogostokrat izjavil, da je prišel na svet, da izpolni voljo svojega Očeta. V vsem je podrejen Očetu. V času svojega javnega delovanja moli k Očetu. Učenci so ga videli, kako je molil. Molitev božjega Sina je morala biti nekaj veličastnega; na učence je naredila tak vtis, da ga je eden izmed njih prosil: "Gospod, uči nas moliti!" (Lk 11, 2) - Preden je poklical mrtvega Lazarja nazaj k življenju, je molil. Sv. Janez to opisuje tako:

- Jezus je povzdignil oči kvišku in rekel: "Oče, zahvalim te, da si me uslišal. Jaz sem vedel, da me vselej uslišiš, toda zaradi okoli stoječega ljudstva sem rekel, da bi verovali, da si me ti poslal." -

(Jan 11, 42)

Jezus je obljubil:

"Resnično, resnično, povem vam: Ako boste Očeta kaj prosili v mojem imenu, vam bo dal" (Jan 16, 23).

Iz svojihkušenj vemo, da vse naše molitve niso uslišane, vsaj ne tako kot biradi. O tem imamo razne razlage. Iz evangelijev vemo, da je Jezus uslišal vsako prošnjo, ako je imel prosilec trdno vero. Gospod v svoji obljubi ne omeji uslišanje molitev v njegovem imenu samo na zadeve božjega kraljestva. Pravi: Ako boste kaj prosili... Kaj naj potem rečemo o onih naših molitvah, ki se nam zdijo neuslišane? - Verujemo v resničnost Kristusovih obljub in besed. Toda vemo, da so v sv. veri skrivnosti, ki jih ne razumemo; vanje verujemo; so pa tudi stvari, ki jih ne razumemo, ker nismo o njih zadostno poučeni. Toda o tem ne bomo sedaj razmišljali. Spomnimo se samo, kaj pomeni skrivnost v Gospodovem zemeljskem življenju in v njegovem mističnem življenju v Cerkvi. Skrivnost pomeni veliko tajnost božjega načrta za naše odrešenje:

"Oznanjamo v tajnosti skrito modrost božjo, ki jo je Bog pred veki naprej določil v naše poveličanje" (1 Kor 2, 7). Ta skrivnost je Kristusov križ.

Jezus je dejal v molitvi pred Lazarjevim grobom, da Oče usliši vsako njegovo molitev. Zdi se nam pa, da ena Gospodova molitev ni bila uslišana. V vrtu Getzemani je molil na večer pred svojo smrtjo: "Moj Oče, ako je mogoče, naj gre ta kelih mimo mene; vendar ne, kakor jaz hočem, ampak kakor ti" (Mt 26, 39).

Oče vedno usliši naše molitve. Kadar molimo, molimo vedno v Jezusovem imenu, naj bo naša molitev javna ali zasebna. V vsaki naši molitvi je navzoč Kristus s svojo močjo: brez njegove pomoči ne moremo moliti. To vemo iz prilike o vinski trti in mladikah, s katero je Gospod pojasnil svoje besede: Brez mene ne morete ničesar storiti.

Molimo v Kristusovem imenu. Kristusu moramo postajati vedno bolj podobni. Molitve, ki se nam zdijo neuslišane, nas pripravljajo za posnemanje Kristusa v njegovem trpljenju. Skrivnost Kristusovega križa mora biti uresničena tudi v našem življenju. Krščanstvo je vera križa ali trpljenja. V konstituciji "Veselje in upanje", ki jo je konciln naslovil na vse ljudi, je podobnost krščanskega človeka Kristusu opisana tako:

- Upodobljen po Sinu, ki je prvorojenec med mnogimi brati, prejme krščanski človek "prvine Duha (Rim 8, 23), ki ga usposablja za spolnjevanje nove postave ljubezni. Po tem Duhu, ki je "ara za našo dediščino" (Ef 1, 14), je ves človek notranje prenovljen, prav do "odrešenja telesa" (Rim 8, 23): "Če prebiva v vas Duh njega, ki je od mrtvih obudil Jezusa, bo on, ki je Jezusa Kristusa obudil od mrtvih, tudi vaša umrljiva telesa oživil po svojem Duhu, ki v vas prebiva" (Rim 8, 11). Gotovo kristjana bremeni nujnost in dolžnost, da se za ceno mnogih bridkosti bojuje zoper zlo in da pretrpi tudi smrt; toda pridružen velikonočni skrivnosti bo šel, potem ko je bil upodobljen po po Kristusu v njegovi smrti, okrepljen z upanjem, vstajenju naproti. -

Tako koncil predstavi krščanskega človeka nekristjanom in nevernim. Je pa vprašanje, koliko je katoličanov, ki tako pojmujejo svoj krščanski poklic. Ali vsi verniki dobro vedo, kako smo deležni odrešenja? Ali si pod odrešenjem ne predstavljajo samo odpuščanje grehov? Učenec Kristusov mora poznati odrešenje v celoti: odpuščanje grehov in posvečenje človeka, ki je Kristusa deležen (prim.: Hebr 3, 14). Poklicani smo, posebno po zakramentu sv. birme, da s svojim zgledom spričujemo vero v Kristusa; to pomeni, vero v delo, kiga Kristus vrši v nas.

Kot učenci Kristusovi moramo biti vedno v Gospodovi šoli. Zato poslušamo božjo besedo (glej poglavje Božja beseda na strani 63!). V skrbi in delu za svoje osebno odrešenje moramo napredovati v Kristusovem duhu in ljubezni do vseh ljudi. Doprinašati moramo svoj delež za razširjenje božjega kraljestva na zemlji. Sprejeti moramo Kristusa kot Odrešenika vseh ljudi. Ako smo res Kristusovi, čutimo odgovornost do vseh ljudi, posebno pa do tistih, ki so kakorkoli pod našim vplivom.

Vedno moramo biti v Gospodovi šoli. Gospoda in njegov nauk moramo napredujoče spoznavati. Naše misli morajo postajati vedno bolj podobne Kristusovim, da nam bo Kristus ob srečanju po smrti blizu v tem pomenu, da bo spolnjen do neskončnosti, kar sedaj vemo o njem nepopolno. Brez tega napredka smo v nevarnosti, da bomo Kristusa po smrti spoznali drugačnega kot smo si ga predstavljali v življenju.

Napredovati moramo "do mere polne starosti Kristusove, da ne bomo več nedoletni otroci, omahljivi, da nas ne bo vsak veter nauka zanašal, kadar ljudje varajo in zavajajo v zmoto, marveč bomo ostali v resnici in bomo v ljubezni v vsem rasli k njemu, ki je glava, Kristus; iz njega prejema vse telo rast, ko se zlaga in sestavlja z vsakršno vezjo medsebojne pomoči, po delovanju, kakršno je primerno vsakemu poedinemu udu, in tako samo sebe zida v ljubezni" (Ef 4, 13 - 16).

Trpljenje

Kdo izmed nas ni videl trpečih, kdo ni sam doživel trpljenja, telesnega ali duševnega?

Do trpečih imamo usmiljenje. Ob srečanju s trpljenjem postaja veren človek še bolj usmiljen in plemenit. Tudi njegovo razmerje do Kristusa, ki ga je deležen, postaja trdnejše, ako v trpečem človeku vidi Jezusa. Ena izmed najbolj plemenitih potez človeške narave je pripravljenost pomagati trpečim. Dvigniti se mora še višje kot do sočutja in pripravljenosti pomagati trpečim, sicer lahko zdvomimo nad božjo dobroto zaradi obilnosti trpljenja, ki je nad človeškimi otroci. Trpljenje moramo presoјati v luči Kristusovega nauka in njegove ljubezni, da bomo spoštovali trpeče in da bo naše usmiljenje do njih krščansko.

Krščanski nauk o trpljenju je zelo obširen. Vse človeško življenje je obdano s trpljenjem. Trpljenje prepaja zgodovino odrešenja; je združeno s posnemanjem Kristusa. Biti deležen Kristusa pomeni tudi soudeleževati se njegovega trpljenja. Kristus, ki je navzoč v Cerkvi, je poveličan v nebesih, a mi, ki smo njegovi udje, smo še na onem delu poti, ki jo je Gospod prehodil predno je vzdihnil: "Dopolnjeno je." Pot, ki vodi do cilja, nam je pridobljena s trpljenjem in smrtjo našega Gospoda; zato je združena s trpljenjem.

Ako bi lahko v tem trenutku pogledali po vsem svetu, na katerem je spor med dobrim in zlom zaznamovan s trpljenjem, in bi hoteli raziskovati ta svet, potopljen v trpljenje, bi lahko razmišljali o položaju, ki ga ima kristjan v Cerkvi.

Cerkev je mistično telo Kristusovo. Vsak vernik je včlanjen v nadnaravno občestvo, v katerem nihče ni prezrt, nihče pozabljen, nihče brez pomena in koristi. Vsakdo je poklican, da dovrši, česar nihče drugi ne more dovršiti. Vsakdo ima svoj lasten poklic, ki je popolnoma svojski, a obenem soodgovarja s poklici ostalih udov. Vsi pijejo iz istega studenca Življenja, vsi so združeni z Glavo, ki izliva svojega poživljajočega Duha v celotno telo kristjanov, a vsakdo ima določen delež, ki ga lahko samo on doprinese v celotno rast Cerkve.

Vsak ud tega nadnaravnega občestva je podoben Kristusu; na poseben način mu je podoben v svojem trpljenju. Že to je tolažilna resnica za trpeče. Nihče ne trpi sam, nihče ne trpi brez koristi. Da, trpeči ima poseben naslov za večje soudeleženje v občestvu s Kristusom. Na to nas opominja koncil, ko pravi, da v trpečem Kristusova podoba najpopolneje odseva (Luč narodov, 8). Kristus istoveti sebe z najmanjšimi brati, tj. s trpečimi (prim.: Mt 25, 31 - 46). Kdor trpi, postane na edinstven način podoben Odrešeniku.

Veronika poda Jezusu potni prt - *France Gorše*

Še več! Kdor trpi s Kristusom, sodeluje z Odrešenikom kot je v svojem trpljenju zapisal sv. Pavel: "Na svojem mesu dopolnjujem, kar nedostaja bridkostim Kristusovim, za njegovo telo, ki je Cerkev" (Kol 1, 24). Trpeč človek ni nekoristno, negativno breme človeške in duhovne družbe, kateri pripada. Je aktiven član; je nekdo, ki trpi za druge, kot je Kristus trpel za vse ljudi.

Potrebna sta pa dva pogoja, da si trpeči pridobi to visoko vrednoto: vdan sprejem trpljenje in darovanje.

Vdano sprejme trpljenje iz božje očetovske roke, čeprav se človeška narava upira. Veruje, da mu vdanost v božjo voljo prinaša več blagoslova kot je teža njegovega trpljenja. To je čudovit vidik trpljenja učenca Gospodovega. Njemu daruje svoje trpljenje. To darovanje je največje dejanje ljubezni, ljubezen, v kateri je trpeči ves predan Kristusu, ker veruje, da sedaj Gospod v njem trpi v rešenje ljudi.

V premišljevanju nikoli ne moremo spoznati vseh blagoslovov, ki jih trpljenje prinaša trpečemu in drugim. Resnica, da smo odrešeni s trpljenjem našega Gospoda Jezusa Kristusa, odseva v vsem krščanskem življenju. Krščanski vidiki življenja so visoko nad naturalističnim pojmovanjem življenja. Veran človek se lahko povzpne do teh vzvišenih vidikov, ker je poklican, da stopi v luč, ki žari iz Kristusovega zgleda in nauka. Tudi v trpljenju je krščanstvo veselo oznanilo, ki daje trpečim ne le tolažbo, marveč tudi radost. Krščanski nauk o trpljenju smo sposobni sprejeti v isti meri, katero smo dosegli v

življenju s Kristusom. Sledimo Njemu, ki nam govori o križu, o odmiranju sebi in temu svetu, o žrtvovanju za bližnjega, o ozkih vratih in strmi poti, ki vodi v življenje.

Gospod nas vabi in nam ponuja radost v trpljenju:

- Pridite k meni vsi, ki se trudite in ste obteženi, in jaz vas bom poživil. Vzemite moj jarem nase in učite se od mene, ker sem krotak in iz srca ponižen, in našli boste mir svojim dušam. Zakaj moj jarem je sladak in moje breme je lahko. - (Mt 11, 28 -30)

Marija

Na starodavni baziliki sv. Petra v Rimu je bil napis:

BREZ MATERE V NEBESIH, BREZ OČETA NA ZEMLJI. To je večni Sin Boga Očeta in na zemlji Sin Marije; eden v božji osebi Besede, ki je pridružil svojemu božanstvu človečanstvo - Sin večnega Očeta - Jezus Kristus; naš Odrešenik, naš Učitelj, naš Brat, Veliki Duhovnik, Srednik med nebese in zemljo, središče zgodovine in veseljstva.

Vera v učlovečenje Besede nam narekuje te naslove. Kar verujemo o učlovečenju Besedi, presega vse možnosti našega razuma. Prav to nas sili k premišljevanju.

Središče vsega je Kristus; vse je osvetljeno z njim.

Največje v skrivnosti Kristusa je, da je Bog postal človek. Skrivnost učlovečenja ima velike blagodejne posledice v nas, ne samo slučajno, marveč bistveno. Naša sreča na tem svetu in blaženost v nebesih sta odvisni od te skrivnosti. Ves človeški rod, posebno pa kristjani smo pod vplivom učlovečenja.

Bog postane človek pomeni upostavitev novega reda na svetu; to je nova zaveza med nebese in zemljo.

Vse, kar je Jezus vršil v svojem zemeljskem življenju in kar sedaj vrši po svoji Cerkvi je nadaljevanje učlovečenja.

Naš Gospod pride na ta svet, med nas, majhen in ubog, postane eden izmed nas sredi vsega dogajanja na svetu. Z vsemi ljudmi skozi vso zgodovino človeškega rodu, z onimi, ki so bili pred njim in so bili ter bodo še za njim, deli usodo bridkosti in radosti človeškega življenja. V učlovečenju je povišan ves človeški rod, zakaj ena izmed človeških otrok je bila izbrana za njegovo mater.

11. oktobra obhajamo praznik njegove Matere, breznadežne Device Marije - praznik Marijinega božjega materinstva. Vpeljal ga je Pij XI. ob 15. stoletnici ekumenskega koncila v Efezu, ko je bil Mariji priznan in proglašen naslov Matere božje - Bogorodice.

Mati sreča Sina - *France Gorše*

Cerkev poveljuje Marijo v njenem materinstvu, zakaj začelo se je v trenutku, ko je Marija na angelovo oznanjenje o učlovečenju božjega Sina, ki mu bo ona mati, dala svoj pristanek. V tem trenutku, ki je važen za ves človeški rod, je "Sveti Duh prišel nad njo in moč Najvišjega jo je obsenčila" (Lk 1, 35) in Marija je postala mati Jezusova in s tem tudi mati Cerkve, mati skrivnostnega Kristusa, naša duhovna mati.

Izredno češčenje Marije v Cerkvi je tesno v zvezi s skrivnostjo učlovečenja in odrešenja. Zato Marije ne moremo ločiti od Jezusa in njegovega dela za nas.

Najsvetejša Devica in božja Mati Marija mora imeti posebno mesto v izpovedovanju naše vere, mesto, ki ga je prejela po božjem načrtu za naše odrešenje. To ni mesto, na katerem bi tekmovala s Kristusom (tako misel povzročajo oni, ki jim je Marija v pobožnosti več kot Kristus); njeno mesto, njen položaj, njeno poslanstvo je popolnoma odvisno od Kristusa, mesto, ki je čudovito pridruženo Kristusovemu poslanstvu. Zelo je proti duhu, ki ga izraža Marija v svojem sodelovanju z Jezusom, ako menimo, da nas Marija bolj razume kot učlovečeni Bog - Jezus Kristus. Kdor bi hotel tako proslavljati Marijo, bi se oddaljil od božje modrosti in vsemogočne dobrotne ljubezni Boga, od katerega vse izhaja; tudi Marija je delo in dar Boga človeškemu rodu, dar, ki je bistveno združen z največjim darom, kar smo jih kdaj prejeli, z darom, ki ga je sam Jezus izrazil z besedami:

"Bog je svet tako ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina, da bi se nihče, kdor vanj veruje, ne pogubil, ampak imel večno življenje!"
(Jan 3, 16)

Cerkev je Kristus med nami. Marija nas vodi h Kristusu. Ne samo h Kristusu, ki ga bomo srečali po smrti, marveč v prvi vrsti h Kristusu, ki je sedaj med nami in z nami. To je Kristus v svoji Cerkvi.

Cerkev, varuhinja božjega razodetja, v kateri Veliki Duhovnik Jezus Kristus vrši sredništvo med nami in Bogom, v moči svojega poslanstva bdi nad svojimi udi in jih poučuje, da vidijo v Mariji to, kar ji je Bog dal in je ona s svojo zvestobo ohranila in pomnožila, zakaj zvesta vsem božjim darovom je dosegla, da so ti darovi postali popolnoma njeni. Prav v tem nam je Marija vzor. Nobenega božjega daru, nobene milosti si ne moremo sami zaslužiti, a božja volja je, da jih kot svobodna in razumna bitja sprejmemo tako, da lahko rečemo, da do naši in lahko iz njih nadnaravno rastemo ali drugače rečeno: si pridobivamo zasluženje. Cerkev nas vzgaja po svoji učeniški službi h pravi pobožnosti do Marije. To je ona vdanost duhovni materi, ki nas vodi k svojemu božjemu Sinu, ki po zakramentalnem delu Cerkve izvršuje delo našega odrešenja.

Marijino sredništvo je prav po njeni zvestobi popolnoma podrejeno edinemu sredništvu med Bogom in ljudmi in med ljudmi in Bogom; to je sredništvo Jezusa Kristusa - Velikega Duhovnika za vedno... Sredništvo dobre in mogočne Matere je trajno ob studencu milosti, ki je Jezus Kristus; On je studenec ali vir, iz katerega tečejo potoki žive vode v večno življenje.

Pomnožimo svoje zaupanje do Marije, ko jo častimo kot svojo duhovno mater; verujmo trdno, da je Marija naša duhovna mati samo zato, ker smo po njej prejeli Odrešenika.

39. MEDNARODNI EVHARISTIČNI KONGRES

EVHARISTIJA - VEZ EDINOSTI

Važen dogodek za krščanski svet in vse človeštvo v letu 1968 je bil 39. mednarodni evharistični kongres v Bogoti, glavnem mestu Kolumbije; vršil se je od 18. do 25. avgusta. Spored je bil ta:

18. avgusta, Nedelja: SLOVESEN ZAČETEK
19. avgusta, Ponedeljek: DAN EKUMENIZMA
20. avgusta, Torek: DAN KRSTA, BIRME IN PRVEGA SV. OBHAJILA
21. avgusta, Sreda: DAN ZAKRAMENTA SV. POKORE
22. avgusta, Četrtek: DAN MAŠNIŠKEGA POSVEČENJA - PAPEŽEV PRIHOD IN NJEGOVO SREČANJE Z DUHOVNIKI
23. avgusta, Petek: DAN RAZVOJA IN NAPREDKA NA PODLAGI OKROŽNICE PAVLA VI. O „RAZVOJU NARODOV“. PAPEŽEVO SREČANJE S KMETI.
24. avgusta, Sobota: DAN ZAKRAMENTA SV. ZAKONA IN DAN REDOVNIŠTVA. PAPEŽEVO SREČANJE Z DELAVCI, NAGOVOR ŠKOFOM IN NJEGOV ODHOV.
25. avgusta, Nedelja: ZAKLJUČNO BOGOSLUŽJE IN EVHARISTIČNA PROCESIJA.

V petek 23. avgusta je papež med mašo na „Evharističnem polju“ govoril o načelih za gradnjo nove družbe. Navzoča je bila velika množica vernikov. Tu objavljamo prevod papeževga govora.

Papežev govor na “dan razvoja”

Danes je naša beseda preprosta. Predpostavlja, da smo vsi, ki smo tukaj navzoči, skupno z onimi, ki od daleč poslušajo naš glas, trdno prepričani o resnici, da opišemo ta kongres pod naslovom, ki je dan evharistični skrivnosti: vez edinosti. To izražanje je poskus prodreti v namene Gospoda, ki je hotel ob ustanovitvi tega zakramenta združiti svoje božje življenje z našim na tako iskren in ljubeč način, da nam je dal samega sebe kot hrano in nas tako naredil osebno udeležene v svoji odrešilni daritvi, daritvi, ki je predstavljena in nadaljevana v evharističnem zakramentu.

To je predpostavka, to je razumevanje, o katerem moramo biti vsi prepričani.

Zato pa vam sedaj, ko obhajamo to sveto daritev v vaši sredini, z vami in za vas, hočemo povedati le eno: v imenu Kristusovem in pod silo njegove ljubezni postanite vsi in sleherni izmed vas pospeševalci njegove ljubezni.

Pustite se napolniti v iskrenosti svoje notranjosti z njegovo ljubeznijo; in potem se trudite, da bo ta ljubezen kipela in se idealno širila v vesoljni krog človeštva v območju vaše lastne družine in vaših socialnih odnosov.

Naj iskra ljubezni vžgana v vsakem srcu postane plamteč ogenj v okolju skupnosti našega življenja. Naredite Kristusovo ljubezen za počelo moralne obnove in socialnega

prerojenja Latinske Amerike do središča, iz katerega smo tudi mi prišli z namenom, da vžgemo ogenj ljubezni; zakaj ljubezen združuje z najvišjim virom našega odrešenja in izvršuje preoblikovanje človeške družbe, ki je v silni potrebi, da premaga ločitve in spore, v eno družino bratov. Ljubezen je počelo. Ljubezen je sila. Ljubezen je sredstvo. Ljubezen je skrivnost uspeha. Ljubezen je zadeva, ki je vredna delovanja in bojev. Ljubezen mora biti vez, ki bo spremenila nevedne, neoblikovane, neredne, trpeče in včasih izprevržene mase v novo ljudstvo, živo ljudstvo, dejavno ljudstvo, združeno ljudstvo, močno ljudstvo, zavedno, prospevajoče in srečno ljudstvo. Ljubezen - recimo Kristusova ljubezen, njegova skrivnostna božja in človeška ljubezen. Zatorej ljubezen Boga, posebna in vzvišena ljubezen do ljudi, luč in vir človeške ljubezni.

Ne bomo zavljalevali tega razpravljanja, razen kolikor je potrebno, da spregovorimo številnim vrstam zastopnikov, ki sestavljajo ta zbor, nekaj besed v odgovor ugovoru, ki lahko nastane v mislih slehernega: Je ljubezen dovolj? je ljubezen dovolj, da dvigne svet, da premaga brezštevilne in različne težave, ki se zoperstavljajo preoblikujočemu in preroditvenemu razvoju družbe, kot nam jih sedaj predstavljajo zgodovina, etnografija, gospodarstvo in politika in organiziranje javnega življenja? Vpričo modernega mita časne uspešnosti smo gotovi, da ljubezen ni prevara, ni blaznost.

Odgovoriti moramo: da in ne. Da, ljubezen je potrebna in zadostna kot poganjajoča sila novega obnovitvenega pojava nepopolnega sveta, v katerem živimo. Ne, ljubezen ni zadosti in ostane čisto teoretična, v besedah in v čustvih (prim.: Mt 7, 21), ako ji ne sledijo druge kreposti in drugi sočinitelji, da jo naredijo praktično, dejansko in delujočo dejavnost, ki je navdihnjena in podprta z ljubeznijo na različno opredeljenem področju človeških in časnih stvarnosti.

Dobro se zavedamo, da so te stvarnosti v Latinski Ameriki v tem trenutku, ko je papež prvikrat na obisku tega kontinenta, v položaju globoke krize, resnično zgodovinske krize, ki vključujejo mnoge, premnoge vidike, kateri prinašajo hude skrbi.

Ali papež more pozabiti na to muko? Gotovo, eden izmed namenov njegovega potovanja bi bil v bistvu pomanjkljiv, ako bi začel pot nazaj v Rim brez poglobitve v središče problema, ki povzroča toliko nemira?

Mnogi, posebno mlajši, vztrajajo pri nujni potrebi spremembe družbenih zgradb, zgradb, ki - tako pravijo - ne dopuščajo dosego stvarnih pogojev pravičnosti za posameznike in za skupnost; in nekateri sklepajo, da je možno bistveni problem Latinske Amerike rešiti samo s silo.

Z isto iskrenostjo, v kateri priznamo, da take teorije in izvajanje pogosto najdejo svoj zadnji nagib v plemenitih pobudah pravičnosti in vzajemnosti, moramo tudi reči in znova potrditi, da nasilje ni skladno z evangelijem, da ni krščansko; in da bi bile nagle in nasilne spremembe zgradb varljive, same po sebi neuspešne in gotovo ne bi bile skladne z dostojanstvom ljudstva; zakaj njihovo dostojanstvo zahteva, da so potrebne spremembe uresničene od znotraj, z drugimi besedami, po prikladni vzbuditvi zavesti, zadostni pripravi in da resnično soudeleženo vseh ni zagotovljeno zaradi nevednosti in včasih nečloveških življenjskih pogojev.

Skladno s tem pa je z našega vidika temeljni kamen osnovnega problema Latinske Amerike, v dvojnem, istočasnem, soglasnem in vzajemno koristnem prizadevanju za prehod od začetega ne kar enostavno k reformi družbenih zgradb, marveč k postopni reformi, ki se ji lahko vsi prilagodijo. Taka reforma pa mora biti vsekakor uresničena in rekli bi, da je zahtevana - kot veliko in potrpežljivo delo usmirjeno k napredujočemu zboljšanju „na način, ki je človeški“, večine onih, ki sedaj živijo v Latinski Ameriki.

V soboto 24. avgusta je papež maševal pred ogromno množico (na prostem) v fari sv. Cecilije v predmestju Bogote. Po maši je imel preprost zajtrk.

Pomagati slehernemu priti do zavesti svojega lastnega dostojanstva, razviti svojo lastno osebnost v skupnosti, katere član je, biti zavedna oseba pravic in dolžnosti, biti v svobodi močan element gospodarskega, državljanskega in moralnega napredka v družbi, ki ji pripada; to je veliko podvzetje, ki ima prednost pred drugimi. Dokler to podvzetje ni dovršeno, bi bila vsaka hitra sprememba v družbenih zgradbah prazen, začasen in zelo nevaren podvig.

V konkretni obliki, kakor dobro veste, je vsaka aktivnost primerna naprednemu in celotnemu podvigu človeka in njegovi vključitvi v skupnost; učiti brati in pisati, nuditi osnovno izobrazbo, trajno izobraževanje, poklicno oblikovanje, oblikovanje državljanske in politične zavesti, načrtno organiziranje materialnih potreb, ki so bistvene za normalni razvoj osebnega in skupnega življenja v moderni dobi.

Smemo upati, da bo težak problem razmotrivan in natanko razumevan tudi v luči skrivnosti ljubezni, ki jo obhajamo; in od iste skrivnosti boste, dragi otroci Latinske Amerike, spoznali, kako zbirati moč, ki je potrebna in je uspešna, da bo lahko vsak dal nujen delež, ki ga mora doprinesti k njegovi rešitvi. Da! Papež upa. Papež ima zaupanje v vas.

Od naše strani želimo potrditi svojo obljubo, tu pred vami, postavni predstavniki vseh družbenih razredov Latinske Amerike. Nadaljevali bomo z obnovljeno močjo in z uporabo vseh možnih sredstev naše prizadevanje za uresničenje ciljev, ki smo jih omenili, ciljev, ki smo jih že proglasili svetu z našo okrožnico „Napredek narodov“.

Sedaj bomo spregovorili posebno besedo, najprej vam študentom, šolnikom in izobraženim ljudem: vaša ljubezen mora biti najprej v mišljenju in mora žejati za ponižnostjo in pogumom resnice. Posebno morate osvoboditi sebe in naš celoten intelektualni svet

od nedelavne navezanosti na vsakdanjost, na masovno kulturo, na ideologije, ki jih dela navada in propaganda lahke in domišljave; vi morate najti resnico, ki ima edina pravico vezati naše mišljenje, svobodo delovati kot ljudje in kristjani (prim.: Jan 8, 32). Vi morate biti prvi apostoli resnice.

Nadalje bomo povedali vam delavci, kar se nam zdi, da je način, po katerem se mora razvijati ljubezen, hranjena z vero v občestvo s Kristusom; pot, ki vas privede do srečanja z vašimi tovariši v trudu in upanju; ta pot je zveza, ali z drugo besedo, združenje, ne le kot organizacijska zgradba, tudi ne kot orodje skupne podreditve despotizmu malostevilnih nespornih voditeljev, marveč kot šola socialne zavesti, kot izpovedovanje vzajemnosti, bratstva, brambe skupnih koristi in posvečenosti skupnim dolžnostim. Vaša ljubezen mora torej imeti svojo lastno moč, moč števil, moč družbene razgibanosti; ne prevratna sila revolucije in nasilja, temveč taka, ki gradi iz bolj človeškega reda, v katerem bo vaše postavno prizadevanje poplačano in v katerem se bo vsak gospodarski in socialni činitelj prelil v pravico skupne blaginje. Veste, da je Cerkev za vas, posebno vas delovne ljudi, v vašem prizadevanju za ta nov in boljši red „Mati in Učiteljica“.

In kaj bomo povedali vam, ljudje upravnega razreda? V katero smer se mora razvijati vaša ljubezen, ona ljubezen, ki jo tudi vi želite črpati iz evharističnega studenca? Ne zavržite naše besede, ki se vam bo morda zdela nenavadna in sovražna: je beseda Gospodova. Prosimo vas za velikodušnost, to je, sposobnost odtrgati sebe od trdnega položaja, ki je lahko ali se zdi privilegiran, da boste dali sebe v službo njega, ki potrebuje vaše bogastvo, vašo kulturo in vašo avtoriteto. Spomnimo vas lahko na duh evan geljskega uboštva, ki strga vezi sebičnega posedovanja časnih reči in usposobi kristjana, da postavi gospodarstvo in moč organsko v službo skupnosti. Gospodje sveta in

Ena izmed družin, ki jih je sveti oče obiskal v fari sv. Cecilije
v predmestju Bogote.

sinovi Cerkve, bodite nagnjeni k dobremu, ki ga družba potrebuje. Bodite dovezetni z ušesi in srcem za glasove, ki glasno vpijejo za kruh, za pozornost, za pravico, za bolj aktivno udeleženo v vodstvu družbe in v delu za skupno dobro. Može v vodstvu, bodite dojemljivi in drzni za spremembe v vašem svetu; pomagajte onim, ki imajo manj, podložnim, ubožnim, da boste videli v izvajanju oblasti skrb, preudarnost in modrost, ki jo spoštujejo vsi v korist vseh. Vaša ljubezen naj bo pospeševanje pravičnosti in ščitenje človeškega dostojanstva. In ne pozabite, da lahko gotove velike krize v zgodovini zavzamejo druge smeri, ako potrebne reforme s pogumnimi žrtvami ne odvzamejo pravočasno napetosti za upore v obupanosti.

In kaj bo vaša ljubezen krščanske družine, ki danes obdajate naš oltar, če predstavljate brezštevilne družine, ki sestavljajo ljudstvo Latinske Amerike? Naj se vaša ljubezen, ki jo črpate od Kristusa, vrača na vas. Biti morate srca pristne človeške ljubezni, ki jo je Gospod povzdignil z zakramentom do višine ljubezni - nadnaravne milosti. Očetje, matere, otroci, naredite svoj dom za idealno družbo v malem, kjer kraljuje ljubezen nad vsem, družbo v malem, ki je vaša lastna šola vsake človeške in krščanske kreposti.

V sklepu spominjamo vse, da nam je Kristus dal sebe v Evharistiji kot spomin svoje daritve; zato ne moremo brez daritve dobiti tega zakramenta ljubezni, za katero je ta zakrament znamenje in resničnost, da naredimo sebe za dar našim bratom. On je ljubil in dal samega sebe: Kristus nas je ljubil in se dal za nas (Ef 5, 2). Moramo ga posnemati. Ljubiti moramo do žrtvovanja samega sebe, ako hočemo graditi novo družbo, ki bo služila biti vzorna in resnično človeška in krščanska.

ZAČETEK IN RAZVOJ EVHARISTIČNIH KONGRESOV

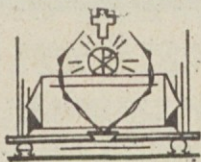
Zamisel evharističnega kongresa je prišla od Francozinje Marie Tamisier, ki je leta 1881 organizirala prvi kongres v Lille-u, Francija. Bila je prepričana, da bo javno pričevanje krščanske vere navdihneno od sv. Evharistije pripomoglo k dopolnitvi velikih duhovnih potreb zapadnega sveta.

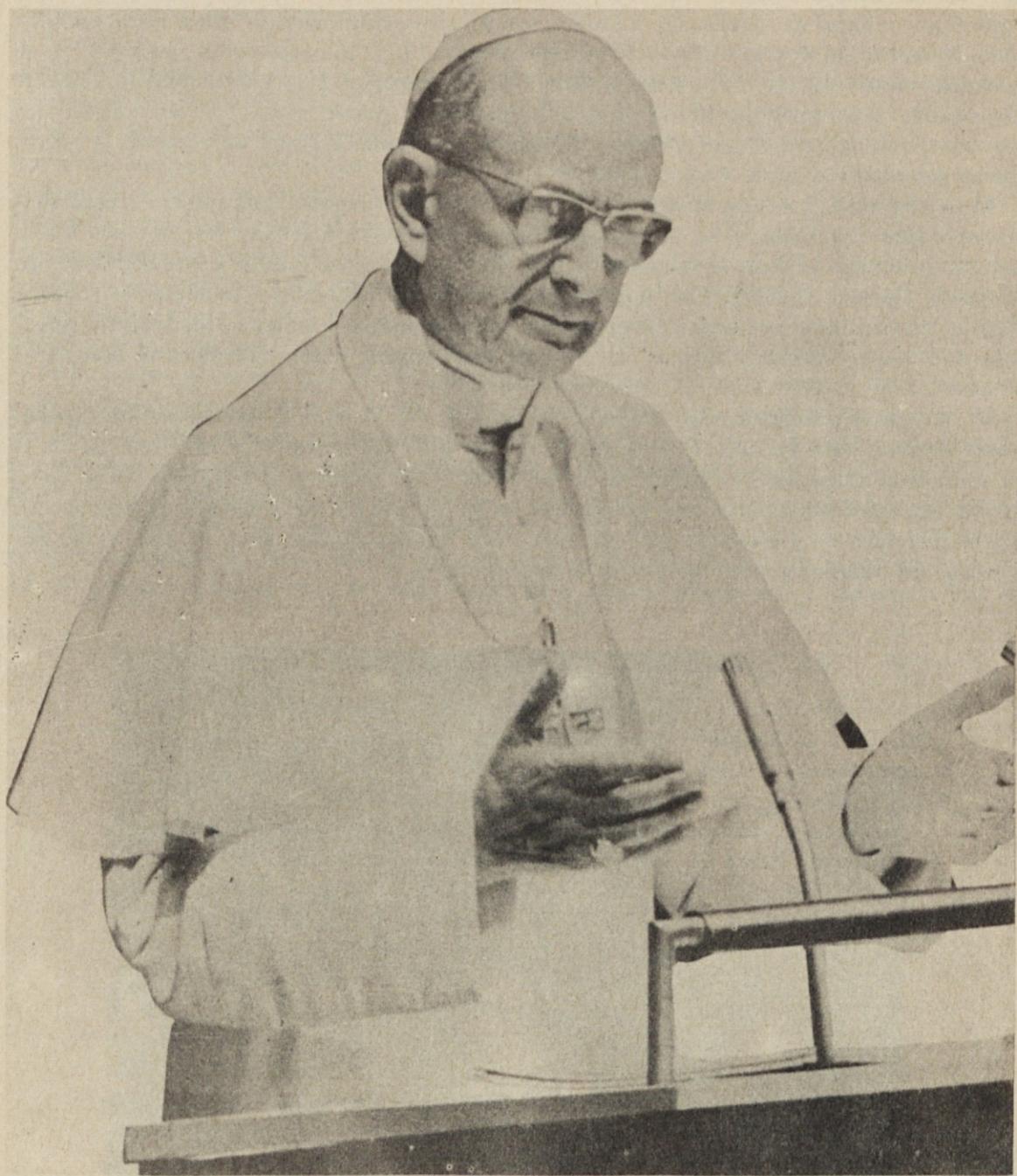
Od prvega evharističnega kongresa v Lille-u je bilo 37 evharističnih kongresov v raznih delih sveta. Zamisel evharističnih kongresov je napredovala, se spopolnjevala in poglobljala. Posebna pozornost pri vsakem kongresu, posebno mednarodnem, je posvečena javnemu izpovedovanju vere in nujnim problemom dežele in kontinenta, kjer se kongres vrši.

V zadnjem času je med kongresom večja pozornost posvečena daritvi sv. maše, namesto sklepne evharistične procesije. Na 37. mednarodnem evharističnem kongresu v Munchenu je bilo sklenjeno: „Želimo organizirati mednarodni evharistični kongres kot

EVHARISTIČNO DARITEV VSEGA KATOLIŠKEGA SVETA.

SVETA MAŠA BO SREDIŠČNA TOČKA KONGRESA.“

„Resnična nevarnost je v človeku, ki ima v roki vedno močnejše orodje,
katero lahko služi tako v uničenje kot v najvišje namene.“

New York, Združeni narodi, 4. oktober 1965.

EVHARISTIČNI KONGRES IN ZDRUŽENI NARODI

Pismo U Thanta, glavnega tajnika ZN, papežu Pavlu VI.

ob priliki 39. mednarodnega evharističnega kongresa:

Mednarodni evharistični kongres, ki sedaj zboruje v Bogoti, je eden izmed velikih svetovnih dogodkov tega leta. Bratstvo človeka je v središču kongresnega razmotrivanja. Zaradi prosvetljene skrbi Vaše Svetosti za usodo človeštva, za vzajemnost in prijateljstvo med ljudstvi in narodi, si dovolim, da omenim ta prizadevanja in to zaskrbljenost, te cilje in namene, ki so temeljni tako za Evharistični Kongres kot za Združene Narode,

Živimo v pomembnem razdobju zgodovine. Gremo skozi - in mi sami kujemo - veliko revolucijo vedno rastočih podvigov. V naših rokah je usmerjenje globokih sprememb, ki so v teku v naših časih, v plodonosne smeri, proč od trpljenja, nasilja in sovražnosti. Lahko vidimo, ko se ustavimo v svojih opravilih, da razmišljamo o tem naglem preoblikovanju mnoge razloge, za katere smo lahko hvaležni in polni upanja, vkljub toliki bedi, nestrpnosti in razlikovanju. Človek je dosegel prag znanja, ki mu lahko omogoči na tej zemlji gradnjo v večjem ohranjanju prirojenega dostojanstva, bolj prikladno njegovim potrebam in upanjem. S tem znanjem in s to močjo so se pojavile tudi nove nevarnosti in krivičnosti, tako usodne in v taki meri kot nikoli poprej. Toda kot je Vaša Svetost povedala ob priliki Vašega obiska Združenih Narodov, ne prihaja poguba ne od napredka in ne od znanosti: „Resnična nevarnost je v človeku, ki ima v roki vedno močnejše orodje, katero lahko služi tako v uničenje kot v najvišje osvojitve.“

Vsi verujemo in vemo, da je v naših časih mir najvažnejši. Toda mir ni samo odsotnost organiziranega nasilja ljudi proti ljudem. Mir je tudi obramba dostojanstva vseh človeških bitij. Je svoboda od nevarnosti, lakote in premagljive bolezni. Mir je tudi čut dopolnjenja in trdnosti, ki je uresničena, kadar so starši sposobni preskrbeti za obojne, duhovne in materialne potrebe svojih otrok. Je prav tako vzajemno uživanje kruha, prostega časa, skupnosti v naporih in trpljenju. Mir je taka skrb za sebe kot za bližnjega.

Miru ni lahko doseči; ne odvisi samo od vlad, od spolnjevanja pogodb in od dobre volje med narodi. Res, vse to je bistveno. Toda mir odvisi tudi od prizadevanja in razumevanja posameznika, od osebne velikodušnosti in usmiljenja. Miru ni mogoče utrditi ali vzdrževati brez premostitve prepada med bogatimi in revnimi deželami ali bogatimi in revnimi osebami. Mir je spoštovanje pravic posameznikov in držav. Mir je socialna pravičnost tako kot gospodarski razvoj.

Naš skupni cilj v veliki revoluciji našega časa je pospeševanje in hiter doseg teh sprememb, katere je človeštvo upalo in so sedaj dosegljive. Mnoge vere in ideologije so udeležene v tem prizadevanju. Naša skupna naloga je preudarna odprava krivic in in uboštva tako med ljudmi kot med narodi in mnoge spremembe, ki so za to potrebne, se začnejo v srcu človeka.

Ob zaključku, naj Vam, Vaša Svetost, izrazim ob tej priliki svoje najspoštljivejše spoštovanje združeno z najboljšimi željami za uspeh kongresa.

VEČER

Večer diši po zrelosti
in po razdajanju.

Ljudje so kakor otroci
na prsih velike zemlje.

Vse je tiho.
Celo veter je utihnil
in legel k belim oblakom.

HIPPI PRED RASTJO

Tako je tiho,
da slišim kapljanje vode
v podzemlju,
da slišim jokati brstje
prvih kostanjev.

Ustavili so se vekovi
in v blaženo tišino
novega spočetja
gruli grlica na vrtu.

Sto let za Boga, domovino in svet

Slomškovo srce je gorelo v misijonskem ognju. Kako je želel ponesti blagovest med pogane in jih pridobiti za Kristusa! Pa ni smel zapustiti domovine, ki je glasneje klicala kot tujina. „Ljubezen se začne doma“ in misijonsko polje Slomska je bila Slovenija.

Slomšek je želel preobraziti Slovenijo. Njegovo prvo delo je bilo, dati svoji škofiji dobrih duhovnikov. Semeniščnikom je preskrbel dobre vzgojitelje, ki so pregnali janzenizem iz bogoslovja in so postali pravi apostoli, voditelji naroda. Z mladimi duhovniki je zavel nov duh po škofiji.

„Dajte mi dobrih mater in upam si spreobrniti ves svet“, je dejal neki papež. Dobre matere morajo imeti dobre vzgojiteljice, a kje jih dobiti, je Slomšek predel svoje misli. Pa mu piše nekega dne njegov prijatelj škof Zwerger iz Graza: „V moji škofiji se je rodila nova kongregacija, v Eggenbergu. Sestre so učiteljice deklet.“

To je bila za Slomska vesela novica. Takoj ga je prosil, naj mu pošlje vsaj nekaj sester, da bi začele delovati med mladino v njegovi škofiji. Stopil je po posredovanju škofa Zwergerja v stik s sestrami. Pogajanja so se vlekle in Slomšek je nenadoma umrl 24. sept. 1862. Njegov naslednik škof Stepišnik je dosegel, da so sestre 15. okt. 1864 prišle v Maribor. Res so se naselile šele 2 leti po Slomškovi svetniški smrti, a naša kongregacija je vedno smatrala njega kot svojega ustanovitelja, očeta in zaščitnika.

Štiri šolske sestre so začele delo med mladino. S. Margareta Pucher je bila prva predstojnica. Naselile so se v najmanjši hiši v Schmiderer Gasse in tukaj sprejele v oskrbo nekaj sirot. Pridružilo se jim je

nekaj deklet, ki so sprejele redovno obleko. Vse so bile silno uboge, a božji blagoslov je počival na njihovem delovanju. Kmalu so mogle kupiti večjo hišo, ki se je držala njihove. Poslopje so preuredile v šolske sobe in pričele so s poukom deklet osnovne šole. Število učenk in sester je raslo iz leta v leto.

Škof Zwerger je bil vesel, da je rastlina, ki je bila pognala v njegovem vrtu, tako lepo uspevala, četudi je bila presajena v drugo zemljo. Z dekretom izdanim 3. junija 1869 je imenoval hišo v Mariboru neodvisno od materine hiše v Eggenbergu. Kar pomeni Amerikancem 4th of July, to pomeni šolskim sestram 3. junij - Independence Day, dan neodvisnosti. In škof Stepišnik, da je bilo veselje tem večje, je dodal vsemu še krono, ko je imenoval 23. septembra 1869 hišo - Materino hišo šolskih sester v Mariboru. S. Margareta Pucher je postala prva vrhovna predstojnica mlade kongregacije šolskih sester.

Vedno več in več deklet je prosilo za sprejem. Iz vseh večjih slovenskih mest so prihajale prošnje v materino hišo v Mariboru za sestre. Osnovnih šol za dekleta je bilo kmalu veliko po Sloveniji. Z deklicami, vzgojenimi v šolah šolskih sester, se je naselila snaga in čistoča v kmečke domove. Tla so bila belo poribana; na oknih so bili beli zastori, ki so jih dekleta sama sešila in skvačkala. Dekleta, ki so obiskovala gospodinjske šole in tečaje, so postale izvrstne gospodinje, kuharice in matere. Z vero v Boga so sestre vedno skušale vcepiti v srca gojenk ljubezen do domovine in slovenske besede.

Takole je zapela prva pesnica šolskih sester, s. M. Bonaventura Suhač:

Ko Bog je ustvarjal nebo in zemljo,
je hotel, življenje tud' jaz naj dobim,
na svet kot Slovenka se naj porodim.

Sestre so se poleg vodstva osnovnih šol najbolj udeleževale v sirotišnicah, zavetiščih za otroke delavcev v velikih mestih. Vodile so tudi domove za dekleta, ki so prihajale z dežele v mesta in iskale službe. To socialno delo ni na zunanji pogled kaj velikega, a Bog sam ve, koliko duš so rešile propada. Že l. 1908 jih je poklical p. Benigen Snoj k temu apostolatu, ki ga še sedaj vrše, ko je že vihra dveh svetovnih vojn za nami. Dom za uslužbenke po hišah bogatih v Aleksandriji in Kairo v Egiptu še vedno čuva slovenska dekleta, ki si morajo iskati kruha v tujini.

Tudi v domove za ostarele so svetne oblasti klicale šolske sestre. Že pred drugo svetovno vojno so stregle tudi v bolnicah in sanatorijih za jetične. Med prvo svetovno vojno so sestre v Mariboru prale za bolne vojake. Učiteljišče je postalo bolnica za ranjene in sestre so postale bolniške strežnice. Ker so preveč trpele pri slabi hrani, je mnogo sester leglo v prerani grob - žrtve ljubezni do bližnjega...

Kjer je bila pomoč potrebna, ste našli šolske sestre. Gospodinjile so po dijaških zavodih z nič manjšo marljivostjo kot v kuhinjah škofov.

Z učiteljiščem, ki je dobilo pravico javnosti, se je začela doba razmaha za kongregacijo. Poklicev je bilo vedno več. Ker je bila Slovenija dobro preskrbljena, so se šolske sestre začele širiti tudi proti jugu. Globlje in dalje proti Balkanu so prodirale. In sedaj so med brati Hrvati in Srbi najbolj cvetoče, najbolj številne postojanke, ki obsegajo tri province: Dalmatinsko, Bosansko in Hercegovsko.

V prvih tridesetih in štiridesetih letih je stala kongregacija na višku svojega delovanja. Mogla je poslati najprej v Severno Ameriko v več skupinah 62 sester, med leti 1909 - 1923. In nekaj let pozneje je šlo več sester pionirk v Argentino. Od tam so razširile svoje delovanje v sosednje države Urugvaj in Paragvaj.

V Južni Ameriki so sestre največ zaposlene s poukom mladine - od otroškega vrtca do kolegija, ki ga zapuščajo študentke kot učiteljice. Šole grade sestre, država pa plača učiteljice. Drugo glavno delo je postrežba bolnikov v državnih bolnicah in privatnih sanatorijih. V posebnem zavodu skrbe za dekleta, ki so zabredla na slaba pota. V zadnjih letih so odprle še dom za upokojene duhovnike.

Najlepše delo v službi Cerkve pa vrše naše sestre v Južni Ameriki, ko poučujejo mladino Čulupi Indijancev v dveh misijonih pragozda - v Chacu, „zelenem peklju“. To so res prave misijonarke. Znani sta med Slovenci s Tobija in s. Serafina Černe. Nekaj teh prvih misijonark je že odšlo po plačilo k božjemu Misijonarju. Živijo tako daleč od civilizacije, da jih m. Terezija ni mogla obiskati. Bila je že sredi pota, a se je morala vrniti. Čulupi se počasi spreobračajo, a je upanje, da bo tam, kjer zdaj sestre sejejo, lepa, bogata žetev duš... Če bodo drugi želi - nič zato!

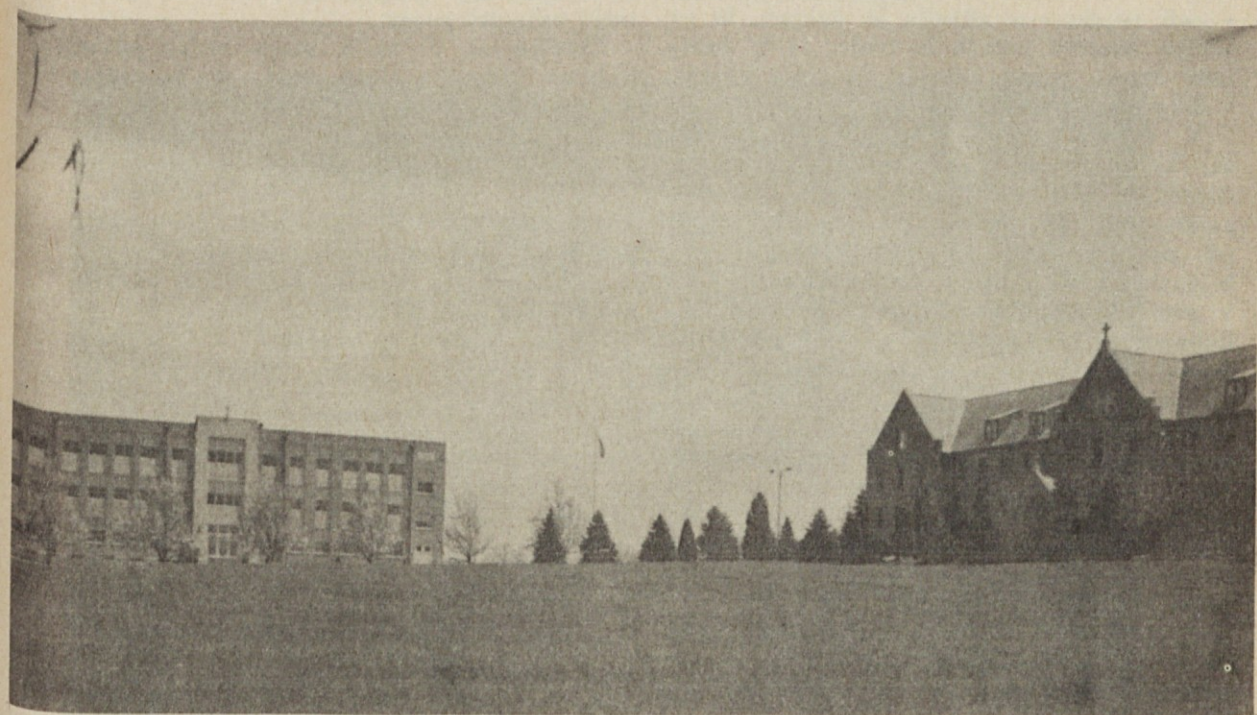
V Jeruzalemu so l. 1955 začele naše sestre gospodinjiti Belim očetom, ki imajo v oskrbi cerkev sv. Ane; tam je bila rojena Marija. Tam je pet sester, ki so vse presrečne, da smejo hoditi po krajih, ki jih je posvetila Odrešenikova noga.

Lani nas je bilo vseh skupaj 1570 približno. Gotovo bi se bila kongregacija bolj razširila, če bi ne bilo druge svetovne vojne. Leta 1941 je bilo v Mariboru okoli 50 postulantinj, ki so se pripravljale na sprejem v kongregacijo. Prišli so Nemci, zasedli poslopja, vrgli sestre na cesto. To je bil „kelih“, ki ga je morala naša kongregacija skupno z domovino izpiti do dna. Ni mi treba pripovedovati, kako je bilo po vojni. Vsi to bolje veste kot jaz, ker vas je bilo veliko v domovini. „Gospod je dal“ in po 80 letnem delovanju v Jugoslaviji, „je Gospod vzel“. Samo On je tedaj držal vrhovno predstojnico s. M. Terezijo Hanzeleč pokoncu, da ni klonila v najhujši, najtežji uri življenja. Z nekaj sestrami se je zatekla v Rim. V največji revščini in zapuščenosti se je je usmilil Pij XII. in ji

pomagal dobiti hišo, kjer še sedaj žive, na Via dei Colli 10. Malo pozneje se ji je posrečilo kupiti hišo z vrtom na Farnesina 140. Tam je zdaj Materina hiša mariborskih šolskih sester. Je vse premajhna, vendar služi svojemu namenu, vsaj začasno. Če bi ne bile sestre izgnane iz hiše v Mariboru, bi bile težko kdaj našle pogum, da bi bile zapustile svoj dom in iskale drugega v Rimu. A zgodovina naše kongregacije bo mogla po nekaj letih zapisati, da je bil naš popolni polom res sreča v nesreči. Počasi, zelo počasi se sestre v Rimu postavljajo zopet na noge. Ker je Rim središče krščanstva, je tudi sedež naše kongregacije bolj dostopen provincam Severne in Južne Amerike; Jugoslavija je pa itak soseda Italije in lahko kar skočiš iz ene dežele v drugo. Poslovanje med obema ni nič bolj otežkočeno kot bi bilo, če bi bilo središče v

Sloveniji. Saj je do Beograda, kjer je bil noviciat do letos tudi daleč. V Rimu sedaj zidajo šestrazredno šolo, začele so z otroškim vrtcem in prvim razredom. Vse kaže, da bo Bog zalival in dal rast tam, kjer so sestre sejale v solzah in trpljenju.

Nekateri naši se boje, če bo kdaj Slovenija spremenila svoje postave, da bo domovina prikrajšana. Brez sarahu! Kraji, ki so čuvali zibelko našega rojstva, ne bodo pozabljeni. Slovenska provinca Brezmadežnega spočetja še ni mrtva! Bogo že morale slovenske družine skrbeti za poklice, za naraščaj. „Deklica ni mrtva, ampak spi,“ in Gospod je priklical Jairovo hčerko v življenje... Naša slovenska provinca, naša princenzinja samo spi - gotovo ne stoletno spanje. In ko jo bo v svojem času poljubil Knez miru, bo vstala v vse lepše, bogatejše življenje...

Mount Assisi Academy in provincialna hiša Šolskih sester v Lemontu

Meditacija

Ob 60-letnici Šolskih sester v Ameriki

Sv. Frančišek, ti si bil vaje vsega, ko si bil še na zemlji; še manj te more v nebesih kaj presenetiti. Nismo ti neznanke, saj pod tvojim zavetništvom delamo za kraljestvo božje. Že nad sedem stoletij si v žaru božje ljubezni, a zaupamo, da bdiš nad nami, ki skušamo hoditi po tvojih stopinjah in se moramo še boriti za dosego svojega cilja.

Ameriške Šolske sestre ti veliko dolgujemo in z nami naše ljudstvo, ki si je moralo iskati kruha na tujem. Nisi neznan Slovincem, saj si poslal svoje sinove k njim v najzgodnejši dobi frančiškanskega razmaha. Prinesli so tvojega duha med naš narod. S škrančki se je dvigala tvoja pesem proti nebu, ki si z njo slavil Boga v dobrih in hudih dneh, ker si v vsem dogajanju videl božjo voljo. Vsaj v enem so ti naši ljudje podobni - radi pojejo - v veselju in žalosti. In mi hčerke svojega naroda in tvoje, bi ti danes radi zapele pesem zahvale za tvoje varstvo v dolgi dobri šestdesetih let.

V začetku tega stoletja je bilo. Videli si, kako so množice Slovencev zapuščale domovino. Bili so v nevarnosti, da zgube najdragocenejše darove, ki so jih prejeli od dobrega Boga. V deželi varnosti in blagostanja so nekateri že začeli postavljati v svojih srcih oltarje dolarju. Vedel si, da ljubezen pri nekaterih več ni bila ljubljena. Poslal si nekaj svojih dobrih sinov, ki so se odpovedali svoji materi domovini za duše ameriških Slovencev. Spremljal in blagoslovljal si njihove apostolate med ameriški Slovenci. Tudi škofijski duhovniki so odhajali za svojimi ovčicami v tujino... In po naših naselbinah je zavel nov duh... Zidali so cerkve, ustanavljali so šole... Kje dobiti učiteljice, da bi vzgajale mlade duše za življenje v družbi in za Boga? Kako, na kak način smo prišle Šolske sestre do izrednega privilegija misijonskega poklica? Morda je bilo takole:

Italijani in Slovenci niso ravno največji prijatelji. Vzroki sporov so posest zemlja.

Ti, Frančišek, si rad vse to prepustil drugim, saj je na svetu preveč takih, katerih srca so prazna. Tvoje je bilo prepolno ljubezni. In tudi z narodnostjo se nisi postavljaj. Vsi ljudje, ki so poklicani k ljubezni, so bili tvoji rojaki. Zato si sedaj na zemlji priljubljen med vsemi narodi. Tvoja ljubezen do uboštvaj jih privlačuje. Vemo, da sta ti in Slomšek v nebesih velika prijatelja. In morda sta - tako nam pravijo naša čustva - imela v nebesih takrat, ko je bilo pri nas leto 1909, posvetovanje, kako pomagati ameriškim Slovincem, da bo njihova mladina vzgojena v božji ljubezni. Prišla sta do soglasnega sklepa: Mariborske Šolske sestre naj gredo v Ameriko med mladino. „Tvoje varovanje“, si ti dejal in Slomšek je odvrnil: „Tvoje hčerke“, Bog pa je potrdil in sprejel tvojo zahvalno pesem.

Oktobra si ti začel svojo večno pesem ljubezni. Oktobra, leta 1909, so jo začele peti Šolske sestre v Ameriki. Bila je vso dolgo dobo pesem truda, vednega dela, žrtvovanja, a vendar pogosto prekipevajoča v radosti; včasih tudi pesem razočaranja, včasih zahvalna himna. Vedno in v vsem pa pesem hrepenenja po dušah, odrešenih z presveto Krvjo. V vseh 60 letih ni utihnila naša pesem med mladino.

Pesem delovanja v Ameriki je utihnila med osemtridesetimi sestrami v Ameriki; trdno upamo, da se je spremenila v večno pesem ljubezni v nebesih. Pojo pesem zmagovalja, ki slede Jagnjetu, kamor koli gre, saj so mu sledile tudi v življenju...

Naša provinca nosi tvoje ime, sv. Frančišek, prav od prvega početka. Nad njo si razprostrl svoj plašč, da je po božjem blagoslovu in pod tvojim varstvom rasla in zacvetela. V 21 šolah uče naše sestre mladino peti pesem ljubezni do Boga in do ljudi. Naj nikoli ne utihne v njihovih srcih!

Se nekaj, sv. Frančišek! Sam si bil priča, kako so nam bili dobri naši ljudje vseh 60 let. Vedno so z nami sodelovali in nam

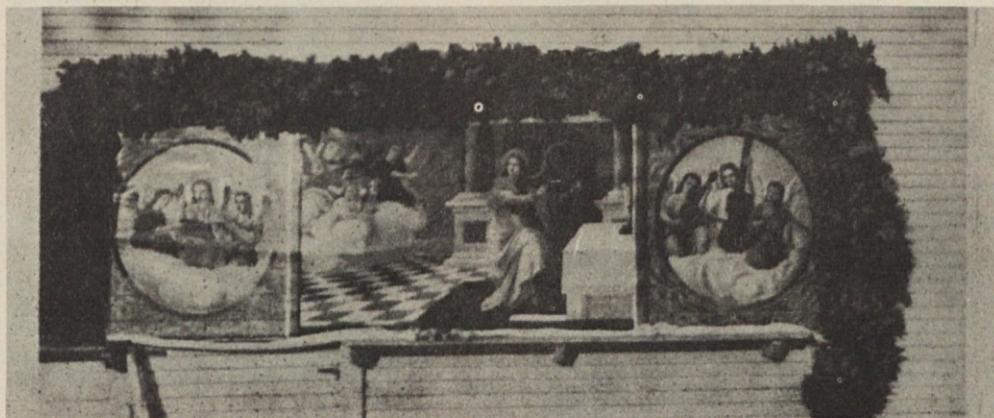
pomagali, ko so videli, da potrebujemo podpore za zidanje našega provincialnega doma. Naj jim dobri Bog na tvojo priprošnjo povrne!

Tudi na naše gospode župnike poglej! Podpirali so nas v vzgoji mladine in po očetovsko skrbeli, da nam potrebnega ni manjkalo. Naj jim Bog vsem povrne z večnim življenjem!

Posebno ti priporočamo tvoje sinove, ki so nam v času, ko se je snovala in pričela

naša, tj. tvoja provinca, stali zvesto ob strani s svojim svetom. Skozi vso dobo njenega obstanka so bili voditelji duš in delilci sv. zakramentov na Mount Assisi. Povrne naj jim Bog in ti s svojim očetovskim blagoslovom: Mir in vse dobro!

Se enkrat sv. Frančišek, hvala za vse po tvojem posredovanju prejete dobrote. Zapoj v našem imenu zahvalno himno Bogu za našo preteklost in himno ljubezni in upanja za sedanjost in bodočnost.

Iz kapele prvega samostana Šolskih sester v Lemontu

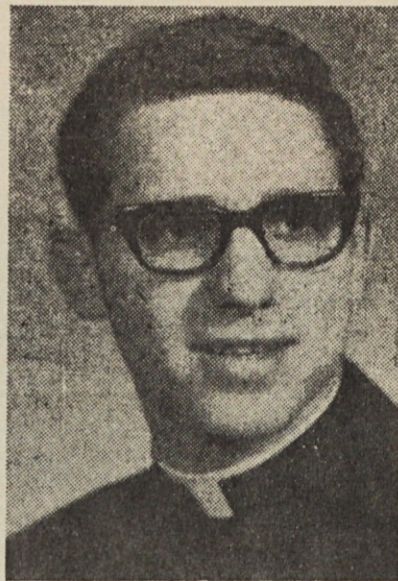
Prvi samostan Šolskih sester v Lemontu

Novomašnik Ronald Cornish

Za 60 letni jubilej naše župnije Sv. Družine v Kansas City, Kansas, nam je Bog naklonil dar - lepšega bi si ne mogli želeti: Novomašnik Ronald Cornish je opravil prvo sv. daritev v naši novoprebarvani cerkvi. Le še enega takega lepega dne se kronika naše fare spominja - pred 20 leti je prvič pristopel k oltarju Rev. Allan Schwab, O.S.B.. Dolga doba dvajset let! Upamo, da bodo sedaj, ko imamo v Kansas City novo semenišče, Savior of the World, nove maše tudi pri Sv. Družini pogostejše - ne samo vsakih 20 let - ena...

Rev. Ronald Cornish je cvet naše župnije. Njegova mati je Slovenka, roj. Julija Gergich. Oče je hrvatskega porekla, Nicholas Cornish. Oba sta bila vzgojena v domači katoliški šoli. Sedem otrok jima je podaril Bog. Od teh so trije že poročeni, dve hčerki in najstarejši sin. Ronald je četrti, torej v sredi. Ravno prav za dobro vzgojo: trije pred njim so ga čuvali in mu kazali z zgledom, po kateri poti naj hodi. Trije za njim so ga pa vadili v potrpežljivosti, saj veste, da mora navadno starejši, ki ima že več pameti, odnehati, kadar pride do kake razprtje med otroki.

Ronald se je "likal" v šoli Sv. Družine. Seveda je postal ministrant že v 2. razredu, ko je komaj bil dovolj močan, da je mogel prenašati težko mašno knjigo. Najbrž je že tedaj padlo seme poklica v njegovo srce. Če vsaj malo poznam otroško dušo, bi rekla, da je bil ves srečen, ko je držal pateno, kadar je duhovnik obhajal očeta in mater in je želel, da bi tudi

Rev. Ronald Cornish

on kdaj mogel držati v rokah ciborij.

Po graduaciji iz domače šole, se je vpisal v katoliško Ward High School. Odlično jo je končal in dobil diplomo. Ni dolgo pomišljal, kam z njo. Saj je že davno prej sklenil, da mora po poti, ki vodi do oltarja. Odšel je v Denver, Colorado, v semenišče Sv. Tomaža, kamor kansaški škofje pošiljajo svoje bogoslovce.

Dolga so bila leta študija. Že stroški potovanja sem intja - štirikrat na leto, so bili veliki. A ljubezen staršev je vse premogla, donesla vse žrtve, ki jih zahteva uresničenje ideala - poklic duhovnika.

In 1. junija letos 1968 je Rev. Ronald bil posvečen v duhovnika v katedrali Sv. Petra v Kansas City. Rt. Rev. Edward Hunkeler, nadškof, je opravil obred, ki mu je prisostvovalo vsaj polovica naše srenje.

2. junija je pa zapel Ronald prvo svojo "Glorijo" v naši cerkvi. Seveda je bila angleška. Pevci na koru so bili semeniščniki in od teh nismo mogli pričakovati, da bi Ronaldu zapeli slovenski pozdrav. Rektor semenišča je razložil, kaj je poklic duhovnika - služiti Bogu in svojemu narodu, božjemu ljudstvu. Cerkev je bila natlačena v pravem pomenu besede.

Vsi, brez izjeme, so poklonili najlepši dar novomašniku - sv. obhajilo.

Tudi popoldne so farani pokazali, kako priljubljen je novomašnik in njegova družina. Udeležba pri banketu ni bila slabša kot v cerkvi. O, to je bil res za vso župnijo "dan, ki ga je naredil Gospod."

Naše častitke novomašniku in njegovi družini.

Iz časa naseljevanja Slovencev u Kansas

Kdaj so se začeli Slovenci naseljevati v državi Kansas, ne moremo natančno dognati. Najbrž je to bilo v zadnji dobi devetnajstega stoletja - enkrat po letu 1880. Gotovo pa je, da so bili prvi slovenski imigranti rudarji, samci. Kolikor jih ni prispelo iz Sloveniji, so se preselili iz nemških rudarskih revirjev, zato so tudi bili vešči nemščine. V primeri s plačami evropskih premogokopnih družb, so bili ameriške sijajne in silno vabljive.

Slovenski rudarji so se takrat sami imenovali Avstrice ali pa Kranjce. Amerikanci so jim rekli: Krainers. V jugovzhodnih okrajih Kansasa so našli premog. Slovenci so bili med prvimi mnogoštevilnimi naseljenci. Kateri so imeli srečo in zdravje, so poklicali k sebi družine iz domovine, samci pa svoje izvoljenke. Od družbe so kupili lesene hišice, ki so jih plačevali v obrokih. Značilno za vsak slovenski dom je bil ob njej vrt in z oken so pozdravljale cvetice lončnice. Naselje samo pa ni bilo vabljivo - bilo je vse zakajeno od dima premoga in zdravju škodljivo. Od začetka, ker ni

bilo trgovin, je družba, lastnica premogokopa, prodajala vse, kar so rabili. Slovenci, bistre glave, so si pomagali z ustanovitvijo lastnih družb, s kooperativi, ki so jih upravljali možje vešči računstva in pisanja. Zanimivo dejstvo je, da so imeli Slovenci v Frontenacu več let svoj lastni pogrebni zavod, prvi in edini take vrste v zgodovini ameriškega slovenstva.

V vseh rudarskih naselbinah so začeli ustanovljati podporna društva, da so bili zavarovani proti nezgodem. Priključili so jih S.N.P.J. Naša K.S.K.J. še takrat ni bila rojena.

Kadar je premoga zmanjkalo v enem kraju, je družba preselila vse stroje na kak drugi kraj, kjer so odkrili nove žile premoga. Hišice je družba podrla in prodala les, - proti primeru odškodnini lastnika - in nastalo je novo naselje. Zemljo prešnje naselbine je prodala kmetom, in tam, kjer so prej stale hiše, je rastla trava. Tako so nastajale nove in umirale stare naselbine, dokler je bilo kaj premoga. Ko so bile žile izčrpane, so se z drugimi naseljenci

vred tudi Slovenci preselili v bližnja mesta.

Vsi ti naši prvi naseljenci so bili primorani živeti brez cerkve, brez duhovnika. Ni čudno, da so se versko silno zanemarili. Ustanavljali so pa društva, v katerih je vel veri sovražen duh. Čitali so časopise, kateri so smešili vse, kar jim je bilo v domovini sveto. S kakšno "evangeljsko" hrano je neka slovenska jednota zalagala prve naseljence, vsi to veste bolje od mene. Navduševala jih je za materinščino, res, v tem pogledu ji ne moremo odreči zaslug - so velike. A eno je pozabila, da človek nima samo telesa ampak tudi dušo, ki potrebuje duhovne hrane; da mora v prvi vrsti človek služiti Bogu, ne pa postavljati templov dolarjem.

In ravno radi tega, da bi Slovenci ostali zvesti veri tudi v tujini, je Rev. Kazimir Zakrajšek začel izdajati Ave Marijo, ki še zdaj obiskuje Slovence, kjerkoli so si ustanovili dom v tujini. Naravno, da je to povzročilo vojno med vernimi Slovenci in tistimi, ki so prisegali na veri sovražen tisk. Ave Mariji pomočnik je bil Amerikanski Slovenec in Ameriška Domovina.

Slučajno mi je prišel v roki izrezek starega časopisa. Posebno zanimiv se mi je zdel odstavek, ki omenja prve kansaške Slovence.

"Ni daleč, - jugovzhodno ob reki Kaw, - od sedanji slovenske naselbine Sv. Družine, je stala Slovenska vas. Kdo jo je tak krstil in zakaj, ne vemo. Med tamošnjimi naseljenci je bilo samo nekaj Slovencev, samcev. Hodili so na delo v klavnice v Missouri. Morali so čez most, ki veže Missouri s Kansas. Zvečer, ko so se vračali z dela, so najmočnejši med njimi nosili na svojih plečih težke sode piva. Kansas je bila "suha" država in ga na svoji strani niso mogli dobiti. Ker niso imeli svoji cerkve, ne društev, sej ali gledališč, niso vedeli kaj početi s časom in so se vdali pijači." Zjutraj na delo, zvečer popivanje - žalostno življenje v Slovenski vasi... Med temi naseljenci je bilo lepo število Hrvatov in tudi pravoslavnih Srbov. Zadnji imajo sedaj tam blizu pravodavno cerkev Sv. Dionizije.

Edini kansaški slovenski rudarji, ki so izpolnjevali verske dolžnosti, so živeli v Frontenac. Imeli so svojo cerkev in slovenskega duhovnika, č.g. Podgoršek. Nekoč je na povabilo našega g. župnika vodil 40 urno pobožnost v naši cerkvi Sv. Družine. Bil je l. 1923, Naš č.g. Ivan Perse in g. Podgoršek sta bila takrat edina slovenska duhovnika v Kansasu.

L.

„Kako čudna krava brez rogov!“ vzklikne deklica iz mesta. „Zakaj ta krava nima rogov?“

„So različni razlogi, da krava nima rogov,“ je pojasnjeval kmečki fant. „Nekaterim kravam zrastejo rogovi zelo pozno. Drugim pravam odrežejo rogove in preprečijo, da ne zrastejo znova. Toda ta žival ni ne stara in tudi rogov ji niso odrezali, zakaj to ni krava, ampak konj.“

„Pravijo, da nasprotje privlačuje.“

„Seveda! Saj prav zato iščem dekle, ki ima denar.“

Obe cerkvi
pri Sv. Križu
pri Belih vodah

P. Odilo Hajnšek, O.F.M.

SV. KRIŽ^V NAD BELIMI VODAMI

KURACIJA SV. ANDREJA V BELIH VODAH

Župnija sv. Andreja v Belih Vodah je bila ustanovljena leta 1786, je vsebovala v jožefinskem vodstvu far najbolj na severu ležeči del fare sv. Jurija v Mozirju; Vsebuje sledeče ozemlje:

1. Kraj za Loko ali Zaloški graben, ki leži med Mozirskimi Alpami, Golte

in Smrekovec, v katerem je ozka soteska v dolžini Libije, ki je med vznožjem Golte in štrli od Skalnate jame in pride do Studenka grabna.

2. Alpska pokrajina, katera se v starih farnih matrikah imenuje Gornji konec in stoji na koroški meji med pogorjem Smrekovec in Tolsti vrh in leži med sedlom Kramerca, kjer pridejo Bele vode v Mozirski graben; v Črni prejde na Koroško.

3. Pokrajina Bele vode ali Beli potok, kakor se je prej imenoval Sv. Andrej in Bolovoški vrh. Tukaj na Smrekovcu ste postavljeni dve uti Gornji in Spodnji Berložnik.

4. Oslovska gora z Ojstri, in Visočki vrh, ki je najbolj južni del fare.

Vsa fara z 570 dušami je narejena v katastralni občini Bele vode. Njeni prebivalci so v Izvirkih v Belovoškem vrhu in od tam Belovoški vrh iz Oslovski vrh, in odtod tekoča voda Bela voda. Ta potok se združi z na Tolstem vrhu izvirajočem Hodem grabnu, ki teče navzdol, ki ima ime Skornski potok in se pri Šoštanju izliva v Pako.

Ves ta kraj je pripadal do tistega časa Mozirski fari in je bil v dekaniji Gornji grad, takrat je pa pripadal dekaniji Škale.

Že 400 let je stala Belovodska cerkev sv. Andreja in 9. maja 1482 so bili dani odpustki na prošnjo Mozirskega župnika Tomaža Majerle od papeža Siksta IV.

In 4. decembra 1631 je o tej cerkvi zapisano sledeče glede vizitacijskega protokola:

Cerkev svetega Andreja ima tri oltarje, vse tri posvečene: Prvi je sv. Andreja, drugi je na evangelijski strani sv. Radegunde, in tretji je na listni strani sv. Ruperta. Cerkvi grozi uničenje. Ima 52 krav, 85 ovc in 14 ulnjakov. In tudi neka bratovščina lajkov, ki ima tri krave in 13 ovc. Maš pa ima napisanih šest. Obdavčena je bila ena krava za 8 krajcarjev in ena ovca za 2 kr in eden ulnjak za 4 kr.

Ta cerkev je bila leta 1631 tako slaba, da se je hotela podreti. In ker

je bila občina uporna in je kljub temu ni hotela ubogati, je prišla cerkev na interdikt in so bile vse funkcije prenešene na podružno cerkev v Lepi njivi, kamor so prenesli vse mašne obleke in tudi drugi cerkveni predmeti.

Te važne naredbe, potem bolezni in slabe letine, s katerimi so bili obiskani prebivalci tega kraja, so nagnile prebivalce, da so se 1658 vendar odločili pozidati novo cerkev, ki je bila posvečena po ljubljanskem škofu Tonu Bucheim 21. septembra 1659.

Vse to pripovedujejo na lep način ljubljanski arhivi v svojih poročilih, v svojih zapiskih:

Dne 29. junija 1654 dovoli Janez Ludvik Freither Sauer, da se začne zidanje cerkvene stavbe na pokopališču, na Belovoškem prostoru.

Dne 7. septembra 1655 sporoča Seigfried Portner v Žovneku mozirskemu župniku Janezu Plevniku o pokopališču v Belih vodah, da je prepisal župniku Filipu Trpin v Braslovče sledeče: Cerkve v Belih vodah, ki je po vizitacijskem protokolu leta 1652 zaprta in je služba božja prenešana v Lepo njivo in ta odlok ostane tako dolgo, da bo na Belih vodah pozidana nova cerkev.

Dne 29. aprila 1658 je mozirski župnik Janez Plevnik napisal sledeče pismo: Pišem v nedeljo v postu g. župniku sv. Andreja v Belih vodah. Že prvo nedeljo v postu sem pisal, pa nisem dobil nobenega odgovora. Toda prihodnji teden smo začeli rušiti staro cerkev, bi rad vedel, če smemo v nedeljo maševati v veži stare cerkve. Portatile imamo, ali bi napravili kakšno leseno kapelo, da bi lahko v njej vsak dan maševali, kjer koli,

vedno tudi mašujejo, ker pridejo procesije. Mnogi so obljubili priti, kadar bodo začeli zidati. Procesije pridejo iz Braslovč s svojimi vikarji, iz Soštanja, iz Črne in prav gotovo še od drugod mnogi verniki.

Mozirski župnik piše 12. avgusta 1658: Župnik Plevnik Filip Trpin, vabi generalnega vikarja. Ko bo posvečevanje cerkve sv. Andreja v Belih vodah 25. avgusta. Tudi mi gremo tja, če Bog tako hoče, zato prosim dovoljenja, če smem 4. julija na praznik sv. Uldarika za te romarje maševati in jim pridigati, za kar prosim in dosežem, če bo cerkev popolnoma dodelana, zakaj potem bo narejen oltar in zakristija na evangelski strani. Tudi streha se bo naredila, potem oltar s celo menzo iz kamna in okna s steklenimi krožki in bomo maševali v koru na zasilnem oltarju, zakaj takrat bomo tam samo s procesijo; iz moje fare bode toliko ljudstva, pa ne samo iz moje župnije veliko naroda, femveč tudi iz sosednjih župnij: iz Črne, iz Slovenjgradca, iz Soštanja, od koder bo prišlo mnogo denarne podpore. Častitega gospoda hočem obvestiti, kako se ima nova cerkev in koliko je že narejenega, kar ni imelo prej nobenega fundamenta. Temelji so pozidani, velika polena so z jelšo povezana, pa kot mi gospod piše, kor je postal kvadraten in so dve okni, da lahko gredo ljudje okrog oltarja. Druga okna so na evangelski strani, katerih eno sveti k oltarju. Začel so že delati svod v koru, kjer ga prej ni bilo, potem je iz kamenja, iz katerega je mnogo kotišč, kateri so s sekiro narejeni, ki delajo v zakristiji svod, kar je bilo oboje narejeno pred posvečenjem. Ostalo je bilo narejeno

pred štirimi tedni v ladji cerkve, ker je imelo boljši temelj. Tudi dvoje oken je narejenih v koru, eno pri oltarju sv. Urbana, drugo pred oltarjem sv. Uldarika. Naredili so še eno manjše okno na listni strani. Napravili smo pravo katedro mreže za vsa okna, tudi v zakristiji. Tlak smo napravili raven, kot prej. Za blagoslovljeno vodo smo napravili kamenite posode pri vratih. V zakristiji sem napravil votlino za omaro in sem vse oskrbel. Zdaj še prosim Vašo visokost, da najgovori s prevzvišenim, naj nam da še dovoljenje, da sme gospod iz Črne pomagati pri posvečenju, ki je obljubil, da pride k slovesnosti.

Leta 1659 je bila cerkev sv. Andreja na novo odprta dne 21. septembra v Belih vodah posvečena od škofa Ottona. Napisano v Breve odpustkov za dan sv. Andreja Apost. v sredo pred cvetno nedeljo, in na dan sv. Urbana in Uldarika, sto dni, kar traja za vedno. Dano v Rimu 1482 deveti dan maja od sv. očeta papeža Siksta VIII.

1689 je dobila cerkev en vinograd.

1748 je dobila cerkev novi kameniti tlak, kamenite stopnice za oltar in tri kamenite stopnice k vratom.

1759 je bila nova streha dana na cerkev.

1786 je bila cerkev sv. Andreja povzdignjena v kuracijsko cerkev.

Dne 25. avgusta 1793 je g. dekan iz Gornjega grada, Janez Krobat to cerkev posvetil. Morale so se takrat izvršiti mnoge spremembe v notranjosti cerkve.

Leta 1819 so se pokazale na stavbi posebne razpoke in morale so biti

popravljenе, katere so se morale zapreti.

Leta 1835 je dobila cerkev tri nove oltarje: Sv. Andreja Apostola, sv. Udarika in oltar Blažene Device Marije, novo prižnico in nove klopi.

Leta 1836 je bilo cerkveno pokopališče povečano. Pokopališče in vse tri oltarje je blagoslovil g. dekan iz Škal, Andrej Urek 26. julija 1863.

Dne 9. avgusta je cerkev Sv. Andreja kupila vinograd - 431 sežnjev - za 147 gl. Cerkev ima vinograd na hribu Kolovrat blizu Mozirja.

Leta 1847 je kupila cerkev deset registerske orgle.

Leta 1852 je dobila cerkev nove podobe sv. križevega pota; dar starega Belovška, Gasparja Bačovnika.

Leta 1855 sem našel jaz, ki to pišem, v zvoniku v cerkvi sv. Andreja v Belih vodah dva zvonova. Mali zvon je bil podolgast je imel napis v gotskimi črkami Lucas - Markus - Joannes - Matheus - O kralj miru - pridi v miru. In manjši zvon z napisom: Sv. Gregor, prosi za nas. Mihael Remer, v Ljubljani. V letu Gospodovem 1638.

Leta 1859 je bila stara mežnarjeva hiša podrta in nova prostorna pozidana, v hiši je bilo stanovanje mežnarjevo in gostilna.

Leta 1869 so farani pri Albertu Samassi v Ljubljani kupili nov zvon s težo 2365 funtov za vsoto 2278 goldinarjev in 62 kr. in 1870 pa manjši zvon teže 707 funtov za 691 gold. in 70 kr. Slovesno so jih potegnili v zvonik. Prvi je bil obešen z vso slovesnostjo na prvo adventno nedeljo, na žegnanje, drugi pa je bil potegnjen na lepo nedeljo po prazniku sv. Rešnjega Telesa 1870.

Leta 1881 je dobil zvonik novo pločevinasto streho.

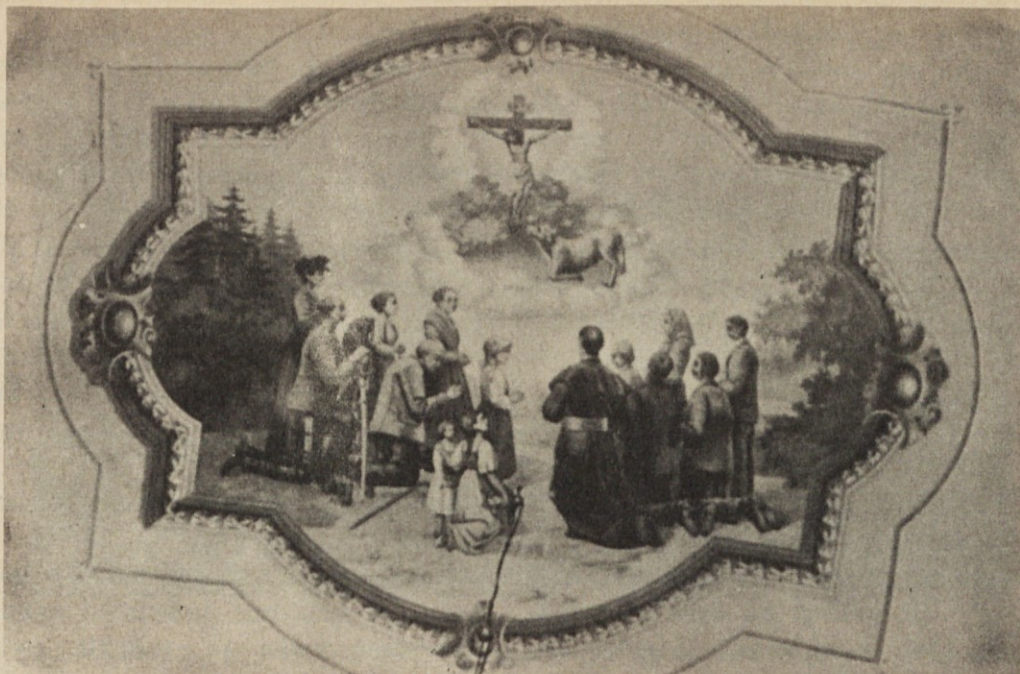
BOŽJEPOTNA CERKEV PRI SV. KRIŽU

Cerkev stoji na vrhu južne strani farne cerkve sv. Andreja, na drugi strani Belih vod, ki se dviga 3560 čevljev na visokem hribu Oslovska Gora. O nastanku božjepotnega kraja poroča dekanijski urad z dne 3. septembra 1834 sledeče:

Po splošni pripovedki je nekako pred 36 leti - leta 1798 - kmet Sovinek izgubil vola iz svoje črede, katerega so pastirji našli po par dneh pod veliko smreko, kjer je klečal pred velikim križem. Po sanjah opominjan je Sovinek na onem kraju postavil leseno kapelo, ali uto na svoje stroške in je postavil v uto sv. križ.

Tedaj so začeli ljudje od blizu in daleč, posebno v kaki nesreči hoditi k temu križu, kjer so našli pomoč. Tako se je začelo govoriti o čudežnem križu, in križ je bil vedno bolj obiskovan. Leta 1833 so tukaj pozidali iz milodarov kapelo kot nekakšno uto. Od blizu in daleč so ljudje kar v obilnem številu prišli ljudje ob nedeljah in ob delovnikih k čudežnemu križu in so opravljali dolge pobožnosti pred njim. Do tedaj niso imeli romarji nobenega določenega molilca, zdaj so si pa enega izvolili iz svoje srede. Tudi niso nikoli opustili radi te pobožnosti farne službe božje ob nedeljah in delovnikih.

Na koncu poročila so ljudje prosili dekanijski urad, naj na škofijstvu kako uredi, če bi hotela oblast to kapelo zatreti in bi se čudežni križ odvezel in

Sv. Križ pri Belih vodah - Zgodovinska slika

bi se prepovedalo nadaljne shajanje na hribu.

Ko je svetna oblast dne 10. septembra 1834 vprašala na škofijo, je ta določeno vprašanje odgovorila, naj civilne oblasti puste pri miru vso zadevo, pač pa svetuje dušnemu pastirju in ljudem, naj svetuje cerkvena oblast, da kapelo blagosloviti in križ tudi.

Dne 4. septembra 1838 je kurat Andrej Sirk prosil Thomaža Ojsteršek in Gašparja Enzi, potem občinske može Jerneja Stakne, Luka Berložnik, Leopold Sernovršnik in Jakob Žvikelj, naj prosijo, da napravijo kapelo na gori za podružnico.

Leta 1839 je bila kapela 3 metre in pol podaljšana in 2 metra in pol širša narejena, pred oltarjem pa je bila za tri klaftre podaljšana. Tudi zakristija je bila narejena, leta 1839 in 1840 pa

je bil postavljen 5 sežnjev in pol visok stolp.

Leta 1840 je prišlo dovoljenje od lavantinskega ordinariata, z dovoljenjem krožnega urada v Celju, da lahko povečano cerkev blagoslovijo. Šoštanjska grajščina je bila imenovana za gospodarja nove cerkve in je bila pooblaščenca izbrati nove cerkvene može, inventor zapisati in letno dajsti račune.

1841 sta bila dva zvonova potegnjena v zvonik.

Istega leta 1841 je bilo določeno za binkoštni ponedeljek, da je g. dekan Andrej Urek cerkev blagoslovil. Prišel je iz Škal. Zbralo se je bilo 8000 ljudi za slovesnost in opravil je prvo mašo v kapeli ali v novi podružni cerkvi.

Škofijstvo je dovolilo vsako leto dvojno službo božjo pri sv. Križu

opraviti; na dan patrocinja in na dan posvečenja na binkoštni ponedeljek.

Ko je pa postalo znano, da so ljudje radi kapelo obiskovali med tednom, in so torej med tednom obhajali slovesnosti, takrat so kuratu naročili in sicer 24. novembra 1841, da mora to opustiti in dekanijskemu uradu naznaniti in mora nato zelo paziti, da se tale služba božja ne vrši več na gori sv. Križa, naj se ljudstvu ne da prilika za take načine.

Leta 1842 in 1843 pa so na Križevi gori pozidali stanovalno hišo in za ljudi tudi, da so lahko prenočevali. Začeli so gojiti konkurzne dneve, na katere so cerkveni ključarji točili vino, kar je prišlo na dobro cerkvi.

Leta 1842 je napravilo in sicer 15. julija prošnjo v Šoštanju, da naj cerkev plača letno davek za točenje vina in sicer na štiri velike dneve. To prošnjo je rešilo škofijstvo 27. julija 1842 tako, da ne more dovoliti visokemu naslovu te prošnje.

1843 je bil za cerkev darovan tretji zvon.

Leta 1848 in sicer oktobra je škof Anton Martin Slomšek, ko se je mudil v dekanatu Škale, napravil vizitacijo tudi pri cerkvi sv. Križa. Pokazalo se je, da majhna kapela je za toliko ljudstva premajhna, posebno za velike množice romarjev, ki se tukaj zbirajo. Zato se je marca 1849 že takrat prosilo na ces. gubernij za zidanje večje cerkve pri sv. Križu.

Gubernij je ugodil temu pisanju 24. avgusta 1849 tako, da nikakor ne more dati dovoljenja za zidavo večje cerkve, pač pa je opozorilo, da nastanejo stroški 12.557 gold. in 51 kr. In da se boje, da ne bo mogoče zadostiti, zato zahtevajo, da bi moral

nekdo postaviti potrdilo, da bo načrt dovršen.

Končno je bilo tudi to rešeno in škofija je dala dovoljenje in so določili 8. maja 1850, da lahko postavijo temeljni kamen kuratu Rafaelu Wegund. Določili so 17. junija 1850. G. župnik iz Št. Ilja Jožef Gospodarič je bil določen za pridigarja. Asistenco so imeli Valentin Brinšek, kurat iz Zavodnja, Simon Pirc, kaplan iz sv. Martina, Franc Mak, kaplan iz Škal in P. Kalist, gvardijan iz Nazareta.

Stavbo cerkve je sprejel zidar Luka Mikek, po domače Čokan Pod forštom v Mozirju.

Stavba je bila na robu visokega hriba z velikimi težavami združena. Potrebna voda je morala priti iz oddaljenih izvirov, pesek je moral priti iz grabnov in iz deloma sosednjih hribov v vrečah pripeljan. Opeka, kamenite plošče, deske, late morajo biti pripeljane iz vznožja doline. Vožnjo so imeli na skrbi dobri občani. Tudi iz sosednjih fara so prišli zidarji z vožnjami v pomoč. Mnogo opeke, deske in lat so nosili romarji kar na glavah dve uri daleč od vznožja hriba na vrh.

Posebne zasluge za zidavo si je napravil pri zidavi kurat Rafael Wegund, ki pa ni dočakal, da je bila zidava končana, je prej umrl. In cerkveni ključarji Luka Berložnik in Jurij Plešnik, po domače Ovčjak, Gašpar Berložnik, domače Podostešek, Jurij Kotnik, po domače Završnik.

Nagrajeni so bili delavci vsak teden z darovi romarjev in drugih dobrotnikov. Tudi cesar Ferdinand Dobri je meseca marca 1853 poslal vsoto 300 gld za zidavo cerkve.

Tako je stavba hitro napredovala;

Sv. Križ pri Belih vodah - Svete stopnice

in 1852 je bila cerkev že pod streho, leta 1854 pa je bila cerkev obokana. Tudi zvonik je leta 1854 bil končan in 1855 je dobil streho.

Leta 1854 je bila cerkev z kamenitimi platami tlakovana, za transport so skrbeli prebivalci iz Gorenjskega, kjer so se plate preskrbele in ljudje so jih spravili brezplačno k vznožju gore; leta 1857 je bilo delo končano in prostorna cerkev je bila dokončana. Stala je 11.649 gold. in 12 kr.

Medtem je bila cerkev preskrbljena z notranščino. Že leta 1855 so fantje preskrbeli z Gornjih krajev za cerkev sv. Križa pri Belih vodah veliko cerkveno zastavo za vsoto 155 gld. Prebivalci Sv. Mihaela nad Mozirjem, posebno še stari Planinšek, so prinesli na glavni oltar veliki križ, z stranskimi figurami in svečnike za dar. Delavci iz Prevaljske puškarne in iz Lešja so darovali 31. maja 1856 mašno obleko in vse kar je treba, eno

albo, dve kadilnici, mašno knjigo in veliki sveči.

Dne 27. julija 1857 je bila cerkev blagoslovljena. Prišel je lavantinski kanonik Gregor Miklavžin, častni kanonik, dekan in župnik od sv. Martina pri Šaleku. Pel je slovesno sv. mašo z veliki asistenco. Prišlo je mnogo duhovnikov in velika množica ljudstva.

Dne 16. novembra 1859 je bil vlit v Ljubljani pri Albertu Samassi 4200 funtov težak zvon za cerkev sv. Križa pri Belih vodah.

Na rožnovensko nedeljo 1860 je opat Celjski Matija Vodušek pri sv. Križu omenjeni zvon posvetil in Rožnovenski oltar je tudi posvetil. K tej slovesnosti je prišla velika množica ljudstva iz Štajerskega, iz Koroškega in iz Kranjskega.

Leta 1860 se je pripetila velika nesreča pri sv. Križu in sicer na praznik sv. apostolov Petra in Pavla 29. junija, ko se je med službo božjo približal črn oblak zajel goro sv.

Križa. Prišel je nenadno blisk iz oblaka v strelovod, potem je šel blisk doli, kjer je stal nepoznani berač pri vходу v cerkev in je berača podrl na tla; siromaka so dvignili in ga nesli v cerkev k drugim vratom, ki so bila zaprta, bil je še živ. Ko so ga položili na tla, ga je zadelo drugič in ga popolnoma ubilo, med tem ko njegova neposredno bližina ni nič trpela.

Leta 1862 in sicer 8. avgusta je škof Anton Martin Slomšek cerkev konsekriral. Visoki konsekrator se je čutil tako slabega, da mu je duhovnik moral držati knjigo pontifikalno med konsekracijo: Pokažite mi vrstice s prsti, ker se mi vse blišči pred očmi; zelo hudo mu je bilo, ker po posvetitvi ni mogel pridigati, kar je vedno storil tako rad. Moral se je takoj odtegniti in se malo odpočiti. Po končani slovesnosti, si je visoki gost dal prinesiti veliko spominsko knjigo in je rekel: V to knjigo sem napisal mali spomin na današnji dan, kar naj povdari posvečenje cerkve. Vzemite knjigo in pričujoči duhovniki, ki ste mi asistirali, podpišite svoja imena.

In tako je v spominski knjigi na Križevi gori pri Belih vodah napisan spomin na posvetitev cerkve od imenovanega knezoškofa, ki je pesem komponiral in lastnoročno napisal, in dragocen spomin pustil na Gori pri Sv. Križu:

POHVALA SV. KRIŽA

O križ! na visoko postavljen,
Zastava premage si nam!
Visoko nam bodi pozdravljen,
zaupanje naše si nam.

Hudobni se tebe bojijo,
in vrag te od nekdanj črti;
Pa verni te veselijo:
Brez križa zličanja ni.

Na gori bandero častito
V doline globoke glediš,
Sovražnikom svojim srdito
Se široko po sveti smejiš.

Zastonj krivoverci trušijo,
In škripajo s svojimi zobmi;
Kristjani le k tebi hitijo,
Slovincem zaupanje si.

Držimo se svetega križa,
Svet križ nam nebesa odpre;
Svet križ nas nebesom približa,
Le s križem v nebesa se gre.

In perpetuam rei memoriam. V večni spomin. Cerkev sv. Križa, polni upanja na zmago blizu Belih vod, ki ga je slovensko ljudstvo pobožno postavilo, Anton Martin Slomšek knez in škof lavantinski slovesno posvetil 8. avgusta, ko je bil v petek po 8. nedelji po Binkošti 1862, v družbi sledečih duhovnikov:

Matija Modrinjak, kaplan škofov, Mihael Stojan, dekan braslovški, Janez Pražen, škalski župnik, Ignacij Orožen, župnik mozirski, Franc Maranšek, župnik od Sv. Frančiška Ks., Gregorij Pinc, kurat pri Sv. Mihaelu, Matija Stoklas, kaplan pri Sv. Martinu, Janez Modic, kaplan iz Rečice, Boštjan Poznič, kaplan braslovški, Jakob Pirš, kaplan iz škofije Krške, P. Atanas Krajnik, magister novincev, Nazarje, Franc Burja, kurat Sv. Andrej, Bele vode.

Pesem sv. Križa je bila določena, da se poje med sv. mašo. Bila je

Slomšek nekaj let pred smrtjo.
Slikal Friderik Rinn 1859.

pesnikova zadnja pesem. Po sedmih tednih je pesnik že počival v grobu.

Povedati je še treba, da se je knezoškof pri sv. Križu poslovil od cerkvenih ključarjev in drugih občanov kot oče od svojih otrok in je pri tem omenil, da se ne bodo več videli na tem svetu, tedaj so možje pokleknili in so s solzami omočili njegove blagoslavlajoče roke, sledili so mu potem po poti po bregu navzgor, žalostni v besedi, ki so jo slišali, da ne bodo več videli njegovega obličja.

Leta 1862 je prejela cerkev od Martina Zeichna iz Polzele za vsoto 2400 gld. nove orgle z 18 registri, ki ji je 14. septembra 1862 blagoslovil dekan in častni kanonik Gregor Miklavžin.

Leta 1868, 11. maja je knezoškof Jakob Maksimilian Stepišnik pri sv. Križu v veliko veselje cele občine delil Zakrament sv. birme.

Istega leta je naredil kovač Andrej Četina iz Pragerskega turnsko uro za vsoto 800 gld.

Leta 1873 in sicer 5. oktobra je blagoslovil g. dekan Jožef Gospodarič, župnik od sv. Egidija svete stopnice. K temu spada poleg svetih stopnic tudi oratorij. Oboje je izdelal leta 1873 Tomaž Fantoni in je oratorij fresco pobarval. Stroške je plačal stari Berložnik za vsoto 320 gld.

Leta 1874 je bilo pozidano drugo stavbišče za duhovnike in za romarje.

Leta 1876 so bili romarji zbrani že na predvečer sv. Ane. Toda ob 8. urizvečer se je razvila grozna nevihta z hudim gromom in bliskanjem na gori sv. Križa. Kar naenkrat je udarilo v turn kapele, razstrgalo je žico strelovoda, strela je šla v kapelo, kjer je ubila žensko, potem je šla v veliko cerkev, kjer ubilo dve osebi in poškodovalo tam zraven več drugih oseb. Trideset omotenih oseb so morali nesti iz cerkve. Poleg tega je vihar razbil mnogo oken, pognalo je kamenito plato iz škarpe, predrlo je cerkveni zid na mnogi krajih. Strah romarje je bil neznosen. V svoji zmedi

in zmešnjavi so vpili: Sodnji dan je prišel.

Dne 1. avgusta 1880 je sv. Križ zopet obiskal knezoškof Jakob Maksimilian Stepišnik in je delil zakrament sv. birme pri sv. Križu.

Veliko cerkveno poslopje obstoji od kora, na katere desnici je pozidana zakristija in iz prostorne ladje, ki ima na jugu in severu zraven kapelam podoben prizidek. Ladji je cerkveni zvonik predložen.

Cerkev je dolga 10 klafter, v koru pa 4 in pol klaftre, široka v ladji pet klafter in pol in v koru 4 in pol. Če računamo zraven še kapele, znese širina 12 klafter. V ladji so razpostavljeni oltarji spredaj je oltar Srca Jezusovega desni, na levi je oltar Srca Marijinega. V kapelah pa je oltar sv. Janeza Krstnika, na levi pa je roženvenski oltar.

Ob oltarju male cerkve je postavljen križ, ki je bil na gori najden.

Služba božja v novi cerkvi: Romanja se začne navadno na praznik sv. Gregorija 12. marca in so končajo na praznik sv. Katarine 25. novembra. Razen na Veliki petek se vrši služba božja s pridigo vsak petek in s sv. mašo. Pri večjem številu romarjev je na predvečer tudi večerna pobožnost z večernicami. Vsako leto je na petek po prazniku vernih duš Oficium za mrtve za vse pokojne dobrotnike romarskih prostorov.

Velike romarske slovesnosti pa se vrše na petek po najdenju sv. Križa, potem na binkoštni ponedeljek, na god sv. Janeza Krstnika, na peto nedeljo po binkoštih - lepa nedelja, na dan sv. Ane, na praznik povišanja sv. Križa, na roženvensko nedeljo in zadnji

romarski shod je na praznik sv. Katarine.

DUŠNI PASTIRJI

Kot kurat je bil poslan k sv. Andreju P. Edmund iz samostana Brežice. On je oskrboval službo božjo do konca leta 1778; prišel je začetku leta k sv. Andreju.

Potem je prišel Franc Simoneti od sv. Mihaela, ki je se pa kmalu vrnil na svojo prejšnjo kuracijo.

Zagožen Franc je prišel za Veliko noč k sv. Andreju in je tukaj delal do leta 1791, ko je šel za kaplana v Ljubno in je tam umrl 6. marca 1793.

Žmavc Andrej je bil imenovan za kurata 1791, pa je resigniral. Prej je bil kaplan dve leti v Vitanju.

Blatnik Simon Tadej, P. Kazimir je prišel kot provisor in je ostal pri sv. Križu do Januarja 1803. Prišel je 17. decembra 1792. Nato je postal župnik v Ljubnem.

Leta 1803 je bila kuracija oskrbovana iz Mozirja.

Matelič Filip, kurat od 20. februarja 1804, ki je tukaj umrl 16. aprila 1813. Prej je bil kaplan v Žvabeku.

Leta 1813 od meseca aprila je providiral kuracijo Janez Maury, kurat od sv. Mihaela nad Mozirjem.

Schirotti Jožef, od maja 1813 do 9. septembra 1814. Bil je kaplan 1808 in leta 1809 v Zavodnjem, 1809 kaplan v Rechbergu, 1814 in 1815 kaplan v Gornjem gradu, 1815 in 1816 provizor pri sv. Magdaleni v Javovorju, od 1818 do 1821 provizor sv. Jakobu v Koprivnici.

Gasperini Anton, kurat od 10. septembra 1814 do 20. aprila 1817. Rojen v Imagni pri Gorici 26. junija

Domači župnik S. F. govori skupini romarjev pri Sv. Križu

1780, posvečen 17. septembra 1809; kaplan v Kapeli 1809 do 1810; v Spodnjem Dravogradu 1810 in 1811; v Pliberku 1811 in 1812; v Črešnjicah 1812 - 14; in v Šmarju 1814; kurat v Stopercih 1817 - 1825; župnik v Zgornji Polskavi 1825 - 42; in v Čadramu od leta 1842 do 22. aprila 1850. Umrl je v pokoju v Studenicah 25. avgusta 1857.

Knez Lovrenc, provizor 21. aprila do 21. oktobra 1817; rojen v Novi Cerkvi, ordiniran 27. septembra 1807; kaplan pri Frančišku Ksaveriju 1807 do 1809, v Konjicah 1812, v Grižah 1816, 1817; provizor pri sv. Mihaelu 1817, 1818, potem provizor in kurat pri sv. Lenart nad Laškim, kjer je umrl 22. maja 1820.

Hudovernik Ignac, kurat od 22. oktobra 1817 do aprila 1825. Rojen v Zasipu na Kranjskem 30. julija 1780, posvečen 22. septembra 1810; kaplan v Čadramu 1810 - 12, v Lučah 1812 do 1815, na Rečici 1815 in v Tinjah 1815 do 1817. Nazadnje kurat pri sv. Jerneju v dekaniji Konjice od 1. maja 1825 do svoje smrti 6. decembra 1834.

Filež Andrej, kurat od 1. maja 1825 do 23. novembra 1834. Rojen v

fari Luče 7. novembra 1782, posvečen 21. septembra 1815. Kaplan pri sv. Frančišku Ksaveriju 1815 do 1817 in v Grižah 1817 do 1825. Župnik pri sv. Martinu na Paki od 1834 in je umrl kot jubilejni duhovnik in duhovni svetnik 18. januarja 1872.

Sirk Andrej, provizor od 24. novembra 1834 do 30. aprila 1835, kurat od 1. maja 1835 do 5. septembra 1846. Rojen pri sv. Trojici v Slovenskih Goricah 30. septembra 1799, posvečen 27. avgusta 1826. Kaplan v Spodnjem Dravogradu 1826 in 1827, v Št. Jurju pri Celju 1827 in 1828, na Ljubnem 1828 in 1829, pri sv. Martinu 1829 1830, v Planini 1830, 1831, v Lučah 1831 - 34, in v Škalah 1834 - 35. Župnik pri sv. Florijanu ob Boču 1846 - 61, in pri sv. Lovrencu na Dravskem polju od leta 1861 do njegove smrti 20. maja 1867.

Od 6. septembra 1846 do 12. januarja 1847 je bila kuracija vodena od fare sv. Mihaela pri Mozirju.

Wegund Mihael, kurat, nastopil službo 31. decembra 1846, inštaliran 13. januarja 1847, umrl tukaj 3. marca 1858. Rojen je bil v Škalah 10. oktobra 1803, posvečen je bil 8. septembra

1829. Kaplan pri sv. Janezu v Vinogradih 1830 - 32, v Račah 1832 - 33, in v Šmartnem pri Velenju 1833 - 35. Kurat na Čerbergu, kje je pozidal novo cerkev sv. Križa.

P. Niceforus Hočevár, frančiškan iz Nazarjev, provizor do 23. junija 1858. Rojen je bil v Gornjem Gradu 28. julija 1799, posvečen 17. oktobra 1830. Postal je pozneje svetni duhovnik in služil v tržaški škofiji in sicer je bil kaplan in učitelj v Trebiču v fari Opčina.

Burja Franc, kurat od 24. junija 1858 do 10. novembra 1865. Rojen je bil v Rogatcu 17. novembra 1821, posvečen v duhovnika 1844. Kaplan v Črešnjicah 1845, 1846; župnik v Sevnici 1865 do svoje smrti 27. julija 1871.

Potočnik Lovrenc, provizor od 10. novembra do 28. februarja 1866. Potem je bil dekan v Gornjem Gradu.

Grobelnik Martin, kurat od 1. marca 1866. Rojen v Galiciji 3. oktobra 1820, posvečen 1. avgusta 1846, kaplan v Škalah 1846 - 48, pri sv. Križu pri Rogaški Slatini 1848 - 50, pri sv. Martinu pri Velenju 1850,

v Rečici 1850 - 52, v Žetalah 1852 - 54, v Žibiki 1854 - 56, in v Starem trgu 1856, 57; provizor v Kostrivnici 1858; 1859, kaplan v Žalcu in kurat v Vuhredu.

DUHOVNIKOVO GOSPODARSTVO

Kurat potegne iz fonda duhovnikov vsoto 315 gld na leto. V letu 1854 mu je pripadla tudi kolektura mozirskega kaplana in sicer 9 mernikov pšenice, ravno toliko ovsa, 8 škafov ajde in 26 sirovih grošev.

Zemlje je imel g. kurat 620 klafter njiv, 342 klafter travnika, 95 klafter vrta in stabišča 60 klafter, vse skupaj 1117 klafter sveta, kar mu je dalo 1 gld in 79 kr.

K temu mu je pripadalo posestvo, ki mu je pripadalo, kar mu je zapustil Belovošek 1370 klafter sveta za 443 gld. Od tega uživa kurat, kar je pod cesto, kar je na zgornjem kraju ceste pa uživa mežnar.

Kuratova hiša je prejšnja cerkvena hiša. Leta 1827 je prišlo posestvo odločeno od cerkve in pokopališča in oboje je dobilo zid.

Oče strežnici v gostilni:

„Zavijte ostanek mesa v papir, da ba bom vzel domov za psa.“

„Ali boš res kupil psa!“ je vzkliknil Janezek veselo.

Ženin nevesti po poroki: „Sedaj sva poročena, zato mislim, da lahko naštejemo nekaj tvojih napak. Upam, da mi ne boš zamerila.“

„Prav nič, zakaj napake, ki jih boš naštel, so bile ovira, da nisem dobila boljšega ženina.“

„Ali ti je kdo povedal, kako si nadarjen?“

„Ne!“

„Kako si pa prišel do tega prepričanja?“

Duhovnost blaženega Egidija

Ko je sv. Frančišek videl brata Egidija polnega kreposti in milosti ter pripravljenega za vsako dobro delo, ga je vzljubil s pristrčno serafinsko ljubeznijo in je o njem večkrat rekel drugim bratom: "To je moj vitez okrogle mize". Tako se začne življenjepis brata Egidija, ki ga je verjetno napisal brat Leon. Dobro je povdariti, zakaj je bil dan bratu Egidiju častni naslov viteza okrogle mize. To je naslov, ki ga je Frančišek rad dal vsem svojim prvim tovarišem skupaj. Bratu Leonu je brat Egidij prav gotovo najbolj odličen in reprezentativen lik med tovariši sv. Frančiška. Zberimo naša opazovanja v dveh poglavjih, različnih po vsebini in po obsegu:

zgodovinsko-kritični zapiski o njegovem življenju in kratka sinteza o njegovi duhovnosti.

I. ŽIVLJENJEPISNI PEREZ

Lik blaženega Egidija je morda najbolj preštudiran med tovariši sv. Frančiška. To še prav posebno velja za bogato zbirko njegovih izrekov, ki so privabili pozornost pobožnih duš, kakor tudi strokovnjakov o duhovnih vprašanjih.

V tem poglavju obravnavamo najprej njegovo življenje kolikor mogoče kronološko, potem glavno misel njegovih rekov.

BOSI EGIDIJ

Zdi se nam, da ne moremo bolje začeti življenjepisa brata Egidija, kot da priobčimo prvo poglavje življenjepisa, ki ga najdemo navadno v dodatku Rožicam.

Po spreobrnjenju in razdelitvi premoženja, se je brat Egidij, - ki je tedaj nosil še posvetno obleko in videl odpoved tako imenitnih asiških vitezov, da je bila vsa dežela polna občudovanja - ves vnel od božje ljubezni. Naslednji dan - bil je praznik sv. Jurija, leta 1209 gre močno zaskrbljen za svoje dušno zveličanje na vse zgodaj v cerkev sv. Jurija, kjer je bil samostan sv. Klare. Ko opravi svojo molitev, ga obide želja, da bi videl sv. Frančiška. Napoti se proti bolnici za gobave, kjer je leta z bratom Bernardom in bratom Petrom Catanim prebival v bornji bajti ločen od ljudi.

Ko dospe do križpotja in ne ve, kam bi se obrnil, pomoli h Kristusu, dragemu vodniku in ta ga po ravni poti pripelje do imenovane koče. Tu še premišljuje, po kaj je pravzaprav prišel. Kar mu pride naproti sv. Frančišek, ki se je vračal iz gozda, kamor je bil šel molit. Takoj se vrže k nogam sv. Frančiška in ga ponižno prosi, naj ga iz ljubezni Boga sprejme v svojo družbo. Sv. Frančišek, ki je videl pobožno obnašanje brata Egidija, odgovori in pravi: "Predragi brat, Bog

ti je veliko milost podelil. Ako bi sam cesar prišel v Assisi in bi si kakega meščana izvolil za svojega viteza ali tajnega komornika, ali bi se ta ne moral močno veseliti? Koliko bolj pa moraš biti vesel ti, ki te je Bog izbral za svojega viteza in preljubega služabnika, da živiš popolno življenje po sv. evangeliju? Zato bodi zvest in stanovit in v svojem poklicu, h kateremu te je Bog poklical." In prime ga za roko, ga dvigne in pelje v znamenito bajto. Pa pokliče brata Bernarda in pravi: "Gospod naš Bog nam je poslal dobrega brata, za kar se vsi v Gospodu veselimo. Zdaj pa jejmo v ljubezni".

Doma je bil iz okolice Assisija: njegovi reki, v katerih pogosto govori o poljih, o gozdovih, o živalih, vse to nam da spoznati, da je prišel z dežele. Moral je biti še precej mlad, kajti živel je v redu 53 let. V red je stopil 23. aprila, na praznik sv. Julija leta 1209 in je umrl 23. aprila 1261. Podčrtati moramo, da ga je sv. Frančišek imenoval kraljevega viteza na praznik sv. Jurija zavetnika vitezov.

Že od prvih dni je osvojil srce sv. Frančiška, se mu pridružil v preprostem oznanjevanju božje besede v Markah, še istega poletja leta 1209. Bilo je prvo številnih potovanj, ki sta jih pobožnost in hrepenenje po mučeništvu navdihnili Egidiju, da jih je opravil v prvih letih redovnega življenja. V oktobru istega leta, kakor se zdi, sv. Frančišek poveča število na osem bratov in jih razpošlje na vse štiri strani. Brat Egidij se napoti z bratom Bernardom proti sv. Jakobu di Compostella. Spomladi leta 1210 je s skupino enajsterih, ki se je napotila za

sv. Frančiškom k papežu, da prosijo za potrditev svojega načina življenja.

V letih neposredno za tem moramo omeniti njegova romanja k sv. Mihaelu na Grganskem griču in k sv. Nikolaju v Bariju; potovanje proti Sveti deželi, kamor je verjetno prispel. Mogoče je bil on res prvi frančiškan, ki je stopil na ta blagoslovljena tla. Malo kasneje /1218-1219/ moremo domnevati njegovo drugo misijonsko potovanje. Iskal je mučeništa v Tunisu, kjer se je pa samo izkrcal. Odklonili so ga kristjani, ki so se bali, da se bo razvnela muslimanska besnost zaradi verskih vprašanj, ki bi škodovala njihovim trgovskim koristim.

Zdi se, da je med temi potovanji začel čutiti privlačnost kontemplacije in se je umaknil v samotno puščo kot v Carceri nad Assisijem ali pa v Favarone na planoti Peruggie, s katerima imamo povezane razne dogodke iz njegovega življenja. Tem prvim dogodkom sledijo nekateri datumi in drobni podatki, ki so bolj kot življenjepis, kakor pravi Vian, le raztresene rožice brez logičnega in kronološkega reda. Naštejmo tiste, ki se zdijo bolj verjetni.

V letu 1225 lahko rečemo, da je bival v hiši nekega pobožnega kardinala v Rieti; bil je navzoč pri smrti sv. Frančiška, ko je blagoslovil svoje sinove. Na božič istega leta, v času, ko je bival v samoti v Cetoni, je doživel nekaj posebnega v svojem notranjem življenju, ki je spremenilo popolnoma njegovo bitje in ki se ga bo spominjal nadalje s skrivnostnim namigom, kot na svojo novo rojstvo. Okrog leta 1234, mogoče že prej, se umakne v samoto Peruggianske gore, kjer večkrat sreča papeža Gregorija

IX. - med letom 1234 in 1236, ko je papeška kurija stolovala v tem mestu. V letu 1239 izrazi svojo sodbo nad padcem brata Elije. Leta 1242 je prisoten pri blaženi smrti brata Bernarda v Assisiju. Leta 1247 pokaže svoje veselje nad izvolitvijo brata Janeza iz Parme za generala reda in v letu 1260-1261 ima nekaj pogovorov z njegovim naslednikom sv. Bonaventuro, ki je tako ugotovil in nam tako izpričal v svojih spisih visoko stopnjo kontemplacije in zamaknjenja ter ga izprašal o podrobnostih življenja sv. Frančiška, ki ga je nameraval napisati.

V tem kratkem naštevanju datumov so razporejeni mnogi dogodki iz njegovega življenja. Pri njem so bivali mnogi samotarji: Spoleto, Deruta, Cibottola, Cetona, Angello, predvsem oni z gore Peruggio, kjer je neprekinjeno preživel svoja zadnja leta, obdan od ljubezni in spoštovanja nove frančiškanske generacije, ki se je k njemu podala, ne samo zato, da bi imela spomin na serafinskega očeta, katerega živa relikvija in nadaljevanje je bil on, ampak tudi zato, da bi poslušala kot preroka njegove duhovne nauke in videla vzgled njegovega življenja, ki so ga smatrali kot čudo in na katerega so se obračali tudi papeži in kardinali. Med temi redovniki nove frančiškanske generacije se je izoblikovala neka majhna družbica pobožnih tovarišev, ki so se odlikovali v kreposti in zvestobi do njega; posebej se imenujejo brat Janez, Gracijan, Angelo in Andrej.

Kljub temu se je on pri vsem tem pobožnem občudovanju ohranil nedotaknjenega od prepirov in nemirov, ki so se vsaj delno začeli pojavljati v

redu med gorečniki in mlačneži. To svoje življenje je zaključil, ki je bilo v zadnjih letih neprestano zamaknjenje, v noči med 22. in 23. aprilom 1262, v samoti na Gori. Njegovo truplo je bilo prenešeno v mesto Peruggio, v cerkev sv. Frančiška. Vojakom, ki so čuli ob smrti, da bi si zagotovili posest njegovega telesa, je rekel: "Recite Peružanom, da ne bodo nikoli zvonili niti za mojo kanonizacijo niti za izredne čudeže." Ali vsebuje to izražanje prerokovanje ali prošnjo? Znano je doslej, da še ni bil proglašen svetnikom; čeprav je samo spremljevalec sv. Frančiška, uživa javno češčenje z naslovom blaženi, odobren od Pija VI. v letu 1777.

TAKO JE GOVORIL BRAT EGIDIJ

Za profil duhovnosti brata Egidija imajo večjo veljavo slavni Reki brata Egidija kot pa biografski podatki. Kaj so sploh Reki? Kakor pravi naslov: Dicta beati Aegidii niso zbirka duhovnih spisov, ki bi pripadali bratu Egidiju, ampak so zbirka izjav, ki niso bile povedane z namen, da bi se zbrali, temveč so šle spontano preko njegovih ustnic, duše, ki je živel tako, kakor je učila. Nekateri sodobniki in častilci blaženega so jih nameravali zbrati, ker so se jim zdele njegove izjave tako originalne in žive in istočasno tako polne praktične modrosti o notranjem in redovnem življenju, da so se čutili dolžni posredovati jih potomcem ali pa si jih vsaj globlje vtisniti v svoj spomin zaradi osebne koristi.

Ne vemo od kdaj izvirajo zbirke Rekov brata Egidija. Toda govoriti ne moremo samo o eni sami zbirki.

Nekatere so morda krožile še za časa njegovega življenja; druge majhne zbirke gotovo pripadajo njegovim prvim biografom, kot življenjepis brata Leona. Nekateri reki so prišli v iste biografije v značilnih okoliščinah o katerih so bili izgovorjeni. Rokopisi, ki jih hranijo, so zelo številni znak sprejetja rekov in vsak dan bolj so se množili kakor se množe vsak dan bolj njihove izdaje in prevodi v razne jezike.

Da dobimo originalni latinski tekst, se moramo zateči k Quaracchijevi izdaji: *Dicta beati Aegidii Assisiensis*, Quaracchi 1939, II. izdaja; v italijanščini je važna izdaja, ki jo je oskrbel Nello Vian z najboljšo uvodno študijo o življenju in duhovnosti blaženega. Skoraj vsak jezik ima svoj prevod. Ustavimo se pri nemški izdaji avtorjev Schluter-Hardick zaradi resne uvodne študije.

Za Reke moramo reči, da so nam bolj kot duhovni nauki blaženega, dokumentinjegovega življenja in izjave ob raznih življenjskih trenutkih: odgovori na vprašanja vdanih in zaupnih prijateljev, dvogovori, ki jih ni izrekel zato, da bi sestavil sistem svojega nauka. Potem tudi mislimo, da je bil zbran šamo majhen del njegovih dragocenih izjav. Zato so bili pridruženi dogodkom, ki so jih opisovale biografije in z njimi sestavljajo celoto.

V njih zbirkah se vidi delo zbiratelja ali zbirateljev. Naredili so neke vrste kompilacijo. Hoteli so urediti različno tvarino: razporedili so jo tako v zaporedje 26 poglavij. Reki so bili izrečeni v italijanščini, nato prevedeni v latinščino. Skupno opombo o obliki rekov podaja v kratkih

besedah Vian: Njegov stil je hiter, trezen, poln prirojene bistroumnosti, ki spontano izvira iz ljudske redko-besednosti. Poživlja jo in barva z vsemi sredstvi ljudskih jezikovnih domislic: soglasja, besedna nasprotja, besedne skladnosti, posnemalni glasovi. Vse preveva dobrohotnost rekov, prasketanje odrezavih odgovorov in vprašanj ter blišč bojnih gesel, ki očarajo.

Od kod so prišla izražene spoznanja rekov? Nekaj jih je prišlo od zunaj: izobrazba je morala biti precej povprečna; poznal je nekatere stvari iz sv. pisma, ker je molil brevir in poslušal sv. mašo; sveti in pogovori s Frančiškom in drugimi sobrati so mu dali nekatere misli. Predvsem so njegovi reki sad njegovih razmišljenj. Zato so nauki zelo praktični, konkretni in preprosti: kajti on je hodil v življenju po poti velike duhovne ponižnosti brez mnogih problemov.

V svojem življenju je bil ves prešinjen s frančiškanskim duhom in zato je ta "zlata knjižica", kot pravi Vian, ogledalo in življenje frančiškanskega nauka 12. stoletja, je ena izmed najbolj živih knjig, ki je bila najbolj praktično in duhovno spočeta, zato ohranja vso svojo svežino in aktualnost, ker predstavlja in opisuje nasprotja: mogočno in tragično v vseh časih, evangelij in svet, dušo in meso, pravico in žalost. Zato morejo reki manjšega brata Egidija, sv. Bernardina Sienskega in Filipa Neriya, biti del tiste duhovne literature, ki osvetljuje in čisti v kristjanu pot do večnega zveličanja.

II. DUHOVNOST BLAŽENEGA EGIDIJA

Nihče še ni do dna preštudiral notranjega življenja in ascetično mističnega nauka bl. Egidija. Zato se moramo zadovoljiti s to študijo, ki jo je spisal p. A. Ghinato iz lastnega znanja in po neposrednem osebnem študiju biografskih virov iz "Izrekov".

ŠTIRI ROJSTVA

Da bolje razumemo Egidijevo duhovnost, se moramo predvsem ozirati na njegovo notranjo pot. O sebi je značilno izjavil: "Rodil sem se štirikrat: prvič, ko me je rodila mati; drugič, pri zakramentu sv. krsta; tretjič, ko sem vstopil v ta sv. red; in četrtič, ko mi je Gospod skazal usmiljenje s svojim prikazanjem". Ta "štiri rojstva" ponazarjajo in utemeljujejo v bl. Egidiju štiri življenja, ki vsa živo in bogato izstopajo v njegovih življenjepisih in "Izrekih": zemeljsko življenje s svojo preprostostjo, bistroumnostjo in dobrim čutom; krščansko življenje v preprosti pobožnosti; redovno življenje, zlasti frančiškansko, v spoštovanju tistih

kreposti, ki so zanj najbolj značilne; kontemplativno življenje po božiču leta 1226, ki se kot dejstvo nanaša na zadnje prikazanje, pri katerem se moramo nekoliko pomuditi.

Zakaj gre? Edino poročilo, ki ga imamo, izvira iz nekoliko skrivnostnih namigov. Sam je večkrat ob raznih priložnostih v razgovoru z nekaterimi najbolj zaupnimi brati omenil to prikazanje. Bil je namreč od tretjega dne pred božičem leta 1226 do praznika Sv. treh kraljev leta 1227 skoraj neprekinjeno zamaknjen. Imel je neposredno prikazanje Boga. Toda o naravi tega prikazanja si ne drznemo izreči ničesar določenega. Vendar pa je to prikazanje spremenilo njegovo življenje. Zamaknjenja se od tega časa ponavljajo zelo pogosto. To, kar je prejel v tem občevanju z Bogom, je presegalo vsak drug velik božji dar, ki ga je Bog kdaj podaril stvari. Morda je presegalo celo to, kar je dobil sv. Frančišek na gori LaVerna. In Egidij je pojasnil to prikazanje z besedami: "Stvar ni nič v primeri s Stvarnikom", to se pravi, namigoval je na neposredno božje prikazanje. Čutil je dolžnost, da na kraju prikazanja v Cetoni zgradi cerkev. Egidij bi se

San Damiano, Assisi

lahko od tega časa imenoval Pentecoste, kajti bil je kot nov navdih Sv. Duha.

Od tega časa je Egidij govoril, da mu je Bog vzel vero. In res, njegova vera ni bila več vera, temveč spoznavanje. Sobrat, brat Andrej da Borgogna, mu je rekel: "Sam Gospod ti je vzel vero. Kako bi ti mogel reči: 'Verujem v enega Boga'? Ne bi li moral reči: 'Poznam enega Boga'." Egidij je bil tako ganjen, da je začel peti: "Poznam enega Boga, poznam enega Boga!" - Drugič ga je vprašal isti sobrat: "Ali imaš upanje? Le kako moreš upati, ako nimaš več vere? Zdaj ne upaš več v večno življenje". Egidij pa mu je odgovoril: "Ali ne more Bog dati komurkoli hoče poroštvo večnega življenja?" - Zdi se, da je dobil tudi zagotovilo večnega življenja.

Bl. Egidij je gojil kontemplativno življenje in doživljal nadnaravne pojave še za življenja sv. Frančiška. Toda od tega prikazanja je živel skoraj neprenehoma v nadnaravnem svetu mističnega doživljanja. Sam je govoril: "Do tega prikazanja sem šel, kamor sem hotel in delal tisto, kar sem hotel narediti s svojimi rokami; odslej nisem mogel več delati, kakor sem delal pred tem, temveč sem moral delati tisto, k čemur so me nagibali navdihi moje notranjosti".

Njegova izkustva in duhovni nauk, ki ga bomo posneli v naslednjih poglavjih, se mora ozirati na celoto: na Egidijevo preprosto ascetično in kontemplativno ter mistično življenje.

TEOLOGIJA BL. EGIDIJA

Teoretično in sistematično znanje je tuje Egidijevega duhu. Ko pa študiramo vire njegove duhovnosti, zlahka opazimo njegovo razsodnost in prepričanje. Podajmo nekaj njegovih misli:

Boga je videl predvsem kot predmet našega hrepenenja iz neposrednega izkustva. Nekega jutra ga sobrat poprosi, naj moli za njega. Egidij mu je odgovoril: "Kako boš dobro molil, ako hočeš poslati k Bogu namestnika, medtem ko bi mogel sam iti k Bogu". Brat pa mu je odgovoril: "Nisem vreden, ker sem tako daleč od Boga". "Ah!", je vzdihnil Egidij, "ves svet je poln Boga. Vsi ga morejo najti". Pot, ki vodi k Bogu je čistost srca: "Čistost srca vidi Boga, pobožnost pa se od tega hrani! Drugače ne pridemo do Boga. Njegova veličina neizmerno presega našo revščino. Vse, kar so misleči do danes povedali o Bogu, je manj kot konica igle v primeri z ustvarjenim vesoljstvom". Dva dvomljivca sta se zgražala nad to primerjavo, češ, sv. Janez ni rekel o Bogu ničesar takega, kjer bi primerjal Boga s tem, kar je! Egidij pa je ves blažen nad božjo vsemogočnostjo: "Hočem si izbrati takega Gospoda, ki bo z menoj povsod, pa vseeno ali v samostanu, v puščavi, na trgu ali v gozdu".

Malo je ohranjenih njegovih misli o Jezusu in Mariji. Toda to, kar je ohranjeno, priča o spoštovanju in neizmerni ljubezni njegovega franči-

škanskega srca. Nekoč se mu približa neka oseba: "Iskal sem te. Potrebujem te". Egidij pa je odgovoril: "Če bi ti gledal sonce, bi ti bilo prav malo mar, za svetilko; sonce je naš Gospod Jezus Kristus, samo njega moramo iskati". - In o Mariji. Neki pridigar je dvomil v Marijino devištvo. Napotil se je k Egidiju, da bi mu razložil svoje dvome. Egidij pa mu je šel naproti in trikrat je udaril s palico po zemlji in pri tem govoril: "Devica pred rojstvom! Devica pri rojstvu! Devica po rojstvu!" Pri vsakem udarcu je pognala iz zemlje lilija.

O hudobnem duhu je govoril iz lastne izkušnje. Tudi sv. Frančišek mu je zaupal, da ga je napadel nekoč za trenutek hudobni duh. Posebno proti koncu svojega življenja je imel Egidij - isto beremo tudi o drugih svetnikih - pogostne napade hudobnega duha.

Človek: Kaj je? Bog ga je ustvaril! "Ptice neba, živali na zemlji, ribe morja, kadar imajo hrano, nimajo drugih potreb; človek pa se ne zadovolji s tem, kar je na zemlji, temveč neprenehoma želi nekaj drugega; iz tega sledi, da ni bil človek ustvarjen za ta svet, ampak za nekaj drugega..." Človekovo svobodno voljo postavi bl. Egidij v ospredje. Ko je nekoč vprašal pogubljenega brata za vzrok njegovega pogubljenja, mu je odgovoril: "Pogubljen sem zato, ker nisem delal dobro, ki bi ga moral delati in bi ga mogel storiti, in ker se nisem izogibal slabega, ki bi se mu mogel izogniti!"

V nasprotju z naduto učenostjo, ki ne živi po svojem nauku, je pravil: "Človek toliko zna, kolikor je dobro to, kar dela!" Naj omenimo še oni Egidijev izrek, ki ga je mnogo pozneje

ponavljal Jacapone di Todi: "Pariz, Pariz! Ti si uničil red sv. Frančiška!"

Telo: Sv. Frančišek je imenoval telo "brat osel". Bl. Egidij, učenec sv. Frančiška, mu prideva druga imena: "hudičevo bojišče", "hudičev gozd"... Telo gleda predvsem z vidika pokvarjene narave. Sicer je tako mrtvičil, ker je to v korist njemu samemu. Nadnaravni humanizem!

Svet: Pri Egidiju ne srečamo pesniškega in vzvišenega gledanja na stvarstvo. On gleda na stvarstvo pod vidikom večje ali manjše koristi za duhovno življenje: "Ta svet je grozen po hudobnih ljudeh in čudovit po dobrih!"

DUHOVNO ŽIVLJENJE

Bl. Egidij je večkrat rekel, da je duhovno življenje v tem, da spoznamo in hvalimo dobro, ki ga Bog izvršuje v nas, in priznamo hudo, ki ga sami delamo.

Del božje dobrote je milost, ki v Egidiju označuje toliko stvari: klic k mističnemu življenju, dar sporazumevanja z Bogom, dobro voljo, tolažbo in nadnaravne darove. Del človekove slabe narave zanemarja to milost: "Oh, kako bi narasla Tibera, če ne bi odtekala!"

Stvari tega sveta so ničeve in pred Bogom je celo to, kar cenijo ljudje, brez vrednosti. Ali ni bil evangelijski nauk sprevračanja vrednot razodet v govoru na gori? Bl. Egidij izrazi ta evangelijski nauk z enim svojim paradoksom (navideznim protislovjem): "Ako hočeš dobro videti, si izderi oči in bodi slep! Če hočeš dobro slišati, postani gluhi! Če hočeš hoditi, odseči si noge! Če hočeš dobro delati, odreži

si roke! Hočeš dobro ljubiti, sovraži samega sebe! Če hočeš živeti, umori samega sebe! Če hočeš dobro zaslužiti, se zavrzi! Hočeš biti bogat, postani ubog! Hočeš biti varen, se vedno boj! Hočeš biti povišan, ponižuj samega sebe! Hočeš biti spoštovan, preziraj samega sebe in spoštuj tistega, ki te zaničuje! Hočeš imeti dobro, prenašaj hudo! Hočeš živeti v miru, trudi se! In če hočeš biti češčen, želi biti zasramovan! O, kako velika modrost je, ako znamo delati te stvari! Ravno zato, ker so velike, jih maloštevilni prejmejo.”

MOLITVENO IN PREMIŠLJEVALNO ŽIVLJENJE

Osnovni del duhovnega življenja je molitveno življenje, ki se pri bl. Egidiju spremeni v premišljevalno življenje. V "Spectaculum perfectionis" oriše sv. Frančišek značilnost brate Egidija: "V premišljevanju zamaknjena duša; po premišljevanju bo brat Egidij dospel do največje popolnosti".

Premišljevalno življenje je tako vzvišeno nad dejavnim življenjem, kakor ovca, ki se pase od ovce, ki meketa. Vendar pa je dejavno življenje nujna predstopnja za premišljevalno življenje: "Ako bi šel k francoskemu kralju in bi pokleknil k njegovim nogam, ter bi mu rekel: 'Dobri gospod, daj mi 1.000 zlatih frankov'. Kralj bi ti odgovoril: 'Ti si nor. Kakšno uslugo si mi storil, da bi ti dal 1.000 zlatih frankov?'. - Če bi mu pa poprej storil veliko uslugo, ti ne bi bilo treba dolgo čakati na nagrado!"

Prvi korak do kontemplacije je molitev. Molitev je potrebna. Vzroki, ki nas silijo, da molimo so: naša

revščina in nevarnosti. Molitev pa je tudi milost - enemu pa se da milost molitve... -, ki nas dviga do bolj vzvišenih stopenj popolnosti in kar do blaženosti. Čudovito je, kar razodeva 24. poglavje "Izrekov": "Mnoge so milosti in kreposti, ki se najdejo in dobijo v molitvi. Človeški razum je predvsem razsvetljen in njegova vera se razvname; spozna lastno revščino, prevzame ga božji strah in ponižnost, da se poniža v lastnih očeh in pride do skrušenosti srca. Nato je znova očiščen v svoji vesti, utrjen v potrpežljivosti, z veseljem pokoren, pridobi si pravo razsočnost, umnost, modrost, moč. In pride do modrosti, da spoznanja Boga, ki se razodeva tistim, ki ga molijo v duhu in resnici. Človek čuti zdaj toploto ljubezni in hiti proti vonjavi nebeškega veselja. Zatorej doseže prijetno sladkost, svoj razum pogrezne v prijeten mir in končno pride do blaženosti nebes!"

Kaj je kontemplacija? Poslušaj drug Egidijev paradoks: "Dobro premišljuje, kdor z odsekanimi rokami in nogami, z izdrtimi očmi, odrezanim nosom, ušesi in jezikom zaradi velike notranje blaženosti ne bi hrepenel po svojih udih ali drugih stvareh, ki si jih more fantazija predstavljati na tem svetu, izven katerega se nahaja takrat."

Sv. Bonaventura je zapisal izrek, ki ga najdemo v 13. poglavju "Izrekov": "Nekoč vpraša brat Egidij sobrata: 'Kaj pravijo tisti veliki doktorji, da je kontemplacija?' Brat mu odgovori: 'Ne vem!' 'Ali hočeš, da ti povem, kaj jaz mislim, da je kontemplacija?', mu pravi Egidij. 'Povej!', mu pravi brat, 'Kontemplacija ima sedem stopenj: ogenj, sladkost, zamaknjenje, zrenje

Boga, okus, mir in blaženost. Pod ognjem razumem neko vrsto luči, ki najprej dušo pripravi in razsvetli. Sledi sladkost duhovne vonjave, ki ji sledi čudovit vonj, ki je omenjen v pesmi: "Za vonjavo tvojih maziljen-
cev". Nato pride zamaknjenje. Duša je uživala vonjavo. Zamaknjena je in hrani se zunaj telesa. Sledi zrenje Boga. Duša se je na nek način otresla telesa in s čudovito jasnostjo premišljuje o Bogu. Potem sledi okus, ki je ona čudovita sladkost, ki jo duša okuša pri premišljevanju. O tej sladkosti poje psalm 33: Okusite in spoznajte. Tiho se vtihotapi, kadar se duša, ki okuša to duhovno sladkost, v njej sprosti. In končno pride blaženost: potem ko se duša v takem miru obda s sijajem in se napolni z neizmernim veseljem. Psalm poje: Nasičen bo, ko bo odkril tvojo slavo."

Resnično, premišljevanje je bistvo notranjega izkustva in mističnega nauka bl. Egidija. Soglašamo z Levastovo sodbo: "Bistvena vrednost bl. Egidija ni v pesmih, še manj v ironiji in bistroumnosti njegovih misli ali v učinkovitosti nekaterih dobro uspelih parabolah, marveč v mističnem izkustvu. Prepričani smo da je bilo to visoko in globoko. Vse Egidijevo življenje je iztezanje po božji polnosti. Tako zelo je ljubil premišljevanje, da je vzkliknil: "Nočem umreti boljše smrti kot je kontemplacija". Izreki, ki jih je posvetil kontemplaciji, imajo Egidijeve značilnosti, kajti vse je sam doživel."

REDOVNO ŽIVLJENJE

Ako bi morali primerjati kako ljubezen v življenju bl. Egidija ljubezni

do premišljevanja, potem bi morali reči, da ji je enakovredna samo ljubezen do redovnem in frančiškanskega življenja. V resnici je bil v redovno življenje zaljubljen. Zanj je redovno življenje zaklad, ki bi si ga morali vsi pridobiti, pa si ga ne. "Če bi najrevnejši človek zvedel, da je na skupni njivi skrit zaklad, ali misliš, da bi šel koga vprašat, ali sme ali ne steči hitro k zakladu? S koliko večjo vnemo bi morali ljudje izkopati ta nebeški zaklad! Tudi med svetom se moreš zveličati. Rajši bi prejel samo eno milost v samostanu, kakor deset, če bi ostal v svetu. Toda večje zlo bi bilo stopiti v red in ne živeti redovno."

In to spoštovanje do redovnega življenja prenese v stvarnost, kajti brat Egidij nikoli ne razmišlja in posplošuje, temveč je vedno praktičen in stvaren. "Od začetka sveta do danes ni bilo tu boljše redovne družbe kot so Manjši bratje. Noben red ni tako varen. Mislim, da je bil red Manjših bratov poslan od Boga na ta svet v veliko korist ljudem... Red Manjših bratov se mi zdi najubožnejši in najbogatejši na tem svetu..."

Redovno življenje pa pomeni bl. Egidiju predvsem izpolnjevanje osnovnih kreposti, ki jih je obljubil Bogu, namreč svetih zaobljub uboštv, pokorščine in čistosti.

Uboštvo: Najznačilnejša krepost za frančiškansko duhovno gibanje dobi tudi v bl. Egidiju gorečega zagovornika. "Oh!", je vzkliknil, ko so mu pokazali veličasten samostan sv. Frančiška v Asiziju, "četudi bi bil dolg od Perugia do Asizija, meni bi zadostoval samotni kotiček za mirno življenje." Zelo hudomušno je zbadal brate iz samostana, ki so živeli bolj

udobno: "Da povem resnico, vam manjka samo še ženo!" Ko so se nad tem zgražali, jim je Egidij razložil: "Ravno tako resna je kršitev obljube ubožstva, kakor obljube čistosti."

Še številnejši so njegovi nauki o pokorščini. "Večja popolnost je ubogati predstojnika iz ljubezni do Boga, kakor ubogati samega Stvarnika, ako bi sam razodeval svojo voljo". Sobrat mu je potožil, češ predstojnik mi je nekaj naročil, medtem ko sem molil. "Ti niti ne veš, kaj je molitev", mu je odgovoril Egidij. "Prava molitev je ubogati in biti pokoren iz ljubezni do Boga", mu je razložil bl. Egidij. In njegova prispodoba: "Kadar pripogne vol glavo pod jarem, se kašče napolnijo z žitom; kadar pa stresa z glavo in hodi prost po polju ter verjame, da je postal velik gospod, se kašče ne napolnijo."

Kadar razpravlja o čistosti postane liričen. "Med vsemi krepostmi imam najrajši čistost", je rekel sobratu. Ta mu je odgovoril: "Ali ni večja ljubezen?" Egidij je zmajal z glavo. "Pa povej kaj je bolj čistega kot ljubezen?", je silil brat. "Čistost, varstvo vseh čutov v milosti božji". In pel je:

"O sveta čistost, kolika je tvoja dobrota:

V resnici si ti dragocena in tako in toliko je sladka tvoja dišava.

Ne ve, kdor te ni okusil, kako si draga:

Zato je skrita bedakom tvoja vrednost!"

PESEM O KREPOSTIH

Kako naj podamo samo nekaj misli o vsaki kreposti, o kateri govori Egidij v svojih izrekih, ali pa nam daje zgled v svojem življenju? Temu se odpovemo. Tu prinašamo pesem o krepostih, ki jo je Egidij sestavil po posnemanju sv. Frančiška:

"Gospa revščina, kdor te posnema in ljubi, najde v tebi zaklad nebeškega kraljestva.

Gospa ponižnost, kdor te najde in te ohrani, bo imel kraljevski dar. Gospa čistost, tolike nežnosti in milosti so v tebi, da te ljudje velikega duha ne znajo odkriti in posedovati. Sveta dobra volja, kdor te ve ohraniti, mu postaneš pot za pridobivanje dobrin.

Sveti dobri sklep, kdor te ve ohraniti, mu postaneš pot za pridobivanje vsega dobrega.

Gospa potrpežljivost, kako si lepa, ti si v resnici hčerkica Kralja nebes in zemlje.

Gospa pobožnost, tolik je tvoj dobiček, da more duša na različne načine obogateti.

Gospa poštenost, kakšen bohoten vrt si; v tebi so sadovi čudovitega okusa".

Vse kreposti so zastopane v njegovih "Izrekih" ali življenjepisih. Teološke in glavne kreposti najdemo pojasnene v vseh tistih tekstih, ki govore o Bogu, premišljevanju itd... Dvema kardinaloma, ki sta ga prišla obiskat in sta se priporočila njegovim molitvam, je odgovoril: "Kaj, molitve

potrebujeta! Saj imata večje zaupanje v Boga kot jaz!" - "Kako?" - "Vidva zaupata v Boga, da se bosta zveličala, čeprav živita v takšnem bogastvu in jaz se tako trudim z žrtvami, mrtvenjem, pokoro..."

Toda kreposti, ki so najbolj vidne, so tiste, ki jih moremo imenovati vzvišeno frančiškanske. Ponižnost: Značilnost ponižnosti je izrazil: "Če se hočemo dvigati, moramo padati". - "Pusti me da ležim - tako se ne dvigam v višave in ne morem pasti". Potrpežljivost: "V stiskah in težavah smo takšni, kakršni smo pred Bogom. Blažen tisti, ki ne povprašuje in ne išče tolažbe zemeljskih stvari". Bog pred svetom in svetnim truščem: "Drevesa, ki stoje dolgo ob cesti, so večkrat poškodovana od udarcev mimoidočih tako, da njihovi sadeži ne dozore; podobno je s tistimi, ki stoje sredi sveta". Telesno zatajevanje: "Zakaj se je Janez Krstnik zatekel v puščavo še kot nedolžen otrok? Da bi delal pokoro! Zakaj se soli meso dokler je sveže in užitno? Da bi se ohranilo in postalo še bolj okusno!"

Najznačilnejša Egidijeva krepost je ljubezen do dela, beg pred brezdeljem, vaja dobrega zgleda, vztrajanje v začetni gorečnosti. Na tem področju njegovega življenja so bolj zgovorni zgledi, kakor njegovi izreki. Ko je v Brindisiju čakal na ladjo za Orient, je prodajal vodo, ki jo je hodil zajemati v oddaljen studenec. V Ptolomaidi v Siriji si je pomagal z izdelovanjem vrbovih košar in s pokopavanjem mrličev. V Rimu nosi vodo za menihe samostana SS. Quattro Coronati. Z nekim podeželskim gospodom se pogodi, da mu bo šel

otrest orehe. V hiši nekega kardinala je našel vedno kako delo, da ne bi jedel kruh, ki si ga ne bi zaslužil: čisti, pomiva posodo, pomaga v kuhinji... V puščavi Faravone si je naredil predmete in orodje iz lesa, ki ga je prodal, da je tako zaslužil za hrano in obleko zase in za svoje sobrate. "Bo, bo, bo: mnogo govorim in malo naredim!" "Delajte, delajte in nikar ne govorite!", sta pregovora, ki ju je vedno ponavljal.

* * *

Premalo je to, kar smo povedali o velikem liku bl. Egidija, o tem ponižnem in človekoljubnem, malo izobraženem sinu sv. Frančiška. Kronika 24. generalov nam sporoča tole prigodo njegovega življenja, ki nam vsem more biti v veliko korist: "Nekoč je rekel brat Egidij generalu Bonaventuri: 'Oče moj, velike milosti nam je Bog storil; mi neučeni in nevedneži, ki nimamo nobene popolnosti, kaj naj storimo, da se zveličamo?' Sv. Bonaventura mu je odgovoril: 'Če bi Bog nobene druge milosti ne dal človeku kakor to, da bi ga mogel ljubiti bi zadostovalo.' In brat Egidij: 'Ali more nevednež tako ljubiti Boga kakor učenjak?' Sv. Bonaventura: 'Stara ženica more bolj ljubiti Gospoda kakor doktor teologije'. Zdaj vstane brat Egidij v veliki gorečnosti, gre na vrt k vratom, ki so gledala proti mestu in zakliče: 'Uboga stara ženica, preprosta in nevedna! Ljubi svojega Gospoda Boga, pa boš mogla biti večja kakor brat Bonaventura!' In takoj nato se zamakne za tri ure". Tudi nam ponavlja to sporočilo, kaj je bistvo frančiškanske in evangeljske duhovnosti.

La Verna, kjer je sv. Frančišek prejel svete rane

Pok. Monsignor Rt. Rev. Vitus Hribar - prvi župnik fare sv. Vida v Clevelandu

V Ave Maria Koledarju za leto 1968. je bila opisana zgodovina fare sv. Vida v Clevelandu. Na strani 23. je bila objavljena napačna slika za Monsgr. Hribarja. Zato objavljamo tu njegovo pravo fotografijo iz leta 1940, ko je bil 70 let star. Tako je zapisano na hrbtni strani fotografije.

V skritem samostanu

V temni noči, ko je divjal strašen snežni vihar po pokrajini, sta stopali dve ženi po saneni sledi, da bi se prerili skozi. Ogrmjeni sta bili v volneni ruti in obuti v škomje, izgledalo je, da sta prišli oddaleč. Obrazi so bili pokriti s snežno skorjo in premrli od ledu. Naenkrat sta se ustavili, sanenca ni bilo videti več. „Sestra Kinga, jaz vidim samo še roj rdečih pik pred seboj“, je tožila prva, „in vi?“

Spremljeavka se je nekaj časa obotavljala z odgovorom, nato pa potolažila prvo. „Ne bojte se sestra, tudi jaz ne vidim ničesar, a tembolj vidi naju Bog“.

Ko ju je zjutraj poslal voditelj taborišča s 30 rublji na pot s seznanom v Krasnojarsk, se jima je zdelo, da bo krasen dan in pot prav nič nevarna. Veselili sta se, da bosta prosti za en dan težkega taboriščnega dela. Zvečer pa, ko sta bili že na poti proti domu, se je vreme nenadoma spremenilo. Taborišče ni moglo biti več tako daleč, pa kako naj prideta do njega? Noč in vrtinec snežink se je spustil na njiju in bali sta se, da bosta zašli v volčji trop, ki jima ne bo omogočil priti skozi stepo. Predvsem pa nista smeli počivati, četudi sta začutili težak spanec, da bi najrajši sedli v sneg.

Sestra Kinga je napravila velik križ, položila palico, ki jo je nosila v oporo na zemljo in položila palico svoje spremljeavke nanjo in to je ponavljala. Sicer sta prišli zelo počasi naprej, toda bili sta si svesti, da se pomikata v ravni črti naprej. „Sestra Kinga sicer ni povedala svoji spremljeavki, da je zgubila vsako orientacijo. Čemu bi jo še bolj razburjala. Stiskala je pesti in udarjala z roko na sestrino pest. Začudena se je branila sestra Gertruda in udarjala nazaj. Tako sta se valili po snegu in otrditev udov je odnehala.“

Sestra Kinga je prva zopet vstala in zaklicala na uho: „Če bova obstali, sva zgubljeni!“ Spet je dvignila zasneženi drog in ga položila na prejšnjega. Sestra Gertruda pa se je sesedla in zaklicala: „Pustite me, da umrjem, morda se boste sami lažje prerili naprej.“ Toda ona ni odnehala, češ, če morata umreti, naj umrjeta skupaj in že je legla

poleg svoje spremljeavke. Naenkrat je začutila pod snegom nekaj trdega. Začela je tipati z orokovičeno roko, nato je slekla rokavico in poskušala še enkrat. „Moj Bog, saj to je rob kamnitega vodnjaka“, je vzkliknila. „Toda kjer je vodnjak, mora biti tudi hiša.“ Stresla je svojo spremljeavko: „Sestra Gertruda, rešeni sva. Tu je vodnjak.“

Mlajša sestra pa se ni zmenila za to ugotovitev, marveč rekla: „In če, jaz ne morem nič več, pustite me v miru.“

Vihar je ponehal in sestra Kinga je spoznala sled svojih stopinj. Ne da bi spregovorila, je začela delati z drogom velike kroge okrog sestre Gertrude. Sunila je z drogom prav močno in zadela na zidano steno ter našla napol zasnežena vrata. Od razburjenosti si sprva ni upala potrkati. Za vrati je začula šum, ki pa je spet potihnil. Ženski glas je zaklical skozi ključavnico: „Kdo je tu?“

„Nune. Hitro odprite!“ Vrata so se odprla le prav malo in isti glas je rekel: „Ali ste sami?“ „Ne, moja spremljeavka leži blizu v snegu.“

Ženska ni odvrnila besedice, pa se je vrnila s svetilko ter šla počasi za sestro Kingo, ki je stopala po svojih stopinjah. Obe sta vlekli oslabele sestro do vrat, kjer jih je pričakovala mlajša žena. Na ognjišču je ogreval ogenj sobo.

„Položite jo na klop, pogrela ji bom mleko“, je rekla starka, ki je težko dihala. Sestri Kingi se je zdelo, da se soba vrti. Skušala se je opreti ob skrinjo, pa se je onesvestila. Ko je prišla k zavesti, je začutila močan duh po vodki in jela kihati. Iztežka se je dvignila, sestra Gertruda pa je rekla: „Ali veste, da smo zelo daleč od taborišča, podvzele smo napačno smer.“ Ker je govorila poljski, je sestri nista razumeli. Tiho sta opazovali nepoznani obiskovalki. „Ali sta res nuni in nas ne bosta izdali?“

Sestra Kinga je vstala in položila tri prste na Ikono kot se pri nas zgodi, če kdo prisega. „Bog in njegova Mati naj mi bosta priča, da sva redovnici.“

Stara žena je pogledala svojo spremljeavko,

ki ji je dala prav malo znamenje. Odstranila je skoro prazne vreče, ki so bile pri peči in šla pred njo. „Pridita!“

Sestra Kinga je za trenutek omahovala, a starka se je smehljala. „Ne bojte se, nič hudega vam nočeva.“ Sestra Kinga je opazila, da je bila klet razsvetljena. Lestva se je lahko premikala. Srce ji je močno utripalo, ko je videla, da je klet izpremenjena v kapelo pred neko steno s podobami so gorele rdeče luči in sveče. Sredi pa sta ležali na dveh mizicah dve Ikon - ena našega Odrešenika, druga pa Marijina. Pred tema je bila odprta velika knjiga, na tleh pa je klečalo pet žen.

Sestra Kinga se je globoko priklonila pred Ikonami, jih pobožno poljubila, se pokrižala in stoje molila. Enako je storila sestra Gertruda. Obrnila je list velike knjige. „Sv. Pismo“, je pojasnila stara žena, ki je prišla z njima v klet. „Nimamo drugega kot sv. Pismo.“

Obe sestri sta bili preutrujeni, da bi dolgo molili. Sestri Kingi se je zdelo kot da sanja, sestra Gertruda pa je objela staro ženo, in ko so bile zopet zgoraj, je starka skrbno zaprla vrata, položila vreče nanje, sedla na klop, pa začela pripovedovati: „Bog vaju je pripeljal k nam, hčerke moje. Preko 40 let že nismo videle pravih sester in ko je odšel zadnji duhovnik, je že minilo 27 let. Ob koncu revolucije smo zbežala semkaj

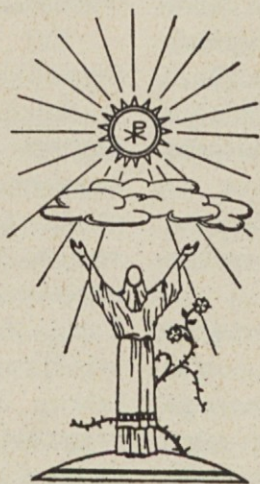
in nikdar ni Bog dopustil, da bi njegova hvala utihnila. Stare so umrle, mlajše so prišle. Zdaj nas je sedem, toda naš spomin je opešal. Bojimo se, da ne služimo Bogu več tako, kot je treba. Zdi se mi, da smo že pozabile naše molitve, zato vama bomo vse povedale in če se kaj ne ujema, nama povejta. Hudoba bo nekega dne le morala odstopiti in spet se bo zbudila naša sveta Rusija.“

Četudi sva bili s sestro močno izčrpani, nisva tisto noč skoro nič spali. Zgodaj zjutraj sva se morali vrniti v taborišče, nobenega trenutka nisva smeli zamuditi. K sreči sem se ukvarjala z orientalskim meništvom, zato sva zamogli ustreči sestram.

Čez dan so delale v tovami in zvečer so pričele s samostanskim življenjem. V njihovi podzemski kapeli so oblekle neke vrste redovniško obleko in molile pozno v noč. Zato so slišale trkanje kljub viharju in vetru. Skoro neverjetno se sliši, da so hranile 20 let še blagoslovljeno vodo, ki so jo večkrat razredčile. L. 1934 jih je obiskal duhovnik in maševal v kapeli. Od takrat pa jim ni preostalo drugega kot potrpežljivo čakanje in upanje, da bo to trpljenje nekega dne minilo.

„Ali ste kdaj videle redovnice tega samostana?“ „Ne.“

Drugi dan smo nalašč šle po drugi poti nazaj v taborišče.

*Napolni naše misli
z nebeškimi željami!*

Življenje pok. dr. p. Avgušтина Gemellija

Napisano po njegovi smrti - Objavljamo ob desetletnici njegove smrti

16. julija 1959 zjutraj so v Milanu plapolale zastave na državnih in cerkvenih ustanovah črne in na pol droga ovite z žalno tenčico. Časopisi so poročali, da je 15. julija ob 9.23 dopoldne, po tre tednih težke bolezni umrl na kliniki sv. Jožefa dr. p. Avguštin Gemelli, ustanovitelj katoliške univerze Presv. Srca v Milanu in dosmrtni Rector magnificus, in obenem profesor eksperimentalne psihologije skozi dolga leta.

Edvard Gemelli je bil rojen v Milanu l. 1878 v predmestju, kjer so bila doma delavci, socialisti, člani klubov "Giordano Bruno" itd.

Njegov oče je bil iz poštene stare kmečke rodbine, po prepričanju pa vnet garibaldinec in do vere ne samo nevtralen, brezbrizen, temveč njen odločen nasprotnik.

Njegov sin Edvard, talentiran mlad fant, je zvesto stopal po stopinjah svojega očeta. Star 18 let je izdal že 2 razpravi o "Favni v Lombardskih jezerih" ter "O živčnem sistemu žuželk". Po končanem liceju se je Edvard vpisal na medicinsko fakulteto v Paviji, kjer so tedaj suvereno vladale pozitivistične teorije.

Edvard je bil prepričan materialist in politično socialist. L. 1902 je postal že asistent v laboratoriju znanega kirurga Camilla Golgi in že kot mlad doktor je presenetil svoje starejše kolege z odlično uspelim poizkusom, da je možno docela izložiti hipofizo, ne da bi nastopila smrt. Poleg tega se

je odlikoval z važnimi odkritji v endokrinologiji, ki je bila tedaj še v povojih.

L. 1903 pa je iznenada pričela krožiti novica, da je dr. Edvard Gemelli, prepričani materialist in navdušeni borec za socializem, zapustil vojaško bolnico pri sv. Ambrožu, kjer je tedaj bil v službi in da je vstopil v frančiškanski samostan v Rezzato. Edvardov oče je prihitel v spremstvu nekega prijatelja na samostansko porto in zahteval, da mu sina izroče. Sin Edvard je tedaj nastopil že noviciat in ni hotel priti na porto. Tedaj se je oče zaklel, da ga noče več videti in v resnici se je z njim pobotal šele 25 let kasneje, ko sta oba zakonca prejela v kapeli katoliške univerze iz rok svojega sina, rektorja univerze, p. Avgušтина Gemelli, sv. obhajilo.

Kaj je privedlo dr. Edvarda Gemellija do tega koraka? Konvertit je dejansko človek, ki se odloči, da zapusti pot bogotajstva, grešnika ali zapeljanca, ali kakorkoli hočete in ubere povsem novo pot v obratni smeri. Pod kakšnim vplivom? Kratek odgovor seglasi. Pod vplivom milosti. Toda, to je preveč splošno rečeno. Mladi zdravnik dr. Gemelli je imel izbran dar govora. Odlično je znal razpravljati, bil je tribun, ki so se ga nasprotniki bali zaradi njegove iskristosti in prepričljivega nastopa. Bil je odločen nasprotnik polovičnih odločitev. In tako je bivši materialist,

ko je spoznal nevzdržnost svojih idej in materializma ter pozitivizma, ne samo to zavrzel, marveč se odločil za pot sv. Frančiška. Tedaj je bil še mlad in vsa Italija je govorila o tem mladem zdravniku, ki je toliko obetal. Že omenjeni zdravnik, njegov predstojnik dr. Camillo Golgi je izjavil, da je znanost izgubila eno svojih velikih nad in skupina njegovih kolegov je skušala mladega zdravnika - novince frančiškanskega reda s silo ugrabiti iz samostana.

Po noviciatu je Avguštin Gemelli dovršil teološki študij, nato pa se je po novi maši zopet posvetil biologiji in psihologiji. V Bonnu je bil učenec prof. Vernona in Nussbauma. Nadaljeval je študije v Frankfurtu, Münchenu, na Dunaju, v Amsterdamu in v Parizu. Končno je v Louvainu doktoriral iz filozofije.

Iz te dobe so znane njegove publikacije: "Zrcalo življenja in novi horizonti biologije", "Psihologija in biologija", "Izvor človeka in falzifikati Ernesta Haeckla". Te publikacije so dosegle močan odziv pri laičnem svetu.

Izredno zanimiva je njegova polemika v obrambi Lurda, ki je bila v Milanu hudo napeta. Kot zdravnik in biolog, filozof in psiholog je bil seveda suveren v svoji polemiki in skrajno iznajdljiv v nepričakovanih prijemih. Tedaj je izšla razprava: "Borba proti Lurdu" in kmalu zatem "Cesare Lombroso in pogreb nekega moža in njegovega nauka".

L. 1911 je p. Avguštin poslušal na turinski univerzi predavanja prof. Kiessowa in sicer iz eksperimentalne psihologije. Ta predmet je tudi kasneje skozi dolga leta predaval na katoliški

univerzi v Milanu in eden njegovih vidnih učencev je tudi profesor ljubljanske teološke fakultete dr. Anton Trstenjak.

Tik pred prvo svetovno vojno je ustanovil list: "Rivista di philosophia neoscholastica". In v tej reviji je postal paladin ali vodja gibanja, da se vrnemo k filozofiji sv. Tomaža Akvinskega.

V prvi svetovni vojni, ki se je za Italijane pričela šele 1915, je bil dr. Avguštin Gemelli poklican na fronto kot zdravnik s činom stotnika. Kot tak je ustanovil prvo bolnico za psihiatrijo za ranjene vojake, ki so na podlagi dobljenih ran ali prestanega trpljenja, zapadli v duševne bolezni.

Malo zatem pa je v Padovi ustanovil laboratorij, kjer so prvič uporabljali psihofiziologijo pri izbiri pilotov aviatikov.

Brez dvoma pa je največje delo pokojnega velikega frančiškana ustanovitev "Katoliške univerze Presv. Srca Jezusovega" v Milanu. Ustanovitve tega je bila davna želja določenega dela klera, in katoliških izobraženih laikov. On osebno pa je želel, da bi imel pri svojih polemikah tudi zaledje mladih izobraženih mož in žena, ki bi njegovo delo nadaljevali. V založbi "Vita o Pensiero" (Življenje in Misel) je izdal zvezek religioznih in apologetičnih publikacij, ki so bile odlično orodje za propagando te misli. Nato je obiskal vse mogoče podobne institucije v inozemstvu, da izbere za svojo zamisel najboljše od dobrega. Težav seveda ni manjkalo. Toda neukrotljiva volja p. Avguština je uspela, da je premagal vse težave. L. 1921 je v stavbi, ki je bila že dokaj časa samostan, nadškof Ahil Ratti kot papeški delegat slovesno odprl novi

katoliški institut. Da omogoči življenje novi univerzi, je bil ustanovljen z odobritvijo Vatikana "Dan univerze", t.j. bila določena nedelja v letu, ko se je po vseh cerkvah Italije pobirala miloščina in prispevki za to univerzo. Na ta način se je stekal denar od dobrih katoličanov za vzgojo znanstveno izobraženih in zavednih mladih katoliških intelektualcev.

P. Avguštin se je briga tudi za revne nadarjene študente in je zato ustanovil celo vrsto štipendij, ki omogočajo prav takim fantom in dekletom študij na katoliški univerzi. Število se je od leta do leta večalo, danes šteje "Katoliška univerza" nad 6000 vpisanih študentov.

Univerza je docela izenačena z državnimi, ter so vsi akademski naslovi na teh fakultetah pridobljeni, enakovredni državnim.

Od l. 1921 postane delo p. Gemellija istovetno z življenjem "Katoliške univerze", kateri je postal dosmrtni Rector magnificus in redni profesor eksperimentalne psihologije. Filozofski fakulteti je pridružil v poslopju starega samostana sv. Ambroža, ki je bil zidan po načrtih nesmrtnega Bramanteja, še fakulteto za literaturo in fakulteto za pravne ter socialne vede. Nato je ustanovil fakulteto za agronomijo v Piazzenci in sedaj, zadnje leto pred svojo smrtjo, je dodal še medicinsko fakulteto s sedežem v Rimu. Kot rektor je pozval za profesorje same može s slavnimi imeni in je prav načrtno delal na tem, da nova univerza dobi v javnosti odličen sloves in visoko raven. Obračal se je na najsodobnejše in najbolj moderne profesorje, da so lahko študentje, ki so prihajali iz vseh

krajev Italije, pri njih poslušali izbrana predavanja. Danes so mnogi izmed teh profesorjev odlični javni delavci, tako npr. Fanfani in Dosetti. Poleg tega je cela vrsta bivših slušateljev, ki so danes vseučiliški profesorji s slavnimi imeni.

Dejstvo, da je kardinal in nadškof milanski Ahil Ratti stopil na prestol kot papež Pij XI., je seveda njegovemu delu dalo še poseben blesk, zakaj pri Piju XI. je užival brezpogojno zaupanje in vso pomoč. Obratno pa je Pij XI. klical p. Avguština ponovno na posvet, zlasti pri preureditvi papeških licejev in pri ustanovitvi nove "Papeške akademije za znanost in umetnost."

Velika širina njegovega duha se kaže tudi v tem, da je Piju XI. nasvetoval, da v novo akademijo znanosti sprejme znanstvenike vsega sveta; ne glede na njihovo veroizpoved ali religiozno prepričanje. Papež Pij XI. je to njegovo zamisel v celoti prevzel in zato ga je tudi Pij XI. imenoval za prvega predsednika papeške akademije, kar ga pa ni oviralo, da ne bi intenzivno skrbel za katoliško univerzo, ki je morala ostati močna duhovna trdnjava v borbi duhov.

Razumljivo je, da so ga spričo njegovega dinamičnega temperamenta večkrat ostro kritizirali in niso ločili znanstvenika od moža, ki je vodil polemiko, četudi vedno s čistim namenom. Razorožil pa je tudi najostrejše kritike in najbolj borbene nasprotnike, ko se je sredi ognjevitga razgovora nasmehnil in skozi očala pogledal z nedolžnimi očmi otroka.

Imenovali so ga često "Il grande impaziente", kar pomeni "veliki nestrpnež, ali nepomirljivi". Iz te njegove šole odločnega borca za

katoliško javno mišljenje in prepričanje, je izšel tudi svetovno znani florentinski župan La Pira, ki je do pred kratkim stanoval v celici dominikanskega samostana in se od tam odselil v neko prosto sobo v bolnici. La Pira, ki je nedavno vodil stavko v veliki tvornici v Firencah, je povsem frančiškanske miselnosti in poln noblese do bednih, ponižanih in razžaljenih. Ko je ustanovil menzo v Firenzi prav za take ljudi, so hoteli sodelavci napraviti obednico na moč skromno. La Pira pa se je uprl in zahteval, naj bodo mize ločene, naj imajo lepe bele prte in vsak dan rože na mizi.

O p. Avguštinu pripovedujejo, da že leta malone ni spal. Pa je odprtih oči neprestano mislil in predel svoje načrte. Pravijo, da je smrt morala počakati, da je ustanovil še medicinsko fakulteto in tako kronal svoje življenjsko delo.

Telesno je bil p. Avguštin primeroma velik moč in fizično izredno močan. Pred leti pa se mu je primerila avtomobilska nesreča in tako je bil primoran, da se je posluževal bolniškega vozička. L. 1939 sem ga obiskal v Milanu, Via Moscova 9 in tedaj sva govorila do 11. ure zvečer. Povedal sem mu, kako mi je njegova knjiga "Il Francescanesimo" (bosanski teologi, člani društva Jakič, so izdali prevod tega dela pod vodstvom dr. Franja Binički, uvod je napisal dr. p. Avguštin Gemelli), odprla oči in tudi pomagala premagati neštete težave. Nasmehnil se je in povedal, da našo provincijo sv. Križa pozna in tudi ve, kaj slovenska provincija ustvarja in dela.

V zadnji bolezni mu je papež Janez

XXIII. poslal posebno pismo in tudi omenil moč sv. zakramentov. P. Avguštin je takoj ubogal in 3. julija je prosil za sv. maziljenje, ki mu ga je podelil kardinal Montini. 15. julija zjutraj so zmolili molitve za umirajoče kardinal v spremstvu msgr. Pignedoli in frančiškanski provincial. Navzočih je bilo nekaj sorodnikov, več sobratov in dva zdravnika, ki sta bila sodelavca na katoliški univerzi, t.j. prof. Poli in prof. Dallamano. Takoj po smrti, ki je nastopila ob 9,23 je obiskal odličnega frančiškana mestni prefekt, nato so ga odpeljali iz bolnice v avlo katoliške univerze. Ves pogreb se je vršil na državne stroške. Naslednji dan so ga odpeljali iz vseučiliške avle v stolnico sv. Karola Boromeja, kjer je kard. Montini opravil oficij za mrtve.

Medtem je obiskal pok. p. Avguština predsednik italijanske republike Giovanni Gronchi v spremstvu mestnega prefekta in kvestorja. Nato sopričela prihajati pisma in brzojavke z izrazi sožalja iz vseh delov sveta. Na čelu je papežev brzojav kard. Montiniju, ki je obsegal nad 1750 besed in kjer ga slavi kot velikega vzgojitelja, odličnega redovnika, kot predsednika papeške akademije in kot voditelja ter paladina katoliške znanosti. Ob koncu brzojava še posebej omenja njegovo veliko ljubezen do študentske mladine, ki ga je spremljala vse njegovo življenje.

Na pogreb so prišli s strani frančiškanskega reda sam generalni minister p. Avguštin Sepinski z definitorijem in okoli 200 sobratov iz sosednih provinc. Krsto so nesli frančiškani sami v stolnico, nato pa je bil začasno položen v družinsko

grobnico na centralnem pokopališču. Jeseni, ob začetku akademskega leta pa ga bodo pokopali v kripti katoliške univerze, kjer bo ležal poleg svojega bivšega profesorja, kolega, blaženega Kontarda Ferrinija, ki je bil dosegel

čast oltarja, in bil prav tako dolga leta član profesorskega zbora katoliške univerze.

Na pročelju milanske stolnice pa je bil velik epigraf s sledečim besedami:

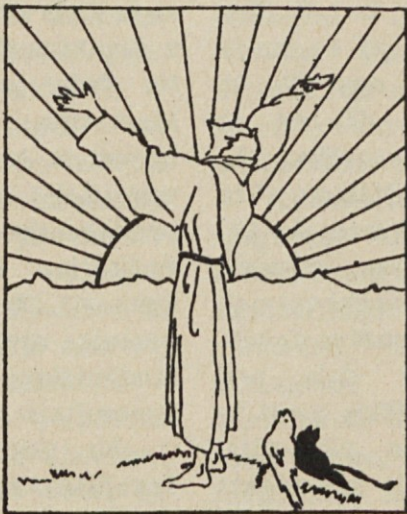
„Sprejmi, Gospod, v mir Tvojih svetih
veliko dušo p. Avgušтина Gemellija, frančiškana,
ustanovitelja in rektorja katoliške univerze Presv. Srca,
ki je bil v službi Cerkve neutrudljiv sin in ves vdan,
ki je znal delati in trpeti z velikodušnostjo,
ki ni poznala meja in trudnosti
prav do zadnje ure svojega zemeljskega življenja.“

Svečani govor o delu velikega pokojnika je v stolnici imel kardinal Montini.* Po končanih pogrebnih svečanostih pa je kardinal poslal papežu brzojavko v imenu vseučiliške-

ga senata ter mu obljubil da bo dediščino velikega učitelja varoval v ljubezni do resnice.

Počivaj v miru, plemenita frančiškanska duša!

* Sedaj papež Pavel VI.

SLOVENSKI DUHOVNIKI

BAZNIK, Rt.Rev.Louis, 6019 Glass Ave., Cleveland, Ohio 44103
 BUTALA, Rt.Rev.Mathias, 416 No.Chicago St., Joliet, Ill. 60432
 GNIDOVEC, Rt.Rev.Albin, 633 Bridger Ave., Rock Springs, Wyo. 82901
 JERSHE, Rt.Rev.John, Box 107, Cook, Minn. 55723
 KRALJIC, Rt.Rev.John, 390 Missouri, San Francisco, Calif. 94107
 POPESH, Rt.Rev.Bernard, College & Kenwood Ave., Duluth, Minn. 55811
 SCHERINGER, Rt.Rev.Frank, 330 Oak St., Manistique, Mich. 49854
 ZAPLOTNIK, Rt.Rev.John L., D.C.L., St.Catherine's Hospital, 9th & Forest Ave.
 Omaha, Nebr. 68108

ADAMICH, Rev.Albert, 126 Grand Canyon St., Hoffman Estates, Roselle, Ill. 60173
 AMBROZIC, Rev.Aloysius, Kingston Rd. Stop 15, Scarborough, Ont., Canada
 AMBROZIC, Rev.Bernard, ofm, Box 136, Double Bay, NSW 2028, Australia
 ARCH, Rev.Joseph, 444 St.John St., Pittsburgh, Pa. 15235

BANDI, Rev.Bonaventure, osb, 611 No. 11th St., Canon City, Colo. 81212
 BARAGA, Rev.Francis, 3547 E. 80th St., Cleveland, Ohio 44105
 BARBIS, Rev.Rudolph, 2920 Azle Ave., Fort Worth, Texas 76106
 BERAN, Rev.Iggy, St.Aloysius Church, Argyle, Missouri 65001
 BLATNIK, Rev.Francis, sdb, 202 Union Ave., Paterson, N.J. 07502
 BLENKUSH, Rev.Mathias, 1010 Grand Ave., Glenwood Springs, Colo. 81601
 BOGOLIN, Rev.Leonard, ofm, 386 Geneva Ave., Highland Park, Detroit, Mich. 48203
 BOHTE, Rev.Daniel, 1290 Olive St., Denver, Colo. 80220
 BOLJKA, Rev.Stanko, cm, 405 Marie Anne East, Montreal, Quebec, Canada
 BORGOLA, Rev.Bonaventure, ofm, 536 Decker Ave., Johnstown, Pa. 15906
 BREZNIK, Rev.Aloysius, Box 97, Uniontown, Wash.
 BREZNIKAR, Rev.Victor, 722 W.Alder St., Walla Walla, Wash. 99362
 BROOKER, Rev.Richard, mm, Las Condes Casilla 162, Santiago, Chile

CADONIC, Rev.William, 12704 Foothill Blvd., Etiwanda, Calif. 91739
 CAGRAN, Rev.Joseph, ofm, St.Mary's Seminary, Lemont, Ill. 60439
 CANJAR, Rev.John, 4695 Pearl St., Denver, Colo. 80216
 CAREK, Rev.Peter, 1500 Wauwatosa Ave., Wauwatosa, Wis. 53213
 CASL, Rev.Joseph, cm, 611 Manning Ave., Toronto 4, Ontario, Canada
 CEGLAR, Rev.Charles, sdb, Mont Don Bosco, Sherbrooke, Quebec, Canada
 CEGLAR, Rev.Stanley, sdb, Catholic University, Caldwell Hall, Box 174,
 Washington, D.C. 20017

CELESNIK, Rev.Joseph, 840 E. 222nd St., Euclid, Ohio 44123
 CEPON, Rev.Dr.Ludwig, St.Vincent's College, Latrobe, Pa. 15650
 CEPON, Rev.Michael, 6005 So.Marshfield Ave., Chicago, Ill. 60636
 CERPICH, Rev.Richard, 3600 So.Kinnickinnic Ave., Milwaukee, Wis. 53207
 CHEMAZAR, Rev.Blase, ofm, St.Mary's Seminary, Lemont, Ill. 60439
 CIMPERMAN, Rev.Victor, 1558 Creighton Ave., Akron, Ohio 44310
 CORNISH, Rev.Ronald, Kansas City Diocese
 CUK, Rev.Dr.Alphonse, St.Vincent's College, Latrobe, Pa. 15650
 CVELBAR, Rev.Joseph, 45 Prestly Rd., Bridgeville, Pa. 15017

MEJAC, Rev. Joseph, cm, 95 McDonald Ave., Winnipeg 2, Manitoba, Canada
 MEJAK, Rev. Heliodore, 274 Orchard Ave., Kansas City, Kansas 66105
 MELOVASICH, Rev. Frank, 211 W. 4th St., Duluth, Minn. 55806
 MERVAR, Rev. John, 1640 Addison St., Berkeley, Calif. 94703
 MIHELIC, Rev. Francis, 231 E. Camp St., Ely, Minn. 55731
 MIHELICH, Rev. Francis, R.R. 5, Lindsay, Ont., Canada
 MIHELICH, Rev. Leopold, 3547 E. 80th St., Cleveland, Ohio 44105
 MUZIC, Rev. Anthony, 4387 Claque Rd., No. Olmsted, Ohio 44070

 NACHTIGAL, Rev. Frederick, 232 Seneca Ave., N.E., Warren, Ohio 44481
 NADRACH, Rev. Adolph, 534 W. Kilgore, Kalamazoo, Mich. 49001

 OHMANN, Rev. Daniel, mm, P.O. Box 47, Shinyanga, Tanzania, East Africa
 OKORN, Rev. Claude, ofm, 8500 W. Cold Spring Rd., Greenfield, Wis. 53228
 OKORN, Rev. Dusan, St. Catherine's Church, Big Fork, Montana 59912
 OMAN, Rev. Edwin, Rt. 4, Foley, Minn. 56329
 ORENDAC, Rev. Ciril, ofm conv., 405 Marie Anne St. E., Montreal, Quebec, Canada
 OZIMEK, Rev. Joseph, 3434 George Ave., Cleveland, Ohio 44134

 PAIK, Rev. Francis, 8537 Mentor Ave., Mentor, Ohio 44060
 PAKIZ, Rev. Rudolph, St. Agnes Church, Walker, Minn. 56484
 PAPESH, Rev. Francis, retired
 PECOVNIK, Rev. Karel, Urbank, P.O. Parkers Prairie, Minn. 56361
 PERCIC, Rev. Joseph, R. 1 Sebek, P.O. Bluegrass, Minn. 56477
 PERKOVICH, Rev. Frank, Box 176, Marble, Minn. 55764
 PERME, Rev. Eugene, 525 Dover Rd., Bay Village, Ohio 44140
 PETERNEL, Rev. Warren, ofm, 701 E. Pyron Rd., San Antonio, Texas 78214
 PETRASIC, Rev. Martin, St. Patrick's Church, Elkhorn, Nebraska 68022
 PEVEC, Rev. Edward, 28700 Euclid Ave., Wickliffe, Ohio 44092
 PIERCE, Rev. Justin, sds, 500 Prospect Ave., Waukesha, Wis. 53186
 PIRC, Rev. Joseph, 7th St. at Vagueros Ave., Rodeo, Calif. 94572
 PIZMOHT, Rev. Louis, 840 E. 222nd St., Euclid, Ohio 44123
 PLANINSEK, Rev. Henry, cssp, 7085 Brockton Ave., Riverside, Calif. 92506
 PLEVNIK, Rev. Joseph, sj, Loyola College, Montreal, Quebec, Canada
 POTOCHNIK, Rev. Aloysius, osb, Box 351, Canon City, Colo. 81212
 PRAH, Rev. John, ocd, 1810 Volney Rd., Youngstown, Ohio 44511
 PRAZNIK, Rev. Rudolph, 264 - 15th St. N.W., Barberton, Ohio 44203
 PREBIL, Rev. Andrej, cm, 611 Manning Ave., Toronto 4, Ont., Canada
 PRIMOZIC, Rev. Robert, o carm, 6428 So. Dante Ave., Chicago, Ill. 60637

 REBOL, Rev. Anthony, 3181 W. 41 St., Cleveland, Ohio 44109
 REBOL, Rev. Francis, mm, Catholic Mission, Yaunli Miaoli Taiwan, Formosa
 RELIC, Rev. John, Chaplain U.S. Army
 REPENSHEK, Rev. Wayne, 5960 W. Loomis Rd., Greendale, Wis. 53129
 RINK, Rev. Louis, esc, Box 176, Fort Portal, Uganda, East Africa
 ROBERTS, Rev. Edward, sss, Catholic Rectory, Binalbagan Negros Occidental PI
 ROGAN, Rev. Richard, ofm, 62 St. Mark's Pl., New York, N.Y. 10003
 RUPAR, Rev. Aloysius, 1709 E. 31 St., Lorain, Ohio 44051
 RUS, Rev. Gabriel, sm, University of Dayton, Dayton, Ohio 45409

SAVINSHEK, Rev.Stephen, ofm conv, Holy Rosary Church, Aurora, Minn. 55705
 SCHWAB, Rev.Alan, osb, Box 351, Canon City, Colo. 81212
 SCHWEIGER, Rev.Francis, 330 E. 3rd St., Duluth, Minn. 55805
 SEDEY, Rev.Francis, 2015 Fourth Ave.E., Hibbing, Minn. 55746
 SEDLAK, Rev.Christopher, ofm, 8500 W.Cold Spring Rd., Greenfield, Wis. 53228
 SEDLAR, Rev.Daniel, ofm, St.Mary's Seminary, Lemont, Ill. 60439
 SELISKAR, Rev.Donald, sj, Park & Miramar Blvds., Cleveland, Ohio 44118
 SELLAK, Rev.Jerome, ofm, 9546 Ewing Ave., Chicago, Ill. 60617
 SENTA, Rev.Robert, 1600 8th Ave.E., Duluth, Minn. 55805
 SESEK, Rev.Raphael, ofm, Immaculata College, Immaculata, Pa. 19345
 SETNICAR, Rev.Dr.Matthew, 1210 So. 61 St., Milwaukee, Wis. 53214
 SEVER, Rev.Edgar, ofm, 203 E.Washington St., Stockton, Calif. 95202
 SHUBITZ, Rev.John, 2801 E. 4th St., Duluth, Minn. 55812
 SHUBITZ, Rev.Thomas, 1122-11th St.S.E., Brainerd, Minn. 56401
 SILVESTER, Rev.Mirko, ofm, 9546 Ewing Ave., Chicago, Ill. 60617
 SIMCIC, Rev.Joseph, sdb, 2851 North Ave., Richmond, Calif. 94804
 SKULLY, Rev.Gerald, 1905 Portage Trail, Cuyahoga Falls, Ohio 44221
 SKUMAVC, Rev.Franc, 7 Awde St., Toronto 4, Ont., Canada
 SKUMAVC, Rev.Michael, Box 586, Eveleth, Minn. 55734
 SLAPSAK, Rev.Julius, 6019 Glass Ave., Cleveland, Ohio 44103
 SMERKE, Rev.Francis, osc, SS.Peter & Paul Church, Meyersville, Texas 77974
 SMERKE, Rev.John, osc, St.Rita Church, Hillman, Minn. 56338
 SMERKE, Rev.Joseph, osc, Crosier Fathers, Box 789, Hastings, Nebraska 68901
 SNOJ, Rev.Joseph, Box 208, Bryn Mawr, Calif. 92318
 SODJA, Rev. Max, 9133 Hammock Lake Dr., Miami, Florida 33156
 SOKLIC, Rev.Sebastian, tor, Chaplain U.S.Air Force
 SOKLICH, Rev.Dr.Anton, cm, 9845 Memorial Dr., Houston, Texas 77024
 SPEHAR, Rev.George, 424 W. 2nd St., Leadville, Colo. 80461
 SPENDOV, Rev.Vendelin, ofm, Via Merulana 124, 00185 Rome, Italy
 SREBERNAK, Rev.Frank, 2221 Winchell Dr., Ann Arbor, Mich. 48103
 SRSEN, Rev.Anthony, 1007 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44114
 STARC, Rev.Martin, Box 463, San Andreas, Calif. 95249
 STARESINIC, Rev.Edbert, o carm, 801 W.70th St., Los Angeles, Calif. 90044
 STARESINIC, Rev.Nicholas, o carm, 6428 Dante Ave., Chicago, Ill. 60637
 STAUDOHAR, Rev.Walter, cp, 18th & Monastery Ave., Pittsburgh, Pa. 15203
 STEFANICH, Rev.Edward, 353 E.Palmer, Addison, Ill. 60101
 STEPANICH, Rev.Dr.Martin, ofm, St.Mary's Seminary, Lemont, Ill. 60439
 STERBENTZ, Rev.Ralph, St.Bruno's Church, Nadeau, Mich. 49863
 STERK, Rev.Francis, 840 E.222nd St., Euclid, Ohio 44123
 STERLE, Rev.Aloysius, 404 E. 87th St., New York, N.Y. 10028
 STONICH, Rev.Raymond, Rt.1 Box 112, Warrenville, Ill. 60555
 STOPAR, Rev.Dr.Anton, 1250 Wyoming Ave., Reno, Nevada 89503
 STRAGISHER, Rev.Henry, 175 W.Government Ave., Norfolk, Va. 23503
 STRAGISHER, Rev.Raphael, ofm, 536 Decker Ave., Johnstown, Pa. 15906
 STRANCAR, Rev.Ignatius, 584 W. 5th St., San Bernardino, Calif. 92410
 SURTZ, Rev.Edward, sj, 6525 Sheridan Rd., Chicago, Ill. 60626
 SUSTARSIC, Rev.John, Box 247, Pengilly, Minn. 55775
 SUSTRICK, Rev.Stephen, osb, Box 351, Canon City, Colo. 81212
 SVETE, Rev.Andrew, ofm, St.Mary's Seminary, Lemont, Ill. 60439

SVETE, Rev. Augustine, ofm, St. Mary's Hospital, Rochester, Minn. 55901
SVETE, Rev. Bartholomew, Box 6, Hartville, Wyo. 82215

TARMAN, Rev. William, Church of St. John the Baptist, Bluffton, Minn. 56518
TKALEC, Rev. John, 960 So. Soto St., Los Angeles, Calif. 90023
TOMC, Rev. Victor, 15519 Holmes Ave., Cleveland, Ohio 44110
TOMTZ, Rev. Louis, Box 147 Postal Sta. C., Hamilton, Ont., Canada
TRINKO, Rev. John Vianney, ofm, St. Mary's Seminary, Lemont, Ill. 60439
TRPIN, Rev. Thaddeus, ofm, 386 Geneva Ave., Highland Park, Detroit, Mich. 48203
TRUNK, Rev. George, 245 Linden St., San Francisco, Calif. 94102
TURK, Rev. Francis, 4935 Yonge St., Willowdale, Ont., Canada
TURK, Rev. Martin, 5146 Laurel St., North Burnaby 2, British Columbia, Canada

URBIC, Rev. Rudolph, R.R. 3, Stanley, Wis. 54768

VALENTIN, Rev. Basil, ofm, 19 A'Beckett St., Kew, Melbourne, Vic., Australia
VARGA, Rev. Joseph, 3547 E. 80th St., Cleveland, Ohio 44105
VIRANT, Rev. Ludwig, Box 235, Peninsula, Ohio 44264
VODUSEK, Rev. Vital, 245 Linden St., San Francisco, Calif. 94102
VOGRIN, Rev. Joseph, St. William's Church, Parkers Prairie, Minn. 56361
VOLK, Rev. Robert, ofm, 3549 Navajo St., Denver, Colo. 80211
VOVK, Rev. Joseph, St. Mary's Church, Willow River, Minn. 55795
VOVKO, Rev. John, 9205 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44106
VUKSINIC, Rev. Anton, R.R. 2, Stevensville, Ont., Canada

WEBER, Rev. Albin, St. Denis Church, East Douglas, Mass. 01516
WOLBANG, Rev. Charles, cm, Box 351, Princeton, New Jersey 08540

YAKES, Rev. William, 9555 St. Mary's Ave., Detroit, Mich. 48227

ZAGORC, Rev. Francis, csc, Box 176, Fort Portal, Uganda, East Africa
ZAGORC, Rev. Thomas, sss,
ZANUTIC, Rev. Arthur, 6019 Glass Ave., Cleveland, Ohio 44103
ZAVBI, Rev. August, Box 93, Winnemucca, Nevada 89445
ZDOLSEK, Rev. Aloysius, Carmel of Mary, Wahpeton, No. Dakota 58075
ZELEZNIKAR, Rev. Michael, 542 Crosat St., LaSalle, Ill. 61301
ZITKO, Rev. Aloysius, Third & Parker, Rodeo, Calif. 94572
ZORE, Rev. Richard, 616 So. East St., Indianapolis, Ind. 42625
ZORMAN, Rev. Fortunat, ofm, St. Mary's Seminary, Lemont, Ill. 60439
ZRNEC, Rev. Anthony, cm, 611 Manning Ave., Toronto 4, Ont., Canada
ZUPANCIC, Rev. William, 611 Lake Ave., Elyria, Ohio 44035

VSEBINA - AVE MARIA KOLEDAR 1969

*Koledarski del	3
*1100-letnica Cirilove smrti:	
Smrt sv. Cirila - Dr. Franc Grivec (iz knjige Sv. Ciril in Metod, 1963)	9
*10-letnica smrti škofa Rožmana - slika: grob v Lemontu	14
*Rev. Luka Možina - Rt. Rev. Msgr. dr. John L. Zaplotnik	15
*Pri tebi - pesem - Marijan Jakopič	22
*Zgodovinsko ozadje pokristjanjenja Slovencev - Erik Kovačič	23
*Bishop Baraga - pesem	32
*Pomen Barage - Erik Kovačič	33
*Slovenicum	37
*Slovenska spominska kapela v Washingtonu, D.C. - B. C.	40
*Marija - srednica vseh milosti - pesem - F. B.	44
*Verujoči v spremenljivem svetu - Osnutki govorov za duhovne vaje - F.	
Zadnja sprememba	45
Verujem	48
Moja velika krivda	54
Kristusa smo deležni	59
Božja beseda	63
Ljubezen	67
V Gospodovi šoli	72
Trpljenje	76
Marija	78
*39. mednarodni evharistični kongres:	
Spored	81
Papežev govor na „dan razvoja“	81
Začetek in razvoj evharističnih kongresov	85
Evharistični kongres in Združeni Narodi - pismo U Thanta papežu	87
*Sto let za Boga, domovino in svet - Šolska sestra	89
*Meditacija - Ob 60-letnici Šolskih sester v Ameriki	92
*Novomašnik Ronald Cornish - Šolska sestra	94
*Iz časa naseljevanja Slovencev v Kansas	95
*Sv. Križ nad Belimi vodami - P. Odilo Hajnšek, O.F.M.	97
*Duhovnost bl. Egidija	109
*Rt. Rev. Msgr. Vitus Hribar - slika	121
*V skritem samostanu - Lojzka Verbič	122
*Življenje pok. dr. p. Avgušтина Gemellija - P. R.	124
*Naslovi duhovnikov	129
*Domislice	21, 22, 96, 108

Ovitek: Sv. Ciril in vernost med Slovenci
 Vilko Čekuta

AVE MARIA - LEMONT - ILLINOIS